
Reconstructieplan / Milieueffectrapport De Baronie

Deel A

Reconstructiegebied De Baronie

Datum:
22 april 2005

Voorwoord

Het Brabantse buitengebied gaat op de schop. Na jaren van plannen maken, is het tijd voor de uitvoering. Brabantbreed zijn naar schatting 2.000 mensen betrokken geweest bij het opstellen van de reconstructieplannen. Het was niet altijd gemakkelijk. Maar dankzij het enorme enthousiasme zijn weerstanden overwonnen. Samen gaan we er nu iets moois van maken, daar ben ik van overtuigd.

De plannen beantwoorden mijn inziens volledig aan wat we samen voor ogen hadden, toen we er in 2000 aan begonnen. Voor de land- en tuinbouw zorgen we voor toekomstperspectief, waar het kan. De Brabantse natuur krijgt met de reconstructie bescherming én kans op herstel, daar waar het nodig is. Verder is er in de plannen veel aandacht voor waterkwaliteit, de opvang van water en de leefbaarheid van kleine kernen.

Mijn waardering gaat naar al die mensen, vrijwilligers en leden van de reconstructiecommissies, die het proces hebben getrokken. Als provinciebestuurder kan ik alleen maar blij en trots zijn dat zoveel mensen deze kans hebben aangegrepen om de leefbaarheid van het Brabantse land te verzekeren en te beschermen voor toekomstige generaties.

Paul Rüpp

Lid van Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant

Leeswijzer

Voor u ligt het reconstructieplan, inclusief het milieueffectrapport. Dit plan bevat veel informatie. Misschien wilt u alles lezen of misschien bent u alleen geïnteresseerd in enkele onderdelen van het plan. Om u de weg te wijzen, vindt u hier enkele leessuggesties.

Algemeen

Nu Provinciale Staten het plan hebben vastgesteld is het formeel een plan van Provinciale Staten. Echter, vooral op die plaatsen in de plannen waar gesproken wordt over advisering, maatwerk leveren, uitvoeringsgerichte maatregelen, projecten en dergelijke wordt nog steeds de reconstructiecommissie bedoeld. Dit betreft vooral de hoofdstukken 3 (Waar willen we naar toe?) en 4 (Plan en alternatieven). Het in detail splitsen van het gebruik van “wij” naar hetzij Provinciale Staten, hetzij Gedeputeerde Staten, danwel de reconstructiecommissie is, gelet op het gevoerde proces, niet mogelijk en ook niet wenselijk.

Deel A bevat de informatie op hoofdlijnen en is ook zonder deel B te lezen. Wilt u snel een indruk krijgen van de inhoud van dit plan dan kunt u volstaan met het lezen van de samenvatting, hoofdstuk 3 en §4.1.

Hoofdstuk 1. Inleiding. Dit hoofdstuk gaat in op het waarom van het reconstructieplan, wie erbij betrokken zijn en hoe het plan wordt uitgevoerd.

Hoofdstuk 2. De streek in beeld. Hier staan de beschrijving van het gebied en de ontwikkelingen die zouden plaatsvinden als er geen reconstructie zou zijn.

Hoofdstuk 3. Waar willen we naar toe? Hier vindt u de visie op De Baronie. Deze visie geeft weer hoe wij wensen dat het gebied er op hoofdlijnen in 2016 uitziet. Om de visie handen en voeten te geven en te koppelen aan hetgeen in het algemeen met de reconstructie wordt voorgestaan, is de visie vertaald in (concrete) reconstructiedoelen.

Hoofdstuk 4. Plan en alternatieven. In dit hoofdstuk is ons voorkeursalternatief voor De Baronie beschreven en is toegelicht hoe wij tot deze keuze zijn gekomen. Dit hoofdstuk bevat ook de milieueffectrapport-onderdelen van het reconstructieplan/milieueffectrapport. Ons voorkeursalternatief is vooral gericht op de eerste planperiode (vier jaar). Het is de eerste stap om onze visie te realiseren.

Hoofdstuk 5. Effecten. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de effecten van de reconstructie. Van zowel het voorkeursalternatief als de overige alternatieven zijn de (milieu)effecten bepaald en is aangegeven in welke mate de reconstructiedoelen worden bereikt. Hierbij zijn zowel omgevings- en milieu-aspecten als ook sociaal economische aspecten meegenomen.

Hoofdstuk 6. Uitvoering. Hier kunt u lezen hoe wij de uitvoering van het voorkeursalternatief willen organiseren. Ook vindt u hier informatie over de organisatie en financiering van de uitvoering, de in te zetten instrumenten en het flankerend beleid.

Bijlagen. Deel A bevat diverse bijlagen, waaronder een begrippen- en afkortingenlijst.

Deel B is met name bedoeld voor lezers die behoefte hebben aan meer diepgang en achtergrondinformatie. Deel B is niet zonder deel A leesbaar. In deel B komen (tenminste) dezelfde onderwerpen aan de orde als in deel A, maar dan uitgebreider. Daarnaast geeft deel B een onderbouwing van de teksten in deel A.

Kaarten

In de delen A en B zijn verscheidene kaarten opgenomen.

In deel A zijn drie kaarten opgenomen: Een topografische kaart van het plangebied, een kaart Omgevingskwaliteit (Plankaart 1) en een kaart Sociale en economische vitaliteit (Plankaart 2).

Op de plankkaarten 1 en 2 zijn onder andere de gebieden begrensd waarvoor op grond van § 11.6 van deel B een regeling voor doorwerking naar het bestemmingsplan is opgenomen (integrale zonering intensieve veehouderij, in te richten waterbergingsgebieden, bestaand inundatiegebied en de natte natuurplek inclusief de 500 meter zones daar omheen). Alleen voor die onderwerpen hebben de plankkaarten 1 en 2 een directe juridische betekenis. Op de betreffende kaarten is in de legenda aangegeven voor welke onderwerpen de juridische doorwerking van toepassing is.

Een aantal onderwerpen op de kaarten betekent een wijziging van het Streekplan. Deze onderwerpen zijn genoemd in § 11.5 van deel B.

De overige onderwerpen op plankkaart 1 en 2 en de kaarten behorende bij deel B hebben een toelichtende en ondersteunende functie of bevatten een vertaling van bestaand beleid. Ten aanzien van deze onderwerpen hebben de kaarten daarom geen juridische status.

Het regionaal uitvoeringsprogramma is geen onderdeel van het reconstructieplan, en doorloopt derhalve niet dezelfde procedure. Het regionaal uitvoeringsprogramma vloeit voort uit het reconstructieplan en bevat de ambities die de reconstructiecommissie in de periode 2005 - 2008 wil realiseren. Met het regionaal uitvoeringsprogramma worden onze plannen werkelijkheid. Het programma dient als toetsingskader voor projectaanvragen. Het regionaal uitvoeringsprogramma wordt jaarlijks geactualiseerd en vastgesteld door Gedeputeerde Staten.

In schema op volgende pagina is de samenhang tussen de delen A en B weergegeven. Daarnaast is in het plan per hoofdstuk en/of paragraaf aangegeven met welk hoofdstuk of paragraaf van deel B dit samenhangt.

DEEL A	DEEL B
1. Inleiding	1. Inleiding 11. Juridische aspecten
	2. Beleidskader en wettelijk kader
2. De streek in beeld	3. Huidige situatie 4. Autonome ontwikkeling
3. Waar willen we naar toe?	5. Visie en doelen
4. Plan en alternatieven	6. Voorkeursalternatief 7. Alternatieven
5. Effecten	8. Effecten 9. Vergelijking van de alternatieven
6. Uitvoering	10. Uitvoering 12. Flankerend beleid

Inhoud

Samenvatting		13
1	Inleiding	19
1.1	Kwaliteitsimpuls Brabantse platteland	19
1.2	Alle partijen praten en beslissen mee	20
1.3	Een plan voor de toekomst	21
1.3.1	Procedure reconstructieplan/milieueffectrapport	21
1.3.2	Doorwerking	24
1.3.3	Actualisatie, wijziging en uitwerking van het reconstructieplan	24
2	De streek in beeld	25
2.1	Water en bodem	25
2.1.1	Waterberging	25
2.1.2	Waterdoelen en grondwaterstand	25
2.1.3	Water- en bodemkwaliteit	25
2.1.4	Beekherstel	26
2.2	Milieu	26
2.2.1	Ammoniak	26
2.2.2	Stank	27
2.3	Natuur	27
2.3.1	Ecologische hoofdstructuur	27
2.3.2	Verbindingszones	27
2.3.3	Soortenbescherming	27
2.4	Landschap en cultuurhistorie	27
2.4.1	Behoud en herstel van landschap en cultuurhistorie	27
2.4.2	Beeldkwaliteit landelijk gebied	28
2.5	Landbouw	28
2.5.1	Veterinaire kwetsbaarheid	28
2.5.2	Ruimtelijke structuur landbouw	28
2.5.3	Verbrede landbouw	28
2.5.4	Duurzame productie	29
2.6	Recreatie en toerisme	29
2.7	Wonen, werken en leefbaarheid	29
2.7.1	Sociale aspecten in de landbouw	29
2.7.2	Economische vitaliteit	29
2.7.3	Leefbaarheid	30
2.7.4	Verkeer en vervoer	30
3	Waar willen we naar toe?	31
3.1	Visie op een leefbaar platteland: Baronie in 2016	31
3.2	Toekomstbeeld handen en voeten geven	35

3.3	Beginnen we met alles tegelijk?	38
3.3.1	Faseren	39
3.3.2	De Baronie	38
4	Plan en alternatieven	39
4.1	Voorkeursalternatief	39
4.1.1	Algemene thema's	39
4.1.2	Integrale beschrijving (per kijkrichting).	43
4.2	Ook andere oplossingen	46
4.2.1	Alternatiefontwikkeling	46
4.2.2	Beschrijving van de alternatieven en varianten	46
5	Effecten	49
5.1	Effecten voorkeursalternatief en alternatieven	49
5.1.1	Water en bodem	51
5.1.2	Milieu	52
5.1.3	Natuur	53
5.1.4	Landschap en cultuurhistorie	55
5.1.5	Landbouw	55
5.1.6	Recreatie en toerisme	56
5.1.7	Wonen, werken en leefbaarheid	57
5.2	Effecten van de varianten	57
6	Uitvoering	63
6.1	Uitvoeringsstrategie	63
6.2	Uitvoeringsorganisatie	64
6.3	Uitwerking van het reconstructieplan	64
6.4	Indicatieve kosten	64
6.5	Samenhang in regelingen en instrumenten	66
6.6	Flankerend beleid	66
Bijlage 1	Verklaring begrippen	69
Bijlage 2	Samenstelling reconstructiecommissie	79
Bijlage 3	Samenstelling sociaal-economisch platform	81
Bijlage 4	Kaarten en CD-ROM	83
Kaarten bij Deel A		
A1	Topografie en toponiemen	
Plankaart 1	Omgevingskwaliteit	
Plankaart 2	Sociaal-economische vitaliteit	

Samenvatting

Het Brabants buitengebied is de afgelopen decennia sterk veranderd. De verstedelijking vroeg veel ruimte, de landbouw intensiverde sterk en er was een toenemende behoefte aan recreatief-toeristische voorzieningen. Al deze ontwikkelingen hebben ook hun keerzijde: kwaliteit van de ruimte, van water, van lucht zijn (en worden) negatief beïnvloed. Wateroverlast en verdroging treden veelvuldiger op. Als gevolg van deze veranderingen werd, onder maatschappelijke druk, de regelgeving aangepast. Er worden nu hoge eisen aan de milieukwaliteit (water, bodem, lucht) ruimtelijke kwaliteit (landschap, cultuurhistorie, natuur) en aan dierenwelzijn gesteld. Er is voor bepaalde functies, zoals bijvoorbeeld voor water veel meer ruimte nodig.

Aan genoemde kwaliteitseisen kan alleen worden voldaan als belangrijke economische dragers zoals de landbouw en de recreatie behouden blijven en, waar verantwoord, ook ruimte krijgen zich te ontwikkelen. Het is ook van belang dat het landelijk gebied leefbaar blijft, en zijn aantrekkingskracht blijft behouden.

Reconstructie beoogt al deze belangen in een proces bij elkaar te brengen zodat er uitvoering gegeven kan worden aan die projecten die deze maatschappelijke wensen realiseren. De uitvoering van bedoelde projecten kost tijd. Wij vinden echter dat de visie die vertegenwoordigers uit de streek op De Baronie hebben, en waarover wij met de streek in 2002 hebben gecommuniceerd in 2016 moet zijn gerealiseerd. Wat staat er in deze periode in De Baronie te gebeuren?

Water en bodem

Er is veel behoefte aan ruimte voor waterberging. In 2016 is 30 % van de benodigde capaciteit gerealiseerd. Vooral beekdalen en terreindepressies functioneren dan als zodanig. In 2005 is bekend waar al die noodzakelijke waterbergingsgebieden komen. Aan het einde van de planperiode is de waterkwaliteit aanzienlijk verbeterd. Alle overstorten en ongezuiverde lozingen zijn gesaneerd en de af- en inspoeling van meststoffen is sterk teruggebracht. Het laten afnemen van belasting van meststoffen en bestrijdingsmiddelen op grond- en oppervlaktewater kan, in bepaalde gevallen, alleen worden gerealiseerd wanneer de landbouw ondersteund wordt. Dit kan onder meer door een bijdrage in het beheer van kwetsbare gebieden door de landbouw.

Een belangrijk deel van de beken in De Baronie zal in zijn oude luister worden hersteld. Dat betekent niet alleen dat deze beken weer meanderen, maar ook dat de brongebieden weer als zodanig kunnen functioneren. Op plankaart 1 hebben wij aangegeven waar, wat ons betreft, de prioriteiten liggen. De waterhuishouding van belangrijke natte kwetsbare natuurgebieden (er liggen er meerdere in De Baronie) zal tussen nu en 2016 worden hersteld.

Natuur

De ecologische hoofdstructuur wordt versneld gerealiseerd. Dat vergt een forse inspanning voor wat betreft aankoop, het bevorderen van particulier natuurbeheer, maar ook inrichting en beheer van ecologische verbindingszones. Wij zullen op korte termijn een (aankoopstrategie-) plan opstellen hoe wij de ecologische hoofdstructuur versneld gaan realiseren. Immers, wij stre-

ven naar realisatie van de ecologische hoofdstructuur in 2011. Ook de soorten die voor De Baronie zo belangrijk zijn zoals bijvoorbeeld amfibieën, reptielen en weidevogels krijgen in de planperiode veel aandacht. Met dit plan hebben we de regionale natuur- en landschapseenheden begrensd. Om de doelstellingen voor de regionale natuur- en landschapseenheden te realiseren, streven wij naar een optimale inzet van agrarisch natuurbeheer, bijvoorbeeld door versterking en vergroting van samenwerkingsverbanden van agrariërs. Op de kaarten 15a en 15b is aangegeven waar in De Baronie kansen liggen. De maatregelen die in het kader van het thema water zoals beekherstel (plankaart 1), terugdringen verdroging, kwaliteitsverbetering) genomen worden, hebben in veel gevallen ook een positief natuureffect.

Milieukwaliteit

De milieukwaliteit verbeteren we door de belasting met ammoniak voor de zeer kwetsbare natuurgebieden terug te dringen en door een balans na te streven tussen de totale ammoniakemissie en het regionale emissieplafond. Ook zullen wij ervoor zorgen dat het aantal mensen dat door stank gehinderd wordt, afneemt. Daarnaast ondersteunen wij projecten die bijdragen aan mestverwerking en -bewerking en duurzame energie. Ten slotte zullen wij maatregelen bevorderen die zorgen voor minder lawaai in stiltegebieden en die “donkere gebieden” weer donker maken.

Landschap, cultuurhistorie en archeologie.

De Baronie is rijk aan cultuurhistorische- en archeologische waarden. In het Streefbeeld (oktober 2002) heeft de Reconstructiecommissie “Landgoed De Baronie” als metafoor gekozen om aan te geven hoe belangrijk gevonden wordt dat deze waarden behouden blijven. De waarden die wij in de planperiode willen ontwikkelen komen verspreid in het hele gebied voor. De meest belangrijke staan op kaart. Het ontwikkelen van landschappelijke waarden zal met name plaatsvinden in combinatie met het uitvoeren van projecten (bijvoorbeeld beekherstel, waterbergen), en in combinatie met de inrichting van een inplaatsingsgebied (beeldkwaliteitsplan). Cultuurhistorisch waardevolle elementen krijgen waar mogelijk, een zodanige functie dat behoud ook op langere termijn verzekerd is. Door te laten zien welke waarden in het gebied voorkomen, kunnen die waarden ook beschermd worden, of als inspiratiebron dienen bij de inrichting van het gebied. Wij sturen er op aan dat die waarden beter zichtbaar worden.

Landbouw

Het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden voor duurzame landbouw is een belangrijke reconstructiedoelstelling. Allereerst behouden bedrijven op goede locaties hun ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast wijzen wij gebieden aan waar intensieve veehouderijbedrijven die in hun ontwikkelingen worden belemmerd, de mogelijkheid krijgen verder te gaan (plankaart 2). Het kan hierbij gaan om een bestaande duurzame locatie in een verwevingsgebied of landbouwontwikkelingsgebied. Ook kan het een nieuwe locatie betreffen in een landbouwontwikkelingsgebied. Uitplaatsing om bovengenoemde redenen zullen wij bevorderen wanneer het gaat om bedrijven die duurzaam zijn en toekomstperspectief hebben.

Voor glastuinbouwbedrijven die door willen groeien, maar dat vanwege de locatie waar ze nu zitten niet kunnen, hebben wij binnen de stedelijke regio ruimte gevonden. Ook hebben wij kennis genomen van de behoefte aan extra ruimte voor teeltondersteunende voorzieningen voor telers van kleinfruit in Zundert en Rucphen). Op plankaart 2 hebben wij aangegeven waar extra ruimte voor ‘hoge permanente voorzieningen’ wordt geboden. Gemeenten nemen het voortouw om ervoor te zorgen dat die extra ruimte voor ‘glas’ op een acceptabele wijze ingepast wordt. Het doorgroeien van bedrijven met teeltondersteunende voorzieningen naar zelfstandige glastuinbouwbedrijven zal worden voorkomen.

Agrarische bedrijven die in gebieden liggen waar ook andere functies moeten worden vervuld (zoals bijvoorbeeld waterberging of peilopzet ten behoeve van natuur) zullen worden ondersteund als deze bedrijven daar negatieve gevolgen van ondervinden. Verplaatsen, een vergoeding voor zogenoemde ‘groene- of blauwe diensten’ of een schadevergoeding zijn daarbij mogelijke oplossingen.

Voor de varkenshouderij is het van belang dat er maatregelen worden getroffen om de verspreiding van epidemieën onder varkens te voorkomen. Het ontwikkelen van de ketenbenadering levert hieraan een bijdrage. De melkveehouderij wordt de mogelijkheid geboden om op een aantal plaatsen te extensiveren: daarmee kunnen bodem- en waterkwaliteitsdoelen worden gerealiseerd. Hierbij wordt nadrukkelijk gekeken naar de ruimtelijke structuur. Voor de melkveehouderij, maar ook voor andere grondgebonden bedrijven dient de ruimtelijke structuur te worden geoptimaliseerd. Hiervoor zullen wij een aantal projecten starten.

Recreatie en toerisme

Versterking van cultuurhistorische-, landschappelijke- en natuurwaarden bevordert ook toeristische- en recreatieve activiteiten. In ons plan geven we recreatie de ruimte. Niet overal, maar geconcentreerd, en rekening houdend met bovengenoemde waarden. Er is ruimte voor intensieve recreatie, zoals bij Chaam en Rucphen en er wordt meer ruimte geboden aan extensieve vormen van recreatie zoals aan wandelaars, fietsers en kampeerders (op agrarische bedrijven of anderszins aantrekkelijke gebieden). Zie ook plankaart 2 en/of kaart 20. Om de recreatiedruk in grote bos- en natuurgebieden enigszins te kunnen sturen worden enkele zogenoemde recreatiepoorten gerealiseerd. Vanuit deze concentratiepunten zullen recreanten het gebied intrekken’, waarmee andere delen van het gebied minder zwaar belast zullen worden (recreatieve zonering).

Overige sociale en economische thema’s

Vermindering van het aantal arbeidsplaatsen, of verandering in de aard van het aanbod kan tot gevolg hebben dat de leefbaarheid van het landelijk gebied, maar ook de zorg voor natuur en landschap, negatief worden beïnvloed. Een van de mogelijkheden om te bevorderen dat juist deze aspecten aandacht krijgen is meer mogelijkheden voor bedrijvigheid in voormalige agrarische bebouwing toe te staan en meer ruimte voor kleinschalige bedrijvigheid in zones rondom kernen te accepteren. Hiervoor is nieuw beleid ontwikkeld namelijk de beleidsnota “Buitengebied in ontwikkeling”. Op kaart 21, is aangegeven aan welke thema’s zoal gedacht kan worden. De uitwerking hiervan zal vooral op initiatief van de gemeenten moeten gebeuren.

Zoals eerder aangegeven zijn wij een proces ingegaan om de visie ‘te vertalen’ in projecten. Het betreft, bijna zonder uitzondering, integrale projecten, dus waarbij meerdere belangen in één project bij elkaar ‘bij elkaar komen’. Dat vergroot de kans dat die projecten ook uitgevoerd worden. Wat hiervan uitgevoerd kan worden hangt van verschillende factoren af: op de eerste plaats de bereidheid van partijen inzet te leveren (te geven en te nemen). Deze inzet hebben partijen uitgesproken door dit plan vast te stellen.

Verkeer en vervoer

Bij verkeers- en vervoersprojecten die in het kader van de reconstructie worden opgepakt, wordt aangesloten bij de principes van Duurzaam Veilig. Zo kunnen de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid worden vergroot door ontbrekende schakels in het (recreatieve) fietspadennetwerk aan te leggen. Algemeen geldt dat reconstructie maatregelen positieve gevolgen moeten hebben voor de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid in De Baronie.

Integrale Zonering voor de intensieve veehouderij

De Integrale Zonering voor de intensieve veehouderij is een wettelijk verplicht onderdeel van dit reconstructieplan. Hierbij worden drie typen gebieden onderscheiden: landbouwontwikkelingsgebieden, verwevingsgebieden en extensiveringsgebieden. Deze gebieden kennen ieder een eigen regime voor de ontwikkelingsmogelijkheden van de intensieve veehouderij. Gedeeltes van landbouwontwikkelingsgebieden waar sprake is van een overlap met kwetsbare functies hebben wij als secundaire landbouwontwikkelingsgebieden aangeduid. Het overige deel is primair landbouwontwikkelingsgebied en hier dienen in eerste instantie de ontwikkelingen plaats te vinden. De integrale zonering is op perceelsniveau aangegeven, waarbij zoveel mogelijk gebruik is gemaakt van logische, bestaande grenzen en gestreefd is naar grotere eenheden. De integrale zonering is weergegeven op de plankaart (zie plankaart 2).

Doorwerking van het reconstructieplan

De Reconstructiewet bepaalt dat alle ruimtelijk relevante aspecten van de reconstructie integraal zijn afgewogen bij de totstandkoming van een reconstructieplan. Daarom biedt de Reconstructiewet de mogelijkheid om in het reconstructieplan op te nemen dat de keuzes die in het plan zijn gemaakt voor specifiek aangewezen gebieden, bepalend zijn voor de ruimtelijke plannen van provincie (Streekplan) en gemeenten (bestemmingsplan). Dit wordt aangeduid met de term doorwerking.

De integrale zonering voor de intensieve veehouderij werkt door in de bestemmingsplannen van gemeenten. Dit geldt ook voor de concreet aangewezen waterbergingsgebieden, en een zone van 500 meter rondom de natte natuurplek.

Het reconstructieplan is op onderdelen een aanpassing van het Streekplan 'Brabant in balans'. Zo is de begrenzing van de regionale natuur- en landschapseenheden De Baronie en Kempische Landgoederen op perceelsniveau (door de Reconstructiecommissie) uitgewerkt. Hiermee vervalt de RNLE-begrenzing die opgenomen is op de Streekplankaart. Ook een aantal andere onderdelen gelden als aanpassingen van het Streekplan. Het betreft onderdelen van de integrale zonering voor de intensieve veehouderij, zoals de versmalling van de 250 meter zone extensivering rondom A-gebieden, het versmallen van de 250 m extensiveringszone rondom enkele kernen en mogelijkheden voor nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven buiten de zoekgebieden, het rekenen van nertsenhoudertijen tot de intensieve veehouderij, het aanwijzen van bestaande inundatiegebieden en in te richten waterbergingsgebieden en de op plankaart 1 in afwijking van het Streekplan aangewezen zoekgebieden regionale waterberging gelden als een herziening van het Streekplan.

Voor een aantal onderdelen van het reconstructieplan is verdere uitwerking noodzakelijk voordat ze uitgevoerd kunnen worden. Een uitwerking doorloopt eenzelfde vaststellingsprocedure als het reconstructieplan, inclusief vaststelling door Provinciale Staten en goedkeuring door de ministers van LNV en VROM. Na vaststelling maakt ze deel uit van het reconstructieplan. In De Baronie zullen voor de omgeving Weerij-Zuid (inclusief de groene geleidingszone) en de 4e Bergboezem uitwerkingsplannen worden opgesteld.

Naast dit reconstructieplan is er tenslotte ook nog een uitvoeringsprogramma. In het uitvoeringsprogramma worden de doelstellingen uit dit reconstructieplan vertaald in concrete projecten. Gedeputeerde Staten bekijken jaarlijks of het uitvoeringsprogramma geactualiseerd moet worden. De uitvoering van deze projecten wordt opgepakt door de verschillende partijen die in de reconstructiecommissie zitting hebben.

Effecten van het reconstructieplan De Baronie

Het plan is tot stand gekomen door het eerste concept reconstructieplan van 4 februari 2004 aan te passen aan de hand van de uitkomsten van onder andere de milieueffectrapportage. De milieueffectrapportage is geïntegreerd in dit reconstructieplan. Een milieueffectrapport beschrijft wat de te verwachten effecten zijn van de voorgenomen activiteit. De te verwachten effecten van het reconstructieplan zijn beschreven ten opzichte van de huidige situatie.

In het algemeen zorgt het reconstructieplan voor een verbetering van de milieukwaliteit. Ook de perspectieven voor landbouw en recreatie verbeteren door het reconstructieplan. Wel blijkt dat een deel van de verbetering ook zonder het reconstructieplan zou plaatsvinden en dat de doelen uit het Europees, Rijks- en provinciaal beleid niet altijd worden gehaald.

Op het gebied van **water en bodem** zorgt het reconstructieplan voor minder wateroverlast door het realiseren van waterberging. De verdroging van natuur en droogteschade op landbouwgronden verminderen door gerichte maatregelen uit het plan. De water- en bodemkwaliteit verbetert door sanering van lozingen, realisatie van de ecologische hoofdstructuur en het herstel van de beken.

Het reconstructieplan zorgt voor een verbetering van de **milieukwaliteit**. De uitstoot van ammoniak in De Baronie neemt af van 2,7 kiloton naar 1,9 kiloton per jaar in 2016 en ook de neerslag van stikstof op de natuur neemt af van gemiddeld 2700 naar 1900 mol per hectare per jaar. De indicatieve streefwaarde voor ammoniakuitstoot - 1,9 kiloton - wordt in De Baronie niet gehaald. De doelstelling voor de maximum hoeveelheid stikstof die de zeer kwetsbare natuur kan verdragen - 700-1400 mol per hectare per jaar - wordt niet gehaald. Het aantal mensen dat gehinderd wordt door stank uit stallen neemt in De Baronie met 15 % af. De geluidsbelasting van stiltegebieden verandert niet. De totale hoeveelheid licht in donkere gebieden zal beperkt afnemen.

Het reconstructieplan zorgt ook voor een vooruitgang van de **natuur**. De ecologische hoofdstructuur wordt versneld gerealiseerd. Door reconstructie is in 2010 de EHS gerealiseerd. De verbindingszones zijn één jaar later een feit. De kwaliteit van de ecologische hoofdstructuur neemt tijdens de planperiode duidelijk toe. Ook de verbindingszones worden bijna geheel gerealiseerd en de versnippering door infrastructuur vermindert. De natuurkwaliteit in de regionale natuur- en landschapseenheden neemt toe, hoewel sommige onderdelen van de integrale zoning en de recreatieve ontwikkelingen wel een plaatselijke aantasting van deze gebieden tot gevolg kunnen hebben. Ook met de beschermde planten- en diersoorten zal het in de toekomst beter gaan hoewel ook hier plaatselijk kans op verstoring of aantasting van leefgebied aanwezig is.

Het reconstructieplan biedt kansen voor een verbetering van de **landschappelijke en cultuurhistorische waarden**. Maatregelen ter versterking van landschappelijke en cultuurhistorische waarden en de beeldkwaliteitplannen zorgen voor deze verbetering. Door de uitvoering van projecten zoals inplaatsing van intensieve veehouderijbedrijven in landbouwontwikkelingsgebieden, bestaat het gevaar dat plaatselijk aantasting optreedt.

Het perspectief voor de **landbouw** verbetert in het algemeen door het reconstructieplan. De veterinaire veiligheid verbetert door minder, maar grotere bedrijven en door maatregelen in de keten. De intensieve veehouderij krijgt veel meer perspectief door de aanwijzing van verwevings- en landbouwontwikkelingsgebieden en de verplaatsing van bedrijven. In de extensiveringsgebieden neemt het perspectief plaatselijk af.

Het perspectief voor grondgebonden landbouwsectoren verbetert door onder andere herverkeveling en een betere waterhuishouding. Voor kleinfruitteelaars in Zundert en Rucphen zijn er mogelijkheden om gebruik te maken van de extra ruimte voor permanente hoge teeltondersteunende voorzieningen. Ook de kansen voor verbreding en duurzame productie nemen toe, maar niet zo sterk als voor de rest van de landbouw.

Het perspectief voor de **toeristisch-recreatieve sector** verbetert door het reconstructieplan. Deze verbeteringen betreffen allereerst het ontwikkelen van toeristisch-recreatieve projectlocaties en recreatieve poorten. Ook worden de ruimtelijke structuur en het aanbod verbeterd en het aanbod verbreed. De belevingswaarde van het landschap neemt toe door de routestructuren, herstel van het landschap en uitbreiding van de natuur.

Op het gebied van **wonen, werken en leefbaarheid** roept het reconstructieplan een halt toe aan vermindering van de werkgelegenheid en de leefbaarheid in kleine kernen. Nieuwe economische sectoren op het platteland, verbreding van de landbouw, verruiming van de planologische mogelijkheden, een sociaal-economische uitvoeringsorganisatie, het versterken van voorzieningen en de sociale cohesie dragen hieraan bij. De achteruitgang die zonder reconstructieplan op zou treden, wordt echter niet helemaal gekeerd.

Op het gebied van **verkeer en vervoer** treedt er een verschuiving op. Door de afname van het aantal landbouwbedrijven en een betere ruimtelijke zonering neemt de verkeershinder af en verbetert de verkeersveiligheid. Een toename van het verkeer treedt op rond de landbouwontwikkelingsgebieden, de projectlocaties recreatie en toerisme en de recreatieve poorten.

1 Inleiding

Dit hoofdstuk beschrijft de aanleiding voor de reconstructie (§ 1.1). Vervolgens komt in § 1.2 de rol van de reconstructiecommissie aan bod, evenals de partijen die daarin zijn vertegenwoordigd. In § 1.3 wordt ingegaan op de wettelijke basis van het reconstructieplan en het milieueffectrapport. Verder komen onderwerpen als planuitwerking en -herziening en het regionaal uitvoeringsprogramma aan de orde.

1.1 Kwaliteitsimpuls Brabantse platteland

De directe aanleiding voor de reconstructie van het landelijk gebied is de varkenspest in 1997. Deze epidemie trof enkele honderden varkenshouders in het zuiden en oosten van Nederland. De mond- en klauwzeercrisis in 2001 onderstreepte de noodzaak om actie te ondernemen tegen de kwetsbaarheid van de veehouderij. In het Brabantse buitengebied is echter meer aan de hand. Het economische, ecologische en sociaal-culturele kapitaal staat onder druk. Vanuit verschillende kanten ligt een claim op de onbebouwde ruimte in het buitengebied. De traditionele landbouw verliest daarbij steeds meer haar bevoorrechte positie.

Daarnaast staat de landbouw voor de opgave om te voldoen aan maatschappelijke wensen, strengere Brusselse en Haagse regels en eisen vanuit de wereldmarkt. Het (onvrijwillig) stoppen van vooral intensieve veehouderijen heeft grote gevolgen voor de betrokken boerengezinnen. Maar ook voor de werkgelegenheid in de toeleverende en verwerkende industrieën en de sociaal-economische vitaliteit en leefbaarheid op het platteland.

De problematiek is het grootst op de zandgronden. Dit komt vooral omdat zich juist dáár een groot deel van de Nederlandse intensieve veehouderij bevindt. Veel dieren op een kleine oppervlakte brengen veterinaire risico's met zich mee. Ook heeft een en ander ernstige gevolgen voor de kwaliteit van bodem, water en lucht. De komende jaren zet de noodzakelijke krimp van de veebedrijven door. Maar de agrarische sector moet ook mogelijkheden krijgen om te ontwikkelen.

Afwachten is funest. Funest voor de land- en tuinbouw, voor de leefbaarheid op het platteland en voor natuur, landschap en milieu. We moeten op zoek naar een betere balans. Op 1 april 2002 is de Reconstructiewet concentratiegebieden in werking getreden, met uitzondering van de artikelen 49 tot en met 97 (herverkaveling). Deze wet heeft als doel de verbetering van de ruimtelijke structuur in gebieden met veel intensieve veehouderij (de zogenoemde concentratiegebieden). De provincie Noord-Brabant is aangewezen als concentratiegebied. Dit is met uitzondering van West-Brabant, omdat daar geen grote concentratie van intensieve veehouderij aanwezig is.

De reconstructie wil een kwaliteitsimpuls geven aan het Brabantse platteland. De zandgronden van de provincie Noord-Brabant zijn opgedeeld in zeven reconstructiegebieden: Baronie, Boven-Dommel, Beerze Reusel, De Peel, Maas & Meierij, Meierij en Peel & Maas. Voor elk van deze gebieden is conform artikel 11 van de Reconstructiewet concentratiegebieden een

reconstructieplan opgesteld. Het westen van Brabant - waar de kleigronden overheersen - is opgedeeld in twee gebieden: Wijde Biesbosch en Brabantse Delta. Daar spelen met name problemen op het vlak van water. Deze gebieden zijn geen reconstructiegebieden, omdat de Reconstructiewet er niet geldt. Voor deze gebieden zijn gebiedsplannen gemaakt.

Voor u ligt het reconstructieplan voor De Baronie. Dit reconstructiegebied omvat de zes gemeenten Breda, Alphen-Chaam, Baarle-Nassau, Gilze en Rijen, Rucphen en Zundert. Dit plan geeft aan welke doelen wij nastreven voor het landelijk gebied, welke maatregelen wij daarvoor nemen en hoe wij de reconstructie uitvoeren. Bij het opstellen van het reconstructieplan hebben we rekening gehouden met het Koepelplan en het Streekplan.

Figuur 1.1 Ligging van het reconstructiegebied De Baronie

1.2 Alle partijen praten en beslissen mee

Reconstructie is een ambitieus en ingrijpend proces. Het zijn de betrokken partijen in de streek die voor een groot deel de toekomst bepalen. Enerzijds zijn er veel spelers die elk hun eigen belangen verdedigen. Anderzijds zijn de deelnemers aan het proces ook afhankelijk van elkaar; alleen door een goede samenwerking kunnen ze een afgewogen plan maken.

De intensieve samenwerking heeft twee belangrijke voordelen. Er wordt optimaal gebruik gemaakt van de kennis van de verschillende partijen, zowel op regionaal als op lokaal niveau. De bundeling van kennis is een verrijking voor het plan. Doordat alle partijen van begin af aan bij de opstelling van het plan betrokken zijn geweest, bestaat er ook voldoende draagvlak voor de uitvoering ervan.

Op 17 januari 2003 hebben Provinciale Staten voor elk reconstructiegebied een Regionale Reconstructiecommissie ingesteld. De reconstructiecommissies adviseren Gedeputeerde Staten over allerlei onderwerpen die te maken hebben met de reconstructie. Vooruitlopend op de inwerkingtreding van de Reconstructiewet zijn de reconstructiecommissies al begonnen met de voorbereidingen voor het reconstructieplan. In juli 2004 hebben de reconstructiecommissies een concept van het reconstructieplan als advies aangeboden aan Gedeputeerde Staten.

De reconstructiecommissie De Baronie is samengesteld uit afgevaardigden van alle gemeenten, waterschappen, de Zuidelijke Land- en Tuinbouw Organisatie, de Brabantse Milieu Federatie en terreinbeherende organisaties, de recreatiesector en een vertegenwoordiger namens de Kamer van Koophandel. Rijk en provincie hebben een adviserende rol in de reconstructiecommissie (zie bijlage 2 voor de samenstelling van de reconstructiecommissie).

Daarnaast zijn er drie klankbordgroepen (per twee gemeenten één klankbordgroep). Hierin zitten lokale afgevaardigden van partijen uit de reconstructiecommissie, maar ook mensen met een andere achtergrond zoals landgoedeigenaren. De klankbordgroepen adviseren de reconstructiecommissie. Het reconstructieplan is daardoor beter afgestemd op de specifieke problemen in het gebied. Bovendien kan het plan hiermee beter op de steun van de betrokkenen uit het gebied rekenen.

Met het reconstructieplan wordt een basis gelegd voor de toekomst van De Baronie. Nu staan we voor de taak om binnen het bestaande krachtenveld, met soms sterk uiteenlopende belangen, te zorgen dat de reconstructiedoelen gehaald worden. Het draagvlak in en de creativiteit van de streek blijven daarbij van groot belang!

Een belangrijk onderdeel van het reconstructieplan is het versterken van de sociaal economische vitaliteit in het gebied. Hiervoor is een sociaal-economisch platform ingesteld. Dit platform adviseert de Reconstructiecommissie betreffende de uitvoering van het sociale en economische beleid en is in bepaalde gevallen mede verantwoordelijk voor de uitvoering daarvan. In het platform werken gemeenten, Zuidelijke land- en tuinbouw organisatie, kamers van koophandel, kennisinstellingen, recreatie- en toerismeondernemers en andere belangenorganisaties samen (zie bijlage 3, voor de samenstelling van het sociaal-economisch platform in De Baronie). De organisatie van de reconstructie in De Baronie is uitgebreid toegelicht in hoofdstuk 1 van deel B.

1.3 Een plan voor de toekomst

Met het reconstructieplan leggen wij een wettelijke basis voor een perspectievolle ontwikkeling van het landelijk gebied in De Baronie. In de volgende hoofdstukken beschrijven we daarom de gewenste toekomst voor het gebied en de keuzes die daarvoor nodig zijn.

1.3.1 Procedure reconstructieplan/milieueffectrapport

Het reconstructieplan kan ingrijpende consequenties hebben. Daarom is bij de vaststelling een zorgvuldige procedure uit de Algemene wet bestuursrecht gevolgd. In de Reconstructiewet staat dat Gedeputeerde Staten een ontwerp-reconstructieplan opstellen. Hierbij is het concept-reconstructieplan dat door de reconstructiecommissie aan Gedeputeerde Staten is aangeboden, de basis. Het ontwerp-reconstructieplan heeft vier weken ter inzage gelegen. Tijdens deze periode heeft iedereen bedenkingen kunnen indienen bij Gedeputeerde Staten. Zij hebben vervolgens aan Provinciale Staten een afgewogen voorstel gedaan over de ingediende bedenkingen en de vaststelling van het reconstructieplan.

Nadat Provinciale Staten het reconstructieplan hebben vastgesteld, hebben de ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit het goedgekeurd. Hierna hebben Gedeputeerde Staten het reconstructieplan bekendgemaakt. Daarmee is het reconstructieplan in werking getreden. Tegen het plan kan beroep ingesteld worden bij de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State.

Bij het reconstructieplan hoort een regionaal uitvoeringsprogramma dat echter een andere pro-

cedure doorloopt. Dit uitvoeringsprogramma bevat de ambities die wij in de periode 2005–2008 willen realiseren, inclusief een overzicht van verantwoordelijkheden en beschikbare of benodigde budgetten. Het regionaal uitvoeringsprogramma is de basis voor de afspraken die de provincie met het Rijk maakt over doelrealisatie en financiering. Het regionaal uitvoeringsprogramma wordt vastgesteld door Gedeputeerde Staten. Gedeputeerde Staten bekijken jaarlijks of het regionaal uitvoeringsprogramma geactualiseerd moet worden.

Voordat het reconstructieplan kon worden vastgesteld, moest een milieueffectrapportage worden uitgevoerd. Dat is verplicht op grond van de Wet milieubeheer en het daarbij behorende Besluit milieueffectrapportage. Doel van de procedure van de milieueffectrapportage is het milieuaspect een volwaardige plaats te geven in de besluitvorming. Overigens worden tegenwoordig niet alleen milieuaspecten, maar ook sociale en economische aspecten meegenomen. Belanghebbenden konden in een vroeg stadium aanbevelingen doen over wat in het milieueffectrapport onderzocht moest worden. Een onafhankelijke instantie, de Commissie voor de milieueffectrapportage, heeft nagegaan of alle feiten kloppen en of alle relevante (milieu)aspecten zijn meegenomen. Dankzij het proces van de milieueffectrapportage zijn voorgestelde oplossingen goed doordacht. Door alternatieven en varianten voor te stellen, zijn er ook andere realistische oplossingen voor milieukwesties naar voren gekomen. De procedure van de milieueffectrapportage heeft integraal onderdeel uitgemaakt van het planvormingsproces. Daarom zijn reconstructieplan en milieueffectrapport geïntegreerd tot één plan. Het reconstructieplan/milieueffectrapport voldoet daarmee aan alle eisen die de wetgever stelt aan een milieueffectrapport. De belangrijkste onderdelen van het milieueffectrapport zijn opgenomen in dit deel A van het reconstructieplan/milieueffectrapport. In deel B zijn alle wettelijk benodigde onderdelen van een milieueffectrapport opgenomen (zie tabel 1.1). De bij het milieueffectrapport behorende teksten zijn overigens niet apart te herkennen.

Tabel 1.1 Eisen aan een milieueffectrapport en de plaats in dit plan

Art. 7.10 Wm	Gestelde eisen	Plaats in deel B van het reconstructieplan/ milieueffectrapport	
A	Een beschrijving van de voorgenomen activiteit	H6	Voorkeursalternatief
B	Een beschrijving van alternatieven en de motivering voor de keuze van de alternatieven	H7	Alternatieven
B	Een beschrijving van het meest milieuvriendelijk alternatief	§ 9.2	Meest milieuvriendelijk alternatief
B	Een beschrijving van de wijze waarop de voorgenomen activiteit wordt uitgevoerd	H10	Uitvoering
C	Een beschrijving van relevante, eerder genomen besluiten en te nemen besluiten	H2	Beleidskader en wettelijke kader
D	Een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu	H3	Huidige situatie
D	Een beschrijving van de te verwachten ontwikkelingen van het milieu indien activiteit noch alternatieven worden ondernomen	H4	Autonome ontwikkelingen
E	Een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven	H8	Effecten
F	Een vergelijking van de effecten van de voorgenomen activiteit en elk van de in beschouwing genomen alternatieven	H8	Vergelijking van de alternatieven
G	Een overzicht van leemten in de onder D en E bedoelde beschrijvingen en beschrijvingen ten gevolge van het ontbreken van gegevens	§. 8.4	Leemten in kennis en informatie
H	Een samenvatting die een algemeen publiek voldoende inzicht geeft	Bijlage 4 van deel B	

De procedure van de milieueffectrapportage is begonnen met een zogenoemde Startnotitie (Provincie Noord-Brabant, 31 oktober 2002). Deze geeft in hoofdlijnen informatie over aanleiding en doel van het reconstructieplan en het verloop van de procedure. Vervolgens is via inspraak op de Startnotitie aan de betrokkenen en de wettelijke adviseurs gevraagd welke aspecten in het milieueffectrapport onderzocht moesten worden en welke mogelijke alternatieven zij relevant vonden. De Commissie voor de milieueffectrapportage en het bevoegd gezag (Gedeputeerde Staten) hebben mede op basis van deze inspraak aanbevelingen gedaan voor de inhoud van het milieueffectrapport. Deze zijn opgenomen in de Richtlijnen voor het milieueffectrapport, vastgesteld op 8 april 2003.

Op basis van de Richtlijnen is het milieueffectrapport opgesteld dat integraal is opgenomen in het reconstructieplan. De uitkomsten van het milieueffectrapport hebben een rol gespeeld bij de vaststelling van het ontwerpreconstructieplan. Van 30 september tot en met 28 oktober 2004 hebben de ontwerpreconstructieplannen met een geïntegreerd milieueffectrapport ter inzage gelegen. Ook is er een hoorzitting gehouden. Op 14 december 2004 heeft de Commissie voor de milieueffectrapportage een positief Toetsingsadvies uitgebracht. Provinciale Staten hebben dit toetsingsadvies samen met de aanbevelingen van de Commissie voor de milieueffectrapportage betrokken bij de besluitvorming over het Reconstructieplan. Met de vaststelling van het reconstructieplan hebben Provinciale Staten tevens het milieueffectrapport vastgesteld op basis van de m.e.r.-procedure van milieueffectrapportage uit de Wet Milieubeheer

1.3.2 Doorwerking

De reconstructiewet biedt de mogelijkheid om ruimtelijke beslissingen die in het reconstructieplan worden genomen, rechtstreeks van invloed te laten zijn op het streekplan en het bestemmingsplan. Onderdelen in het reconstructieplan die afwijken van het streekplan gelden als een herziening van het streekplan.

Voor het bestemmingsplan gaat dat iets anders. Onderdelen in het reconstructieplan die doorwerken in het bestemmingsplan zijn benoemd en begrensd in het reconstructieplan. Die onderdelen gelden dan als een voorbereidingsbesluit in de zin van de Wet op de ruimtelijke ordening. Het bestemmingsplan moet nog wel apart aangepast worden.

Sommige onderdelen van dit reconstructieplan hebben niet deze rechtstreekse invloed, maar kunnen wel effect hebben op mogelijkheden voor nieuwe ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is beschreven welke onderdelen van dit plan doorwerken in het bestemmingsplan.

1.3.3 Actualisatie, wijziging en uitwerking van het reconstructieplan

Het reconstructieplan bestrijkt ten hoogste twaalf jaar. Volgens de wet moeten Gedeputeerde Staten eens in de vier jaar - parallel aan de vierjaarlijkse cyclus van bestuursafspraken - beziën of het plan gewijzigd (geactualiseerd) moet worden (art. 12, lid 2 Reconstructiewet). De redenen daarvoor kunnen andere prioriteiten in het beleid zijn, maar ook andere omstandigheden. (conform artikel 26 van de Reconstructiewet).

Als het plan veranderd wordt, is dezelfde procedure nodig als hierboven beschreven.

Gedeputeerde Staten maken gebruik van de mogelijkheid tot actualiseren door binnen vier jaar een reconstructieplan op te stellen dat onderwerpen zal bevatten die op dit moment niet uitgewerkt zijn, maar wel als opdracht voor het reconstructieplan zijn meegegeven (zie fasering in §3.3). Uitgangspunt daarbij is steeds de visie van de reconstructiecommissie voor 2016 (zie §3.1). Het bijgestelde plan borduurt voort op dit plan en speelt in op de actuele stand van zaken van dat moment.

In de praktijk is het onmogelijk om voor alle wensen en doelstellingen directe maatregelen te formuleren. De wet biedt de mogelijkheid om onderdelen van het reconstructieplan nader uit te werken. In hoofdstuk 6 is aangegeven welke gebieden voor een uitwerking van het reconstructieplan in aanmerking komen. Wil men het instrument van herverkaveling inzetten dan is een planuitwerking verplicht. Ook op een planuitwerking is de hierboven beschreven procedure van toepassing.

2 De streek in beeld

In dit hoofdstuk staat in hoofdlijnen de huidige situatie in De Baronie. Hierbij wordt ingegaan op enerzijds de omgevingskwaliteit (het samenhangende systeem van water en bodem, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie) en anderzijds de sociale en economische vitaliteit (landbouw, recreatie en toerisme en het woon-, werk- en leefklimaat).

Ook is de autonome ontwikkeling beschreven. Hierin staan de te verwachten ontwikkelingen tot 2016 wanneer de reconstructie niet zou worden uitgevoerd.

De huidige situatie met bijbehorende problematiek en de autonome ontwikkeling vormen de basis voor de visie op De Baronie zoals beschreven in het volgende hoofdstuk.

De huidige situatie is ook het referentiekader voor de effectbepaling in het kader van de milieueffectrapportage. De huidige situatie heet daarom ook wel het nulalternatief.

2.1 Water en bodem

2.1.1 Waterberging

In perioden van overvloedige neerslag is er op veel plaatsen in het gebied sprake van wateroverlast. Vooral in de beekdalen geven de grote hoeveelheden water problemen. Daarom wordt bovenstreams gezocht naar mogelijkheden om de afvoerpieken te dempen. Dat kan door het water langer vast te houden in de haarvaten en door uitbreiding van het areaal waterbergingsgebied. De waterberging zal de eerste jaren langzaam op gang komen omdat deze grotendeels volgt op de aankoop van gronden voor de realisatie van de ecologische hoofdstructuur. Momenteel berekenen de waterschappen hoeveel van de 2349 hectare zoekgebied regionale waterberging in De Baronie gerealiseerd moet worden. Teneinde overstromingen te 'sturen' wordt de (zogenoemde) 4e bergboezem ingericht als waterbergingsgebied. Ook in zandgebied zijn enkele projecten in voorbereiding of uitvoering. Voorbeelden zijn het Markdal (onder Breda) en Trippelenberg.

2.1.2 Waterdoelen en grondwaterstand

Niet alleen hebben we te maken met perioden met veel neerslag, ook zien we steeds meer perioden van extreme droogte. Hierdoor verdroogt steeds vaker natuur die afhankelijk is van relatief natte omstandigheden. Er zijn en worden projecten opgestart om de verdroging in natuurgebieden te bestrijden. Van de in 1994 verdroogde natuurgebieden is, Brabantbreed, in 2000 slechts 3% hersteld. De verdrogingsdoelstelling - 40% van de verdroogde natuurgebieden moet in 2010 zijn hersteld - wordt niet gehaald, onder andere omdat de grondverwerving stagneert. Indien het huidige tempo doorzet is in 2016 ruim 10% van de in 1994 verdroogde natuur hersteld. In het landbouwgebied is een groot aantal waterconserveringsmaatregelen genomen. Hierbij kan bijvoorbeeld gedacht worden aan de zo genoemde 'LOP-stuwtes'.

2.1.3 Water- en bodemkwaliteit

In het algemeen zijn de zandgronden in De Baronie gevoelig voor de uitspoeling van nitraat en fosfaat. In grote delen van De Baronie is sprake van overschrijding van de basisnorm (Maximaal Toelaatbaar Risico) voor nitraat in grond- en oppervlaktewater en van fosfaat in oppervlaktewater.

Voor de gewenste bodemkwaliteit in natuurparels en prioritaire gebieden is vooral fosfaat een knelpunt. Uit onderzoek blijkt dat veel landbouwgronden grote hoeveelheden fosfaat bevatten vanwege de jarenlange ophoping in de bovengrond. De belasting van de bodem met mineralen uit de landbouw neemt waarschijnlijk af. Bij voortzetting van het huidige beleid is voor 2030 voor vrijwel het gehele gebied de ophoping groter dan acht ton fosfaat per hectare. Ondanks de invoering van de EU-nitraatrichtlijn (Europese Unie) overschrijden in 2030 de concentraties nitraat en fosfaat in het grond- en/of oppervlaktewater nog steeds de basisnorm. De waterkwaliteit is in het algemeen onvoldoende om de gewenste natuurdoeltypen in de natte natuurparels te kunnen realiseren.

In vrijwel heel De Baronie worden zowel in het grond- als oppervlaktewater de MTR-normen (Maximaal Toelaatbaar Risico) voor koper, nikkel en zink overschreden. Naast lozingen door huishoudens en bedrijven is het effluent (gereinigde water) van rioolwaterzuiveringen en riooloverstorten eveneens van belang voor de kwaliteit van het oppervlaktewater. In De Baronie liggen rioolwaterzuiveringen van Baarle-Nassau, Chaam, Alphen en Rijen. In Breda ligt een afvalwaterzuiveringsinstallatie.

In het buitengebied liggen nog 372 ongezuiverde lozingen van huishoudens en bedrijven. Het beleidsdoel om alle ongezuiverde lozingen uiterlijk in 2005 te saneren wordt niet gehaald. Geen van de grondwaterwinningen is zeer kwetsbaar voor verontreinigingen van het grondwater. Wel bedreigen nitraat en bestrijdingsmiddelen de drinkwatervoorraden.

2.1.4 Beekherstel

Van de beken met de functie waternatuur voldoet 80% niet aan het streefbeeld. In De Baronie betreft dit onder andere het Merkske, een klein deel van de Chaamse Beek en de Strijbeekse Beek die zomers droog kunnen vallen. De afgelopen jaren zijn verschillende beekherstelprojecten uitgevoerd. Dit betreft echter vaak maar een paar aspecten, zoals meandering of waterkwaliteit. Aankoop van grond is in veel gevallen het struikelblok. Indien het tempo van het beekherstel van de afgelopen jaren (1 km per jaar) zich doorzet, is een deel van de meest waardevolle beeksystemen in De Baronie in 2016 hersteld.

2.2 Milieu

2.2.1 Ammoniak

De *ammoniakemissie* in De Baronie is (plaatselijk) zeer hoog, met name in een ring rond de plaatsen Chaam, Ulicoten, Molenschot, Baarle-Nassau en ten oosten van Alphen. De ammoniakemissie in De Baronie is 2,7 kiloton per jaar in 2003. Voor Brabant geldt een reductie van de ammoniakemissie tot 18 kiloton ammoniak als inspanningsverplichting. Voor De Baronie is dit vertaald in een streefwaarde van 1,9 kiloton per jaar. Door toepassing van de Algemene Maatregel van Bestuur-Huisvesting, de afname van de veestapel en de afname van de ammoniakemissie bij aanwending, zal de ammoniakemissie sterk dalen. In 2016 bedraagt de ammoniakemissie in Brabant 20 kiloton per jaar. De inspanningsverplichting voor Brabant wordt dus niet gehaald. In De Baronie is de ammoniakemissie in 2016 1,9 kiloton per jaar. Hier wordt de streefwaarde dus net wel gehaald.

De *stikstofdepositie* is dermate hoog dat in nagenoeg alle natuurgebieden de kritische depositiewaarde wordt overschreden. Het aantal plaatsen waar stikstof wordt uitgestoten (puntbronnen) daalt onder invloed van de Wet ammoniak en veehouderij, de Natuurbeschermingswet (niet in De Baronie) en de vertaling van de Europese regels zoals de Vogel- en Habitat- en IPPC-richtlijn in landelijke wetgeving en door het beëindigen en het samenvoegen van bedrijfslocaties

van intensieve veehouderijen. De stikstofdepositie in 2016 zal bijna overal hoger zijn dan de kritische depositiewaarde van de zeer kwetsbare gebieden, maar waarschijnlijk voor een deel lager dan de kritische depositiewaarde van de overige kwetsbare gebieden.

2.2.2 Stank

De intensieve veehouderij zorgt voor geurhinder. Hoe groter het bedrijf en hoe dichter bij geurvoelige objecten, des te groter de hinder. Door de schaalvergroting in de intensieve veehouderij en het stoppen en omzetten van agrarische bedrijven in woonfuncties, is de problematiek toegenomen. Deze verweving heeft ook tot gevolg dat veel intensieve veehouderijbedrijven geen of weinig ontwikkelingsmogelijkheden meer hebben.

Woonkernen waar relatief vaak overlap met stankcirkels voorkomt zijn (van west naar oost): Schijf, Achtmaal, Rijsbergen, Galder, Ulicoten, Baarle-Nassau en Alphen. Verder lijkt de overlap beperkt.

2.3 Natuur

2.3.1 Ecologische hoofdstructuur

Het reconstructiegebied De Baronie bevat 14.303 hectare ecologische hoofdstructuur. Ongeveer 1706 ha nieuwe natuur moet nog gerealiseerd worden (gegevens 1-1-2002). Met de voorziene inzet van financiële middelen mag verwacht worden dat de realisatie van de ecologische hoofdstructuur in 2016 binnen bereik ligt. Het streven van het Rijk is 40% van de nieuwe natuur te realiseren door middel van beheer en 60% met verwerving van gronden. De natuur in De Baronie staat onder grote druk. Door vooral versnippering, verdroging, vermessing (bijvoorbeeld stikstofdepositie), verzuring, verstoring en matige waterkwaliteit worden op veel plaatsen de gewenste natuurdoeltypen nog niet gerealiseerd. Ook licht- en geluidsoverlast hebben een negatief effect op enkele belangrijke natuurgebieden in De Baronie.

2.3.2 Verbindingszones

In De Baronie moet 409,5 kilometer ecologische verbindingzone worden gerealiseerd. In de afgelopen jaren is hiervan reeds 57 kilometer aangelegd. Wij verwachten dat de ecologische verbindingzones in de autonome situatie in 2018 zijn gerealiseerd.

2.3.3 Soortenbescherming

In De Baronie heeft één gebied (Ulvenhoutse Bos) een bijzondere beschermingsstatus gekregen op basis van het belang van dit gebied voor zeldzame soorten of habitats. De betere planologische bescherming van natuurgebieden, de realisatie van de ecologische hoofdstructuur en ecologische verbindingzone's en de soortenbescherming door de Flora- en faunawet leiden naar verwachting tot een vermindering van de achteruitgang van beschermde en zeldzame soorten. Dit voor zover deze achteruitgang niet te wijten is aan de milieumstandigheden.

2.4 Landschap en cultuurhistorie

2.4.1 Behoud en herstel van landschap en cultuurhistorie

De Baronie kent vele landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten. Het zijn met name relictten in het gebied die iets van het verleden laten zien, en daardoor worden gewaardeerd. Turfvaarten, landgoederen, oude laanstructuren, karakteristieke verkavelingssituaties, openheid zijn er voorbeelden van. Echter, de kwaliteit van het landschap staat nog steeds onder druk van een sluipende nivellering en vervlakking. Er is sprake van een sterke versnippering in De Baronie, veroorzaakt door het grote aantal infrastructurele elementen (HogeSnelheidsLijn, A16, A58 en de provinciale wegen, zoals de N260, N263 en de N268).

In een aantal gebieden zijn de cultuurhistorisch waardevolle relictten nog duidelijk herkenbaar in het landschap. Veel van de gebieden met hoge waarden zijn in agrarisch gebruik. Hier kunnen de oude akkercomplexen genoemd worden waarin archeologische waarden uit de Romeinse tijd kunnen worden aangetroffen.

De aanwezige dynamiek biedt ook mogelijkheden voor het herstel van structuren en het creëren van nieuwe landschappen. De middelen die het Rijk inzet, zullen leiden tot een betere groenblauwe dooradering en tot meer groen in en om de stad.

2.4.2 Beeldkwaliteit landelijk gebied

Agrarische bebouwing komt sterk verspreid in het landschap voor. Dit doet afbreuk aan het groene en landelijke karakter van De Baronie. Het risico bestaat dat vrijkomende locaties ongewenst worden hergebruikt of leeg blijven staan. Ook kan nieuwe bebouwing op verkeerde plekken worden neergezet, wat leidt tot ‘verrommeling’ van het landschap.

2.5 Landbouw

2.5.1 Veterinaire kwetsbaarheid

De komende jaren worden op bedrijfs- en ketenniveau maatregelen genomen om de veterinaire veiligheid te verbeteren. De varkensvrije zone (ter verkleining van de veterinaire kwetsbaarheid) maakt geen deel meer van uit van het plan (gewijzigd vaccinatiebeleid).

2.5.2 Ruimtelijke structuur landbouw

Vooraf regels op het gebied van stankhinder, uitstoot van ammoniak en omvang van agrarische bouwkavels beperken de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven. Door ruimteclaims vanuit stedelijke, infrastructurele, ecologische en landschappelijke functies loopt het areaal landbouwgrond verder terug. Daardoor nemen de ontwikkelingsmogelijkheden van agrarische bedrijven plaatselijk verder af.

In de melkveehouderij is de gemiddelde veedichtheid in De Baronie 1,4 grootvee-eenheden per hectare. Het proces van schaalvergroting in de melkveehouderij zet door. Dit leidt tot een verdere loskoppeling van grond en productie. Hierdoor neemt de veedichtheid toe. Waarschijnlijk neemt de omvang van deze sector af door het verdwijnen van melkquotum uit het gebied.

De productieomvang van de intensieve veehouderij blijft naar verwachting gelijk ten opzichte van de omvang na uitvoering van de Regeling Beëindiging Veehouderijbedrijven (RBV1 en RBV2). Het aantal ondernemers zal echter sterk dalen; het aantal locaties zelfs nog sterker. De gemiddelde bedrijfsgrootte neemt daardoor fors toe. Naar verwachting daalt het aantal veehouderijbedrijven in de periode tot 2016 tot minder dan de helft van het huidige aantal.

In de glastuinbouw zal de trend naar schaalvergroting verder doorzetten. Steeds meer glastuinbouwbedrijven gaan dicht bij elkaar produceren om schaal- en milieuvoordeel maximaal te benutten. Er is toenemende vraag naar ondersteunend glas ten behoeve van de aardbeienteelt. In de akker- en tuinbouw is er een trend naar intensievere teelten. Waarschijnlijk neemt het akkerbouwareaal af en tuinbouwareaal toe. Veel akkerbouwbedrijven kunnen niet de sprong naar een toekomstgericht, gespecialiseerd akkerbouwbedrijf maken.

2.5.3 Verbrede landbouw

Het aandeel bedrijven met verbrede landbouw (neveninkomsten uit andere dan primaire agrarische productie, bijvoorbeeld uit zorg, natuur- en landschapsbeheer, recreatie of streekproducten) ligt in De Baronie onder het gemiddelde voor Noord-Brabant. Omdat de inkomsten uit de

traditionele landbouw onder druk staan is vanuit de landbouw veel behoefte aan verbreding. De betekenis van verbrede landbouw neemt toe. Agrotourisme zal zowel in kwaliteit als in kwantiteit toenemen. Voor dagrecreatie, verkoopactiviteiten en zorgboerderijen wordt een verdere groei verwacht. De omvang van agrarisch natuurbeheer neemt ook toe.

2.5.4 Duurzame productie

De biologische landbouwproductie in Brabant blijft achter ten opzichte van het landelijk gemiddelde. In De Baronie waren in oktober 2000 achttien biologische bedrijven, inclusief omschakelende bedrijven. De ontwikkeling van biologische landbouw wordt sterk bepaald door de afzetmogelijkheden. Indien de groei van de afgelopen twee jaar voor Brabant wordt doorgetrokken naar 2010, zal op 5,6% van de landbouwgrond biologisch geteeld worden. Het Rijksdoel van 10% wordt daarmee niet gehaald.

2.6 Recreatie en toerisme

In De Baronie komt een groot aantal verblijfs- en dagrecreatiebedrijven voor. Deze bedrijven zijn geconcentreerd in (de randen) van bos- en natuurgebieden. Mede om deze redenen wordt De Baronie als een sterke toeristisch-recreatieve regio beschouwd

Door de vergrijzing neemt het aantal korte vakanties toe. Deze groep ouderen is niet gebonden aan het hoogseizoen, gaat relatief veel op vakantie in eigen land, vraagt een goede kwaliteit van voorzieningen en heeft redelijk veel geld te besteden. Er is daarom vraag naar algehele kwaliteitsverbetering van verblijfsrecreatie.

De oprukkende verstedelijking vanuit Breda biedt enerzijds mogelijkheden voor groei. Anderzijds vormt die een bedreiging voor de recreatieve aantrekkelijkheid van het gebied. Naast de verblijfs- en dagrecreatieve bedrijven bepalen ook de aanwezige routestructuren de toeristisch-recreatieve betekenis van De Baronie. Deze structuren zijn ten behoeve van recreatie en toerisme ontwikkeld, zowel voor fietsers, skaters, wandelaars als ruiters. Het platteland is toegankelijk gemaakt door middel van netwerkstructuren voor wandelen, fietsen en paardrijden. Het is de bedoeling heel Brabant te voorzien van een fietsknooppuntensysteem. Er worden fietspaden aangelegd en er komt een ruiterroutenetwerk met overnachtingsmogelijkheden.

2.7 Wonen, werken en leefbaarheid

2.7.1 Sociale aspecten in de landbouw

Er zijn grote veranderingen gaande in de agrarische sector: schaalvergroting, specialisatie, verbreding en bedrijfsbeëindiging. Het aantal bedrijven neemt de laatste jaren in hoog tempo af. De afname van de werkgelegenheid in vooral de intensieve veehouderij en de daaraan gekoppelde agribusiness, leiden op termijn tot veranderingen in de werkgelegenheidsstructuur van het landelijk gebied. De teruggang in arbeidsplaatsen in de agrarische sector wordt in De Baronie door de economische groei in andere sectoren grotendeels opgevangen. Er is geen balans tussen het gevraagde en aangeboden opleidingsniveau en tussen het gevraagde werknemerschap en het aangeboden ondernemerschap. Het agrarisch ondernemerschap als basis voor de plattelandseconomie zal steeds meer verdwijnen.

2.7.2 Economische vitaliteit

De bedrijvigheid in De Baronie wordt gekenmerkt door handel, procesindustrie, distributie/logistiek en dienstverlening. Het gebied kent een relatief lage werkloosheid. De grootste knelpunten liggen op het vlak van de beschikbaarheid van voldoende personeel met de benodigde kennis om innovaties door te voeren. Ontwikkeling van 'nieuwe economische dragers' in het

landelijk gebied moet de veranderingen in de landbouw opvangen. Nieuwe economische dragers zijn: vernieuwende economische activiteiten (product- en procesinnovatie), al dan niet gebaseerd op bestaande activiteiten.

Naast de economische sectoren landbouw, recreatie en toerisme en overige bedrijvigheid, hebben ook natuur en landschap, wonen, zorg en welzijn economische potentie. In De Baronie zijn vooral goede mogelijkheden bij duurzame energie en toerisme en recreatie. In de agribusiness zijn hiervoor beperkt mogelijkheden. Voor kleine, startende ondernemers bestaat nog behoefte aan kleinschalige huisvestingsmogelijkheden. Hierbij kunnen eventueel geschikt bevonden vrijkomende agrarische bedrijfslocaties (VAB's) worden gebruikt.

2.7.3 Leefbaarheid

De leefbaarheid op het platteland staat onder druk. Door de toegenomen mobiliteit en de individualisering van plattelandbewoners wordt de afzetmarkt van voorzieningen kleiner. Kleine (lokale) ondernemers sluiten de deuren, waardoor een toename van de mobiliteit is te verwachten. Hiermee zal de betekenis van de sociale functie die voorzieningen hebben, wellicht afnemen. De sociale cohesie en identiteit van dorpskernen wordt ook minder door de toegenomen individualisering. Dit wordt versterkt doordat bewoners zonder lokale binding zich in het buitengebied vestigen. Dorpsbewoners zijn echter wel steeds meer betrokken bij ontwikkelingen in hun dorp.

In de kleine kernen neemt de behoefte aan combinaties van wonen, zorg en dienstverlening toe. De overheden stimuleren het opzetten van multifunctionele voorzieningen en projecten.

2.7.4 Verkeer en vervoer

Zowel openbaar vervoer als bereikbaarheid per auto van het landelijk gebied staan onder druk. In de toekomst nemen op de grotere wegen de problemen toe. Dit komt door verschuiving van verkeer van lokale naar grotere wegen wegens aanpassingen aan de lokale wegen in het kader van Duurzaam Veilig. Ook neemt het aantal verkeersbewegingen toe door veranderingen in de werkgelegenheids- en voorzieningenstructuur.

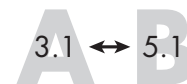
3 Waar willen we naar toe?

Met de huidige situatie en de autonome ontwikkelingen in het achterhoofd, geven wij in dit hoofdstuk onze visie op De Baronie. We geven aan hoe wij wensen dat De Baronie er in 2016 op hoofdlijnen uitziet.

De visie voor De Baronie (§ 3.1) geeft richting aan de gewenste ontwikkeling van het gebied. Om de visie handen en voeten te geven en te koppelen aan dat wat men met reconstructie wil, is de visie vertaald in meer concrete reconstructiedoelen. Deze doelen zijn beschreven in § 3.2. Het hoofdstuk wordt afgesloten met het onderdeel fasering (§3.3). Vanwege het grote aantal reconstructiedoelen hebben wij besloten niet alles direct op te pakken. Wij richten ons de eerste jaren (de eerste fase) op de onderdelen die in de periode tot 2008 moeten worden behaald of in gang gezet om de reconstructiedoelen in 2016 te behalen. In §3.3 staan de reconstructiedoelen voor de eerste fase. De visie, doelen en fasering zijn uitgebreid beschreven in hoofdstuk 5 van deel B.

3.1 Visie op een leefbaar platteland: Baronie in 2016

De ontwikkelingen, zoals in het vorige hoofdstuk beschreven, geven aan dat het landelijk gebied van De Baronie ingrijpend verandert. We staan in de reconstructie voor de uitdaging om deze ontwikkelingen in goede banen te leiden. We streven naar een gevarieerd en kwalitatief hoogwaardig buitengebied dat klaar is voor de 21ste eeuw. Tegen de achtergrond van deze ontwikkelingen beschrijft deze paragraaf in het kort de visie op het landelijk gebied van De Baronie in 2016. Deze visie geeft aan hoe het landelijk gebied er in de toekomst uit moet zien om de komende decennia een leefbaar platteland te hebben waar het goed wonen, werken en recreëren is.

Een belangrijk uitgangspunt voor de toekomst is dat een hoogwaardige omgevingskwaliteit niet kan zonder een goede sociale en economische vitaliteit. Andersom geldt dat natuurlijk ook. De kwaliteit van water, bodem, milieu, natuur en landschap moeten onderhouden worden en daarvoor heb je onder meer (agrarische) bedrijvigheid nodig. Anderzijds is de kwaliteit van de omgeving bepalend voor een aantrekkelijke woonomgeving, de leefbaarheid voor de burgers en het vestigingsklimaat voor bedrijven.

In het verleden is de omgevingskwaliteit vaak aangepast aan het economisch (veelal landbouwkundig) gebruik. Daardoor is op veel plaatsen een eenvormig en grootschalig landschap ontstaan. De kwaliteit van water en natuur laat te wensen over.

In 2016 is het gebruik van het landelijke gebied meer aangepast aan de natuurlijke omstandigheden. Dit sluit aan bij de in het Streekplan 2002 geïntroduceerde 'lagenbenadering'. De lagenbenadering betekent dat de onderste lagen (water, bodem, reliëf) het vertrekpunt zijn bij planontwikkeling.

In het landelijk gebied zal, door verschillende oorzaken, de agrarische werkgelegenheid verder teruglopen en wellicht ook veranderen. Dit verlies is in 2016 voor een belangrijk deel gecomp-

penseerd. Agrarische bedrijven gaan zich specialiseren of nemen er een tweede tak bij en er is een toename van de werkgelegenheid in recreatie, industrie en dienstverlening te verwachten. Daarnaast heeft een verschuiving van de bedrijvigheid naar de grote steden plaatsgevonden.

Van visie (streefbeeld) naar plan

Op 9 oktober 2002 heeft de reconstructiecommissie het 'Streefbeeld De Baronie' voor discussie vrijgegeven. In deze visie is aangegeven hoe De Baronie er in 2016 uit zou moeten zien. Deze visie is gebaseerd op een aantal te verwachten ontwikkelingen. Veranderingen in de landbouw, een andere wijze van omgaan met water, de wensen van bewoners en gebruikers van het landelijk gebied maar ook de gevolgen van wet- en regelgeving zijn bepalend geweest voor die visie.

Op basis van reacties op het streefbeeld, nieuwe vergaarde kennis en gewijzigde inzichten is de visie op De Baronie 2016 verder in het ontwerpconstructieplan uitgewerkt. Van de voorgenoemen maatregelen zoals in het eerste concept (februari 2004) beschreven, zijn de effecten bepaald, zijn er alternatieven ontwikkeld en hebben Gedeputeerde Staten, op basis van de adviezen en de resultaten van de milieueffectrapportage een standpunt ingenomen. Op grond van deze informatie en de streekreacties op het eerste concept is het ontwerpconstructieplan opgesteld. Per thema is op een hoog abstractieniveau aangegeven wat de veranderingen zijn van het huidige plan ten opzichte van het streefbeeld (visie) van toen (oktober 2002).

Vooraf

In het onderstaande is een deel *cursief* weergegeven. Dit zijn teksten die uit de visie zijn overgenomen. Door in het onderstaande het streefbeeld uit 2002 (*cursief*) terug te laten komen en daar het huidige besluit van Provinciale Staten aan toe te voegen, kunt u zelf beoordelen wat de belangrijkste wijzigingen zijn.

Landbouw

De landbouw is economisch rendabel en duurzaam. Het aantal landbouwbedrijven is meer dan gehalveerd ten opzichte van begin 2000. De resterende bedrijven zijn gemiddeld veel groter geworden. Het aantal verbrede 'plattelandsbedrijven' is toegenomen. De functie van de landbouw is naast voedselproducent steeds meer beheerder van het landelijk gebied geworden. De landbouw voorziet de samenleving niet alleen van voedsel maar ook van steeds meer andere producten en (groene en blauwe) diensten.

Een deel van de bedrijven is verder gegaan op de weg van de schaalvergroting en (kwaliteits-) productie voor de wereldmarkt. Deze bedrijven zijn geconcentreerd in de landbouwontwikkelingsgebieden voor intensieve veehouderij langs de A58, de oostflank van Alphen/Baarle-Nassau en ten Noorden van Ulicoten en het glasboomteeltgebied Zundert. Ook een aantal duurzame locaties komt verspreid binnen het gebied voor. De belangrijkste groeimogelijkheden voor de glastuinbouw zijn gelegen in de doorgroeigebieden Zegge en Sint Willebrord en voor een gedeelte in het glastuinbouwvestigingsgebied Etten-Leur. De groei van deze bedrijven heeft door een goede inpassing en locatiekeuze geen belangrijke negatieve effecten gehad op de omgeving.

De grondgebonden landbouw is de belangrijkste ruimtegebruiker en beheerder van het landelijk gebied. De grondgebonden rundveehouderijsector heeft zich met name ontwikkeld in en rond de beekdalen, in gebieden waar water moet worden geborgen, in weidevogel- en ganzengebieden, in gebieden die van belang zijn voor amfibieën en in (natte) ecologische verbindingzones en in de randen van de bos- en natuurgebieden. Deze is daarbij zoveel mogelijk gecombineerd met waterberging. De vollegrondstuinbouw is, in evenwicht met de omgeving, verder ontwikkeld in Rucphen en Rijsbergen.

Een steeds groter deel van de bedrijven, gelegen in vooral de overgangszone van de stad en de natuurgebieden, is gericht op de iets kleinschaliger kwaliteitsproductie voor de regionale markten. Veel bedrijven produceren naast

agrarische producten ook niet-agrarische producten, vooral op het terrein van natuur en landschap, recreatie en toerisme en zorg, en andere maatschappelijke behoeften als dienstverlening.

Biologische landbouw komt verspreid in de hele Baronie voor.

In en in de nabijheid van kwetsbare natuurgebieden en in de randzone van het bebouwde gebied is de intensieve veehouderij voor een belangrijk deel verdwenen. Daarmee is de belasting van nutriënten op natuurterreinen ook afgenomen. De oorzaken hiervan zijn de beperkende wet- en regelgeving en een actief reconstructiebeleid. De mogelijkheden om in deze gebieden middels technische maatregelen aan de wettelijke eisen te voldoen, bleken beperkt. Een deel van de bedrijven is verplaatst naar de eerder genoemde landbouwontwikkelingsgebieden.

In het streefbeeld hebben we per deelgebied een hoofdontwikkelingsrichting aangegeven. In het ontwerpplan is dit achterwege gelaten. In het plan geven we aan waar volgens ons de beste kansen liggen voor verbrede landbouw of waar extensieve vormen van grondgebruik het beste zijn te combineren met andere functies. Ook is een keuze gemaakt voor de begrenzing van landbouwontwikkelingsgebieden en daarmee ook een keuze voor locaties waar intensieve veehouderijbedrijven kunnen worden ingeplaatst. Ten slotte hebben we aangegeven in welke regio ruimte voor glastuinbouwvestiging moet worden gevonden en waar volgens ons, om bedrijfs-economische redenen, meer ruimte voor teeltondersteunende voorzieningen noodzakelijk is. De doorgroeigebieden glastuinbouw zijn, in verband met de afname van het aantal aanwezige glastuinbouwbedrijven, niet verder uitgewerkt.

Recreatie en toerisme

Het gebied heeft zich steeds verder ontwikkeld als hoogwaardige recreatieplek voor mensen van binnen en buiten het gebied. Door het ontwikkelen van (nieuwe) producten en diensten op dit gebied profiteren de bewoners van De Baronie hier optimaal van. De natuur, de cultuurhistorische waarden, de stad Breda en dorpen als Chaam, Baarle-Nassau en Zundert en het afwisselende beekdallandschap maken het gebied aantrekkelijk voor kortere vakanties en dagtrijjes.

Door verbreding, een grotere variatie en verhoging van de kwaliteit van het aanbod is een geleidelijke, maar gestage groei van recreatie en toerisme in het gebied bereikt die de draagkracht niet overschrijdt. Het aantal overnachtingen is vooral gegroeid door de toegenomen kwaliteit en de vergrote diversiteit van de bestaande verblijfsrecreatieve voorzieningen. Daarnaast hebben de ontwikkeling van verblijfs- en dagrecreatie in de omgeving van de Rucphense Bossen, de zogenoemde recreatieve driehoek bij Chaam en bij Molenschot hieraan een bijdrage geleverd.

In het gehele gebied heeft de dagrecreatieve infrastructuur zich verder geoptimaliseerd (bijvoorbeeld wandelen, lopen, fietsen en paardrijden). Dit is onder andere gerealiseerd door een verbetering van de ontsluiting van het agrarisch gebied, de ontsluiting (poortfunctie) van bos- en natuurgebieden, de zonering binnen bos- en natuurgebieden en de ontwikkeling van dagrecreatieve voorzieningen. Daarbij is zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de doelstellingen op het gebied van landschap en cultuurhistorie.

Er zijn recreatielocaties op de kaart gezet zodat helder is welke vormen van recreatie zich waar kunnen ontwikkelen. Er is een visie recreatie en toerisme opgesteld op basis waarvan bewoners, gemeenten maar ook recreatieondernemers aan de slag kunnen. Wij denken dat sluimerende initiatieven hierdoor in uitvoerbare plannen zullen uitmonden. De ruimtelijke kwaliteit van De Baronie zal door het plan toenemen. Dat komt de betekenis van recreatie en toerisme ten goede.

Wonen, werken en leefklimaat

De vermindering van de werkgelegenheid binnen de agrarische sector heeft consequenties gehad voor de sociaal-economische situatie in het landelijk gebied. Daarnaast heeft een verschuiving plaatsgevonden van de werkgelegenheid

vanuit de landelijke kernen naar de stad. Omdat er in het landelijk gebied nieuwe mogelijkheden zijn gecreëerd (bijvoorbeeld agrotourisme en verbrede landbouw) zijn problemen, zoals hiervoor genoemd, in belangrijke mate voorkomen. Door de vergroting van de mogelijkheden op het gebied van de recreatie en passende bestemmingen voor vrijkomende agrarische gebouwen, is de werkgelegenheid in het landelijk gebied versterkt. Door het realiseren van gecombineerde voorzieningen en vraagafhankelijke openbaar vervoerssystemen zijn de kleinere kernen leefbaar gebleven.

Voor het aspect ‘wonen-werken-leefbaarheid’ hebben wij het sociaal-economisch platform gevraagd een visie op te stellen. Die visie biedt houvast om met concrete projecten aan de slag te gaan. Deze projecten leiden tot een verbetering van één of meerdere van bovengenoemde aspecten. Het platform heeft veel suggesties aangereikt om de leefbaarheid te versterken, maar ook om economische dragers in het buitengebied te versterken. Deze suggesties hebben wij grotendeels overgenomen in het plan.

Bodem, water en lucht

Het watersysteem heeft zijn natuurlijke karakter voor een deel weer terug. Het betreft hier vooral de prioritaire beeksystemen (Galdersche- of Hazeldonkse Beek, De Mark, De Strijbeekse Beek, 't Merkske, de Chaamse beken, het Turfoort-Bijloopsysteem en de Bavelse Leij). Deze beeksystemen functioneren ook als belangrijke ecologische dragers voor het gebied.

Andere (belangrijke) ecologische dragers zijn de Aa of Weerij, De Kerselsche Beek, De Breemer, Pools Heining, Hultense Leij (Grote- en Kleine Leij) en Gilzewouwerbeek. Ruimtelijke oplossingen hebben de voorkeur gekregen boven technische oplossingen, waarbij van geval tot geval bekeken is welke oplossingsrichting voor de specifieke situatie het beste voldeed. Hierbij is rekening gehouden met de functies die het gebied heeft of moet vervullen.

Ter voorkoming van wateroverlast zijn in het hele gebied maatregelen uitgevoerd om water langer vast te houden. Langs de beken bevinden zich natuurlijke overstromingsvlaktes. Verder zijn retentiegebieden ingericht waarin, bij hoge afvoeren, water tijdelijk kan worden geborgen. Tegelijkertijd is de verdroging van natuurgebieden bestreden. Niet alleen binnen natuurgebieden zijn maatregelen getroffen, maar ook daarbuiten. De externe maatregelen zijn daarbij zo veel mogelijk gericht op het herstel van kwelsituaties. Het drinkwater is en blijft van goede kwaliteit.

De kwaliteit van water en bodem voldoet aan de geldende normen. Daarbij is de waterkwaliteit het eerst aangepakt in de gebieden die een relatie hebben met de kwetsbare natte natuurgebieden. Dit geldt voor het Turfoort-Bijloopsysteem, de Hazeldonkse beek, het Chaamse Bekencolplex en 't Merkske. De belangrijkste milieuproblemen zijn opgelost. Enkele milieuproblemen, zoals fosfaatdoorslag, zijn nog niet volledig opgelost maar wel beheersbaar (problemen worden niet groter, de oplossing komt in zicht). Verontreinigde locaties zijn gesaneerd of verontreinigingen zijn onder controle en in overeenstemming met de functie die het gebied heeft.

Het aantal stankgehinderden is teruggebracht, onder meer door enkele intensieve veehouderijen te verplaatsen. De uitstoot van ammoniak en andere verzurende stoffen door landbouw, maar ook door verkeer, industrie en huishoudens, is sterk teruggebracht. De achtergronddepositie van verzurende stoffen is voor de meest kritische natuurgebieden echter nog steeds iets te hoog. Door wet- en regelgeving en aanvullende maatregelen zijn de hoge lokale emissie en depositie vanuit de landbouw op kwetsbare natuurgebieden aanmerkelijk teruggebracht. De milieubelasting als gevolg van uitstralingseffecten van tuinbouwsectoren naar het grond- en het oppervlaktewater is aanzienlijk verkleind. Puntbronnen die het oppervlaktewater belasten, zoals ongesaneerde lozingen en overstorten, zijn gesaneerd.

In het plan hebben we aangegeven waar wij beken willen herstellen, de verdroging willen terugdringen en waar water geborgen kan worden. Ook hebben we aangegeven op welke wijze wij met de kwaliteitsverbetering van water aan de slag willen. Ook hebben we de natte natuurparels concreet op kaart gezet: deze parels worden binnen de reconstructie hersteld!

Natuur, landschap en cultuurhistorie

De beekdalen, de landgoederen, de bossen en de rustige landelijke omgeving zijn de belangrijkste dragers van de natuur- en landschapsstructuur in De Baronie. De kwaliteit hiervan is sterk verbeterd als gevolg van de verbetering van de kwaliteit van water, bodem en lucht, de inrichting en het beheer. Hierbij zijn de hoofdsporen gevolgd: verbetering van de abiotische randvoorwaarden en het verbinden van natuurgebieden.

Grotere en waardevolle eenheden (RNLE'n) zijn geheel gerealiseerd en hebben een inrichting die en beheer dat op de gewenste natuur-, landschaps- en cultuurhistorische waarden is afgestemd. Alle verbindingzones zijn in goed overleg met de aanliggende eigenaren op vrijwillige basis gerealiseerd en ingericht. In enkele gevallen is in goed overleg een alternatieve oplossing voor het bereiken van de gewenste natuurdoelen gevonden en gerealiseerd. Ook heeft ontsnippering plaatsgevonden.

Buiten nemen de natuurwaarden en de landschappelijke waarden toe. De groenblauwe dooradering is versterkt. De toegenomen belangstelling voor aanleg, beheer en onderhoud van kleinere landschapselementen heeft hieraan een belangrijke bijdrage geleverd.

Bij het beheer werken particulieren, samenwerkende agrariërs en terreinbeherende instanties op goede en zakelijke wijze samen. De vergoedingen voor het beheer en onderhoud staan in goede verhouding tot de te maken kosten.

Eén van de recreatief aantrekkelijke kenmerken van De Baronie wordt gevormd door de karakteristieke (cultuurhistorisch waardevolle) gebouwen (boerderijen, huizen, bedrijfsgebouwen, molens, etc.) uit verschillende perioden. Deze gebouwen zijn dankzij een grote betrokkenheid van de bevolking bij het gebied goed bewaard gebleven. Een deel van deze bebouwing heeft nog haar oorspronkelijke functie, een ander gedeelte heeft een nieuwe, passende, economische functie gekregen (bijvoorbeeld ambachtelijk, recreatief, maar ook modern zoals ICT) waardoor het behoud van deze panden voor de langere termijn is veiliggesteld.

Ten opzichte van het streefbeeld hebben we nu de regionale natuur en landschapseenheid concreet begrensd en er is (door de Brabantse Milieufederatie) een kaart gemaakt die handvatten biedt om landschappelijke waarden, in samenhang met de natuur- en cultuurhistorische waarden, te versterken. Deze kaart dient als inspiratie bij de planvorming.. Wij zijn van oordeel dat de kaart goed in de dagelijkse praktijk kan worden gebruikt. Ook wordt in het plan aangegeven hoe wij de realisatie van de ecologische hoofdstructuur en van de ecologische verbindingzones willen versnellen.

Verder is er meer zicht op de ligging van de landschapsecologische zones binnen de stedelijke regio. Op de natuurkaarten (15a en 15b) hebben wij enkele 'natuurthema's' specifiek aangeduid.

3.2 Toekomstbeeld handen en voeten geven

In § 3.1. is het gewenste toekomstbeeld voor De Baronie beschreven. De visie wordt in deze paragraaf uitgewerkt in (meer concrete) reconstructiedoelen voor De Baronie. De reconstructiedoelen zijn gebaseerd op de visie en op de Rijksuitgangspunten, het Rijkskader en het Koepelplan provincie Noord-Brabant.

Omgevingskwaliteit

In De Baronie speelt een groot aantal doelstellingen die gericht zijn op de verbetering van de omgevingskwaliteit. Ten aanzien van het watersysteem moet het water bovenstrooms zo lang mogelijk vast worden gehouden. Waar mogelijk moet het grondgebruik afgestemd worden op het natuurlijk watersysteem. Om wateroverlast te voorkomen worden bepaalde gebieden aangegeven waar water gedurende natte perioden tijdelijk wordt opgeslagen. Laaggelegen plekken, zoals beekdalen en natuurlijke laagten, komen daarvoor het eerst in aanmerking. Aanpassing van het watersysteem heeft ook betrekking op een aantal verdroogde natuurgebieden. In deze

gebieden worden maatregelen genomen om het water langer vast te houden. Ook de waterkwaliteit krijgt in deze gebieden aandacht. Vanwege de waarde van enkele gebieden krijgen die voorrang bij het nemen van watermaatregelen.

Ook in de grondwaterbeschermingsgebieden zal de waterkwaliteit verbeterd moeten worden. Ongezuiverde lozingen zijn grotendeels in 2005 gesaneerd (wettelijke verplichting). Voor een aantal beken geldt dat de ecologische en landschappelijke kwaliteit van deze beken worden hersteld. Dit betekent onder meer dat ook de brongebieden weer als zodanig kunnen functioneren.

De milieukwaliteit moet beter worden door minder ammoniakbelasting van de (zeer) kwetsbare natuurgebieden. Ook is het van belang dat de ammoniakemissie en het regionale emissieplafond in balans zijn. De doelstelling die gericht is op een vermindering van het aantal stankgeheinderden heeft ook tot gevolg dat de milieukwaliteit wordt verbeterd. Tenslotte zullen wij bevorderen dat in De Baronie maatregelen worden genomen die bijdragen aan mestverwerking en -bewerking. Wij bevorderen maatregelen gericht op het gebruik van duurzame energie, behoud of vermindering van de geluidsbelasting in stiltegebieden en het behoud en herstel van donkere gebieden.

De natuurwaarden in De Baronie worden versterkt door de EHS versneld te realiseren. Ook de bescherming van de ecologische hoofdstructuur tegen ongewenste invloeden zoals verdroging en vermesting krijgt veel aandacht. Om een duurzaam ecologische netwerk te krijgen en de kwaliteit van de ecologische hoofdstructuur te versterken, worden de ecologische verbindingzones eveneens versneld gerealiseerd (ons streven is 2010).

De regionale natuur- en landschapseenheden (RNLE'n) zijn begrensd en de doelstellingen gerealiseerd. Daarbij wordt gestreefd naar een optimale inzet van agrarisch natuurbeheer, bijvoorbeeld door versterking en vergroting van samenwerkingsverbanden tussen agrariërs. Agrarisch natuurbeheer en andere instrumenten en maatregelen leveren een bijdrage aan het behoud, herstel en ontwikkeling van een zo natuurlijk mogelijke verscheidenheid aan planten- en diersoorten.

De kenmerkende kwaliteiten van De Baronie worden behouden en waar mogelijk verder ontwikkeld. Hierbij wordt aandacht besteed aan de cultuurhistorische (inclusief archeologische, architectonische en aardkundige waarden). Dit is onder andere aan de orde bij het aanwijzen van gebieden waar nieuwe functies komen. Bij de uitwerking van concrete projecten, die in het kader van de reconstructie worden opgepakt, krijgen deze aspecten aandacht. Ook de diversiteit van het landschap (bijvoorbeeld het coulissen-landschap) blijft behouden en zal, waar mogelijk, worden versterkt.

Nieuwe intensieve agrarische bedrijven krijgen een goede landschappelijke en architectonische inpassing. Daarnaast zal het landschapsbeeld worden verbeterd door de sloop van oude, leegstaande bouwwerken. Tenslotte kunnen nieuwe landgoederen bijdragen aan een versterking van de landschappelijke kwaliteiten van De Baronie.

Sociale en economische vitaliteit

Het bieden van ontwikkelingsmogelijkheden aan een duurzaam producerende landbouw is een belangrijke reconstructiedoelstelling. Allereerst behouden bedrijven op goede locaties hun ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast worden er locaties en gebieden aangewezen waar intensieve veehouderijbedrijven, die in hun ontwikkelingen worden belemmerd, hun bedrijf kunnen voortzetten. Voor de varkenshouderij is het van belang dat er maatregelen worden getroffen

om de verspreiding van epidemieën te voorkomen. De ontwikkeling van de ketenbenadering in de landbouw - en in de intensieve veehouderij in het bijzonder - kan hieraan een bijdrage leveren.

Om de bodem- en waterkwaliteitsdoelen te kunnen realiseren dient de melkveehouderij op een aantal plaatsen te worden geëxtensiverd. Dat is mogelijk door de ruimtelijke structuur voor die sector te versterken.

Ook voor de glastuinbouw zal de ruimtelijke structuur worden ontwikkeld. Glastuinbouwbedrijven worden gestimuleerd zich te vestigen op duurzame projectlocaties. Tuinbouwbedrijven die zich richten op teelt van kleinfruit hebben meer ruimte voor teeltondersteunende voorzieningen nodig.

Naast de ‘gangbare’ landbouw ontstaan er mogelijkheden voor biologische en verbrede landbouw. Deze worden in het kader van de reconstructie gestimuleerd. Daarbij streven wij naar een groei van de biologische landbouw van gemiddeld 40 procent per jaar. Vormen van verbrede landbouw die gestimuleerd worden zijn landbouw en zorg, agrotouristische diensten, verkoop van streekproducten, agrarisch natuurbeheer en overige nieuwe nevenactiviteiten. Ter versterking van de toeristisch-recreatieve sector is een toeristisch-recreatieve visie opgesteld. Daarin is onder meer aangegeven welke behoefte er is aan ruimte voor recreatie. Indien recreatiebedrijven willen uitbreiden, maar die mogelijkheden op de huidige locatie niet hebben, kunnen nieuwe geschikte locaties aan recreatiebedrijven worden geboden. Het gaat dan met name om bedrijven die door de aanwezigheid van kwetsbare natuurwaarden, of vanwege het feit dat deze bedrijven in een waterbergingsgebied liggen, zich niet verder kunnen ontwikkelen. Ook het toeristisch-recreatieve product moet worden verbeterd. Dit kan onder meer door het stimuleren van kwaliteitsverbetering, vergroting van de verscheidenheid en door professionalisering.

Waar mogelijk worden routes en routenetwerken ontwikkeld, waarbij de toegankelijkheid van het agrarisch gebied en van natuurgebieden wordt vergroot. Hierbij wordt nadrukkelijk rekening gehouden met de draagkracht van de verschillende gebieden in De Baronie.

Om de sociale en economische structuur in De Baronie te versterken zijn er vier speerpunten. Allereerst zullen de sociale en economische aspecten van veranderingen binnen de landbouw worden opgevangen. Dit is met name voor de intensieve veehouderij van belang. Daarnaast moeten nieuwe sociale en economische mogelijkheden voor het platteland worden ontwikkeld. In dit verband is er nieuw beleid gemaakt voor vrijkomende agrarische bebouwing (VAB-beleid), de nota “Buitengebied in ontwikkeling”. Verder zijn maatregelen nodig die de leefbaarheid op het platteland vergroten. Tenslotte moet er nadrukkelijk aandacht zijn voor de uitvoering van het sociaal en economisch beleid. Hiervoor is een uitvoeringsorganisatie nodig die lokale en regionale initiatieven op sociaal en economisch gebied initieert, stimuleert en begeleidt.

Bij verkeers- en vervoersprojecten die in het kader van de reconstructie worden opgepakt, wordt aangesloten bij de principes van Duurzaam Veilig. De verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid kunnen worden vergroot door ontbrekende schakels in het (recreatieve) fietspadennetwerk aan te leggen. In zijn algemeenheid geldt dat reconstructiemaatregelen positieve gevolgen moeten hebben voor de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid in De Baronie.

3.3 Beginnen we met alles tegelijk?

3.3.1 Faseren

De hierboven genoemde reconstructiedoelen voor De Baronie omvatten een breed scala aan onderwerpen. Het gelijktijdig werken aan al deze doelen is complex en ambitieus. Er is daarom voor gekozen niet alle reconstructiedoelen direct in de komende vier jaar op te pakken. Op basis van wettelijke en beleidseisen, haalbaarheid, samenhang en onze eigen prioriteiten hebben wij reconstructiedoelen gekozen die we in de eerste periode (tot 2008) willen behalen of waarvan wij de realisatie in gang willen zetten.

De reconstructiedoelen die op dit moment niet worden opgepakt, komen in de tweede (tot 2012) of derde planperiode (tot 2016) aan de orde. De reconstructiedoelen zijn dus al wel bepaald, maar worden gefaseerd opgepakt. In paragraaf 5.3 van deel B is deze fasering nader toegelicht en wordt de achtergrond van onze keuzes beschreven.

3.3.2 De Baronie

In de eerste planperiode wordt in De Baronie gestart met de uitvoering van de door ons geprioriteerde doelen. Dit zijn doelen die zowel de omgevingskwaliteit als vergroting van de sociale en economische vitaliteit bevorderen.

Voor het *thema water* wordt in de eerste planperiode gewerkt aan het verminderen van wateroverlast en het verbeteren van de waterhuishouding voor de natuur. Ook de kwaliteit van water en bodem wordt verbeterd. Dat gebeurt door sanering van ongezuiverde lozingen en door het terugdringen van de uitspoeling van fosfaat en nitraat.

Voor het *thema milieu* wordt in de eerste planperiode gewerkt aan het verminderen van de ammoniakbelasting op natuurgebieden en het terugdringen van de stankhinder. Hiertoe is onder andere een integrale zoneringsplan voor de intensieve veehouderij opgesteld. Door de doelen voor water en lucht te realiseren, kan ook de kwaliteit van de natuur toenemen.

In de eerste planperiode wordt gewerkt aan het herstellen van beken.

De begrenzing van regionale natuur- en landschapseenheid (thema natuur) is in dit plan opgenomen. Om de landschappelijke kwaliteit te verbeteren, worden nieuwe intensieve veehouderijbedrijven groen en architectonisch ingepast en worden oude, leegstaande gebouwen gesloopt.

Voor het *thema landbouw* wordt in de eerste planperiode gestart met projecten gericht op de extensivering van de melkveehouderij; daarmee kunnen ook milieudoelen worden gerealiseerd. Ook wordt (in het westelijk deel van De Baronie) bezien op welke wijze de uitbreiding van teeltondersteunende voorzieningen voor de telers van kleinfruit kan worden ingepast. De integrale zoneringsplan leidt er toe dat de verbetering van de ruimtelijke structuur ten behoeve van de intensieve veehouderij ook 'winst' oplevert voor water, bodem, natuur en milieu. Deze kansen worden reeds in de eerste planperiode uitgewerkt, en waar mogelijk opgepakt.

Het *thema sociale en economische vitaliteit* is uitgewerkt in een sociaal-economische visie en een toeristisch-recreatieve visie. In de planperiode worden deze visies vertaald in concrete projecten. Een overlegorgaan (Het sociaal-economisch platform) gaat hieraan ondersteuning verlenen. Dit orgaan geeft mede uitvoering aan het stimuleren van de sociale en economische structuur en het versterken van de leefbaarheid op het platteland. Bij het realiseren van deze doelen worden archeologische-, cultuurhistorische- en landschappelijke waarden zoveel mogelijk behouden en waar mogelijk versterkt. Verder worden de maatregelen afgestemd op de aanwezige natuurwaarden.

4 Plan en alternatieven

Dit hoofdstuk beschrijft het voorkeursalternatief voor De Baronie (§ 4.1). Het voorkeursalternatief geeft de keuzes weer voor de uitvoering van de reconstructiedoelen. Het vormt de kern van het reconstructieplan. Onze visie (§ 3.1), de mede daarop gebaseerde reconstructiedoelen en de fasering voor het gebied (§ 3.2 en 3.3) zijn belangrijke bouwstenen voor het voorkeursalternatief. Naast het voorkeursalternatief is een aantal alternatieven bekeken (zie § 4.2). Door het vergelijken van verschillende oplossingen en het doorrekenen van de effecten van de verschillende alternatieven, inclusief het voorkeursalternatief, is het voorkeursalternatief aangescherpt.

4.1 Voorkeursalternatief

In deze paragraaf wordt het voorkeursalternatief beschreven. Dit gebeurt aan de hand van kijkrichtingen vanuit één observatiepunt. Per kijkrichting beschrijven wij de maatregelen geïntegreerd op hoofdlijnen. De thema's die relevant zijn voor die kijkrichting hebben wij zo concreet mogelijk beschreven en indien mogelijk op kaart gezet (Plankaarten 1 en 2). In deel B is het voorkeursalternatief gedetailleerder beschreven.

Een aantal thema's kan niet specifiek per kijkrichting worden uitgewerkt, maar geldt voor een groter spectrum van het blikveld. Deze thema's worden beschreven onder 'Algemene thema's' (§ 4.1.1). Op de plankaarten 1 en 2 zijn deze 'algemene thema's' terug te vinden.

Een aantal voorgenomen activiteiten is verder uitgewerkt in projecten, die in de periode 2005-2008 worden uitgevoerd. Deze projecten staan in het regionaal uitvoeringsprogramma, waarin ook een uitgebreide beschrijving per project is opgenomen.

4.1.1 Algemene thema's Landbouw

Integrale zonering (plankaart 2)

De Reconstructiewet schrijft voor dat het reconstructieplan een integrale zonering voor intensieve veehouderij moet bevatten. Integrale zonering is het indelen van het reconstructiegebied in drie zones: gebieden met perspectief voor primaire intensieve veehouderij, gebieden met perspectief voor hetzij natuur hetzij stedelijke functies en gebieden waar natuur, landschap, cultuurhistorie, wonen, werken en landbouw met elkaar zijn verweven. De drie gebieden heten achtereenvolgens landbouwontwikkelingsgebieden, extensiveringsgebieden en verwevingsgebieden.

In landbouwontwikkelingsgebieden zijn ruime mogelijkheden voor de ontwikkeling van intensieve veehouderijbedrijven. Bij bepaalde (delen van) landbouwontwikkelingsgebieden is sprake van overlap met kwetsbare functies. Het gaat dan om overlappen met de 1000 - 1500 m zone rondom Vogel- en habitatrichtlijngebieden. Deze (delen van) landbouwontwikkelingsgebieden hebben wij aangeduid als secundaire landbouwontwikkelingsgebieden. Het overige deel is primair landbouwontwikkelingsgebied en hier dienen in eerste instantie de nieuwvestigingen plaats te vinden.

Het vestigingsbeleid voor de intensieve veehouderij in primaire en secundaire landbouwontwikkelingsgebieden is opgenomen in §11.6.1 van deel B. De kern daarvan is dat nieuwvestiging van intensieve veehouderijbedrijven in secundair landbouwontwikkelingsgebied niet mogelijk is. Het verbod op nieuwvestiging in het secundair landbouwontwikkelingsgebied vervalt indien Gedeputeerde Staten hebben besloten dat de Brabantbrede balans van in- en uitplaatsing zulks vereist.

Bij het toekennen van het bouwblok in zowel primaire als secundaire landbouwontwikkelingsgebieden staat maatwerk centraal. In landbouwontwikkelingsgebieden zijn bouwblokken tot 2,5 hectare, met inachtneming van de in deel B opgenomen voorwaarden mogelijk.

De toekenning/uitbreiding van bouwblokken boven de 2,5 hectare is -op grond van dit reconstructieplan- niet rechtstreeks mogelijk. Hiervoor geldt een goedkeuringsvereiste.

In verwevingsgebieden zijn bouwblokken tot 1,5 hectare, met inachtneming van de in deel B opgenomen voorwaarden mogelijk.

De toekenning/uitbreiding van bouwblokken boven de 1,5 hectare is -op grond van dit reconstructieplan- niet rechtstreeks mogelijk. Hiervoor geldt een goedkeuringsvereiste

In verwevingsgebieden kunnen individuele bedrijven, mits de omgeving dit toelaat, zich duurzaam ontwikkelen.

In extensiveringsgebieden hebben intensieve veehouderijen geen duurzaam perspectief. Bij de extensiveringsgebieden wordt onderscheid gemaakt tussen extensiveringsgebieden met primaat natuur en overige extensiveringsgebieden. Voor de overige extensiveringsgebieden blijft het huidige beschermingsniveau ten aanzien van stank gehandhaafd. In de extensiveringsgebieden met primaat natuur geldt, net als bij de verwevings- en de landbouwontwikkelingsgebieden een lager beschermingsniveau van stankgevoelige objecten.

Voor de integrale zonerings wordt het instrument van planologische doorwerking ingezet. De gebieden in de integrale zonerings werken door in het bestemmingsplan (zie verder §11.6.1 van deel B). Wij hebben drie zones begrensd door de waarden en belangen in de verschillende gebieden integraal af te wegen. Er is rekening gehouden met natuurlijke randvoorwaarden als water, milieu en natuur en met andere functies zoals wonen, werken en recreatie.

De integrale zonerings voor de intensieve veehouderij in De Baronie is weergegeven op plankaart 2.

Overig

Binnen de stedelijke regio (Prinsenbeek) is ruimte voor de ontwikkeling van glastuinbouw gevonden.

In een gebied waar de teelt van kleinfruit is geconcentreerd, in de gemeenten Zundert en Rucphen, krijgen telers meer mogelijkheden voor hoge permanente teeltondersteunende voorzieningen. Doorgroei van deze bedrijven tot zelfstandige glastuinbouwbedrijven kan niet plaats vinden. Bedoeld gebied staat op plankaart 2.

Water- en bodemkwaliteit

Verspreid in het gebied komen 290 ongezuiverde lozingen voor (juli 2004). Deze lozingen worden (grotendeels) in de eerste planperiode gesaneerd. Het saneren van deze lozingen, maar ook het terugdringen van inspoeling van meststoffen en bestrijdingsmiddelen, levert een grote bijdrage aan de verbetering van de water- en bodemkwaliteit. In het stroomgebied van de Grote of Roode Beek (bij Chaam) is een pilot gestart om te bezien welke maatregelen ter verbetering van water- en bodemkwaliteit tot welke effecten leiden. De resultaten ervan zullen worden gebruikt om bedoelde maatregelen op te schalen naar andere gebiedsdelen. Deze opschaling is noodzakelijk om aan de gestelde kwaliteitseisen te kunnen voldoen. Vanwege een na te streven

geconcentreerde inzet van middelen en de te verwachten effecten daarvan, zal deze opschaling in eerste instantie tot uitvoering komen in het gebied van de Chaamse Beken, ‘t Merkske en het Turfvaart-Bijloopgebied. Deze beken maken deel uit van de ‘prioritaire stroomgebieden waterkwaliteit’ (kaart 14).

Een ander belangrijk onderdeel is het saneren van voormalige vuilstortplaatsen en bodemverontreiniginglocaties. Gelet op de kosten zal dat, zoals het er nu uitziet, slechts sporadisch kunnen gebeuren. Kansen tot sanering doen zich vooral voor wanneer deze werken uitgevoerd kunnen worden in combinatie met beekherstel, waterberging of de realisatie van de ecologische hoofdstructuur.

Sociale en economische aspecten en leefbaarheid (plankaart 2 en kaart 21)

Rond bebouwingsconcentraties verwachten wij dat de intensieve veehouderij verdwijnt omdat in deze zone intensieve veehouderijbedrijven zich onvoldoende kunnen ontwikkelen (in verband met stank) of dat deze ruimte noodzakelijk is voor dorps- en stadsuitbreiding. Intensieve veehouderijbedrijven rond bebouwingsconcentraties die willen ontwikkelen, maar dat op deze plaats niet kunnen, worden ondersteund bij verplaatsing. Ook ondersteunen wij bedrijven die bedrijfslocaties willen samenvoegen en zich op een plek buiten de bebouwingsconcentraties willen vestigen. Op vrijkomende locaties kan ruimte worden geboden aan nieuwe functies. Hiervoor is een beleidsnota “Buitengebied in ontwikkeling” vastgesteld. Met deze veruiming wordt een versterking van de sociale en economische structuur beoogd. Hierbij valt te denken aan een positief effect op het aantal arbeidsplaatsen en, lokaal, meer aandacht voor zorg en voorzieningen.

Leefbaarheid houdt ook behoud en herstel van landschappelijke en cultuurhistorische waarden in. In dit verband worden onder meer beeldkwaliteitsplannen gemaakt voor nieuwe bedrijfslocaties. Ook het terugdringen van het aantal stankgehinderden, door intensieve veehouderijbedrijven te verplaatsen, komt de leefbaarheid van het gebied ten goede. Ten slotte heeft de versterking van de toeristisch-recreatieve sector een positief effect op de werkgelegenheid en het voorzieningenniveau van (kleine) kernen.

Recreatie en toerisme (plankaart 2 en kaart 20)

Wij hebben gebieden benoemd waar de recreatie zich verder kan ontwikkelen. Daarbij hebben we drie typen gebieden onderscheiden: projectlocatiegebied (bijvoorbeeld bij Chaam en Rucphen), intensief recreatief gebied (Bij Baarle-Nassau en Molenschot) en kansrijk extensief recreatief landelijk gebied (verschillende delen van De Baronie). Door op enkele plaatsen in of nabij recreatief belangrijke gebieden voorzieningen aan te brengen, kan de recreatiedruk in het ‘achterliggende’ natuurgebied worden gestuurd. Deze zogenoemde recreatiepoorten komen op een tweetal plaatsen in De Baronie voor (ten noorden van de Rucphense Bossen en ten Oosten van Chaam).

Ook de toeristisch-recreatieve infrastructuur wordt versterkt. Hier worden met name wandel- en fietsroutes bedoeld, maar ook voorzieningen langs die routes die het gebruik ervan aantrekkelijk maken. Hierbij zien wij kansen voor promotionele activiteiten in verband met kennismaking met de streek, verkoop van streekproducten etc.

Samenwerking tussen de aanbieders van toeristisch-recreatieve producten zal leiden tot een versterking van de regio als geheel. Wij bevorderen deze samenwerking.

Waterberging en waterdoelen (plankaart 1 en kaart 14)

Zowel in terreindepressies als in de beekdalen wordt waterberging gerealiseerd.

In het reconstructieplan hebben wij een onderscheid gemaakt tussen gebieden die tijdens de eerste planperiode (2005-2008, concrete waterbergingsgebieden) en gebieden die tussen 2009-2016 (voorlopige reserveringsgebieden) zullen worden ingericht. De concrete waterbergingsgebieden worden in het bestemmingsplan overgenomen en middels een zogenoemd voorbereidingsbesluit beschermd. Voor de “voorlopige reserveringsgebieden” gelden de beschermingsregels zoals in het Streekplan aangegeven. In beide typen gebieden is het van belang dat zich geen (grootschalige) kapitaalintensieve functies ontwikkelen. Dat betekent onder meer dat de ontwikkeling van woonwijken, bedrijventerreinen, vestigingsgebieden voor de glastuinbouw, projectlocaties voor de intensieve veehouderij en grote recreatiecomplexen in deze gebieden alleen mogelijk is wanneer daarmee de geschiktheid van het gebied voor waterberging niet verloren gaat. Indien er initiatieven zijn die tot bovengenoemde ontwikkeling kunnen leiden, zullen deze initiatieven worden getoetst (de watertoets).

De waterschappen zullen in de eerste planperiode de definitieve omvang en locatie van alle waterbergingsgebieden vastleggen. Hiermee worden alle in te richten waterbergingsgebieden bedoeld. Dit betekent dat de ‘voorlopige reserveringsgebieden 2016’ zoals opgenomen in dit plan in de eerste planperiode concreet worden begrensd. Naast waterberging zal van een aantal natuurgebieden de waterhuishouding worden hersteld zodat de na te streven natuurdoelen zich kunnen ontwikkelen. De meest kwetsbare natuurgebieden (de natte natuurparels op plankaart 1) krijgen prioriteit. Herstel van de kwetsbare natuurgebieden kan gevolgen hebben voor de aanliggende landbouw. Van geval tot geval wordt bezien hoe voor alle betrokken partijen een acceptabele oplossing kan worden ontwikkeld.

Om te voorkomen dat de natte natuurparels verder verdrogen, wordt er een beschermingsbeleid gevoerd. Dit beschermingsbeleid geldt voor de natte natuurparels, inclusief een zone van gemiddeld 500 meter daaromheen. Dit wordt de ‘beschermingszone natte natuurparel’ genoemd. De natte natuurparels, inclusief de beschermingszone zoals weergegeven op plankaart 1, werken door in het bestemmingsplan (zie verder §11.6.3 van deel B).

Natuur, landschap, cultuurhistorie en archeologie (kaart 11, 15a en 15b)

Verspreid in het gebied zal een extra inspanning worden geleverd om de ecologische hoofdstructuur versneld te realiseren. Ingezet wordt op realisatie van de EHS in 2011. Om dat op een efficiënte manier te kunnen doen, zal een aankoopstrategieplan (in de eerste planfase) worden opgesteld. Maatregelen betreffende het herstel van natuurparels, het terugdringen van verdroging bij de overige gebieden, verbetering van de waterkwaliteit, maar ook het uitplaatsen van intensieve veehouderijbedrijven uit natuurrandzones zijn maatregelen waarbij de kwaliteit van de natuur (als ‘neveneffect’) wordt versterkt.

Niet alle reservaatgebieden en natuurontwikkelingsgebieden zullen worden verworven. Via particulier natuurbeheer kan ook een bijdrage aan de doelstellingen op het terrein van natuur en landschap worden geleverd. Wij willen dat ondersteunen. In beide situaties onderzoeken wij of er combinaties met waterberging mogelijk zijn.

Voorts worden versnipperingsknelpunten (voor dieren) aangepakt. Wij bevorderen dat de stilte en donkerte in bepaalde gebieden wordt versterkt. Wij hechten er belang aan dat kwetsbare soorten, zoals weidevogels en amfibieën, ook in de toekomst in De Baronie behouden blijven. Waar mogelijk ondersteunen wij initiatieven die hieraan een bijdrage leveren. Een belangrijk onderdeel van de ecologische hoofdstructuur zijn de ecologische verbindingzones. De kans op realisatie van deze verbindingzones is het grootst als dit samen kan gaan met watermaatregelen zoals waterbergen en de aanleg van recreatieve voorzieningen zoals wandel- en fietsroutes.

Op een groot aantal plaatsen binnen De Baronie, doch buiten de ecologische hoofdstructuur, komen kwetsbare planten- en diersoorten voor. Deze soorten willen wij behouden. Dat kan bijvoorbeeld door de mogelijkheden voor natuur- en landschapsbeheer te vergroten. Een provinciale ondersteuningsregeling biedt daarvoor mogelijkheden.

Het behouden en versterken van landschappelijke en cultuurhistorische waarden vinden wij voor de identiteit van De Baronie van groot belang. Het inpassen van nieuwe intensieve veehouderijbedrijven, de aanleg van groene zones in stedelijke gebieden, maar ook het zichtbaar maken van bedoelde waarden leiden tot versterking. Wij ondersteunen projecten die dat beogen.

Regionale natuur- en landschapseenheid (RNLE)

In De Baronie ligt de regionale natuur- en landschapseenheid De Baronie. Daarnaast ligt binnen het reconstructiegebied (in de gemeente Alphen-Chaam) een klein deel van de, met name in het gebied Beerze-Reusel gelegen, regionale natuur- en landschapseenheid Kempische Landgoederen.

De doelstelling van een regionale natuur- en landschapseenheid is bescherming tegen verstedelijking. Ook kunnen in een regionale natuur- en landschapseenheid geen grootschalige verstevigingen, zoals kassencomplexen, inplaatsingsgebieden intensieve veehouderij en nieuwe grootschalige vormen van verblijfsrecreatie, worden ontwikkeld.

In de regionale natuur- en landschapseenheid staan de bescherming en ontwikkeling van natuur, landschap en cultuurhistorische waarden centraal. Schone, extensieve en grondgebonden vormen van landbouw en bepaalde vormen van recreatie passen wel binnen een regionale natuur- en landschapseenheid. Initiatiefnemers van projecten gericht op het realiseren van bovengenoemde doelstelling ondersteunen wij.

Uitgaande van de lijn uit het Streekplan hebben we beide regionale natuur en landschapseenheden nader begrensd. Bij Chaam, bij De Rith, ten westen van de Rucphense Bossen en bij Galder is sterk van de Streekplangrenzen afgeweken. Redenen hiervoor waren enerzijds de economische belangen van recreatie en landbouw en anderzijds hydrologische- en landschappelijke argumenten.

Binnen de regionale natuur- en landschapseenheid stimuleren wij projecten op het gebied van verbrede landbouw, soortenbescherming, beheer en herstel van natuur, landschap en cultuurhistorie, duurzame productie, extensivering melkveehouderij, behoud en versterken leefbaarheid van het platteland en kennisontwikkeling.

Beeldkwaliteitsplannen

Voor alle inplaatsingsgebieden zijn beeldkwaliteitsplannen opgesteld. Deze plannen vormen een hulpmiddel bij de beoordeling en inpassing van inplaatsingsinitiatieven.

Verkeer en vervoer

Bij verkeers- en vervoersprojecten die in het kader van de reconstructie worden opgepakt, wordt aangesloten bij de principes van Duurzaam Veilig. Zo kunnen de verkeersveiligheid, leefbaarheid en bereikbaarheid worden vergroot door ontbrekende schakels in het (recreatieve) fietspadennetwerk aan te leggen. Algemeen geldt dat reconstructiemaatregelen positieve gevolgen moeten hebben voor de leefbaarheid, bereikbaarheid en verkeersveiligheid in De Baronie.

4.1.2 Integrale beschrijving (per kijkrichting).

Omdat veel lijnen en structuren (wegen, waterlopen, stromingsrichtingen) in Breda bij elkaar

komen, bezien en beschrijven we het gebied vanuit Breda met de klok mee. Kaartverwijzingen zijn, in verband met de leesbaarheid, niet in deze teksten opgenomen.

Kijkrichting noord (Rooskensdonk, Lange Bunders en Slangwijk)

Het gebied ten noorden van Breda krijgt een belangrijke functie als waterbergingsgebied. In de komende planperiode wordt, ten oosten van de bergboezem Rooskensdonk, de Vierde Bergboezem gerealiseerd. Hiermee wordt wateroverlast in Breda voorkomen. De voorgenomen watermaatregelen leiden er mede toe dat de verdroging van enkele belangrijke natuurgebieden kan worden teruggedrongen. Het gebied heeft, door zijn openheid, rust en landschappelijke waarden een belangrijke functie als stedelijk uitloopgebied. De betekenis van deze functie zal worden verbeterd door genoemde karakteristieken te versterken.

Dit gebied zal geen intensivering van het landbouwkundig gebruik plaats vinden. Wel ontstaan er mogelijkheden voor agrariërs om, tegen een vergoeding, een bijdrage aan het water- en natuurbeheer te leveren.

Kijkrichting noordoost

Hier grenst het revitaliseringsgebied ‘Wijde Biesbosch’ aan de stad.

Kijkrichting oost (Gilze en Rijen)

Het betreft hier een belangrijk deel van het ‘Uitwerkingsgebied Stedelijke Regio Breda-Tilburg’ (Streekplan 2002). De ontwikkelingen in dit gebied worden daardoor niet alleen door reconstructie bepaald.

Waterberging in dit gebied zal pas op langere termijn worden gerealiseerd. Uitgangspunt van het uit te voeren beekherstel (onder andere de Gilzewouwerbeek) is de lagenbenadering. Zo zijn bij het ontwerpen van het stedelijke concept Breda-oost water, landschap en natuur belangrijke randvoorwaarden.

Ook wordt er een groene zone ontwikkeld tussen de Chaamse Bossen en de bossen van Dorst. Voor economische dragers, zoals de landbouw en de recreatie, worden de mogelijkheden vergroot. Zo komen bij Molenschot kansen om de recreatie te intensiveren. Dat gebeurt door bestaande bedrijven, binnen bepaalde randvoorwaarden, mogelijkheden te bieden zich verder te ontwikkelen. Vergroting ten behoeve van een kwaliteitsslag is daarbij niet uitgesloten. Ook de landbouw, met name de intensieve veehouderij, heeft in het landbouwontwikkelingsgebied ten zuiden van Rijksweg 58 groeimogelijkheden, evenals in een gebied ten oosten van Gilze. Binnen de stedelijke regio is ruimte voor verbrede vormen van landbouw. De bestaande landbouwbedrijven kunnen binnen de planologische- en milieurandvoorwaarden hun bedrijf voortzetten.

Kijkrichting zuidoost (Chaamse Bossen, Baarle-Nassau, Alphen, ‘t Merkske)

De bossen bij Chaam, de landgoederenzone (Hondsdonk, Luchtenburg, Anneville) het systeem van de Chaamse Beken en ‘t Merkske zijn gebieden van hoge historisch-landschappelijke en natuurwetenschappelijke betekenis. Natuurherstel wordt gerealiseerd door de verdroging terug te dringen, de waterkwaliteit te verbeteren, de depositie van ammoniak op deze gebieden te verminderen, beekherstel uit te voeren en door de recreatiedruk op kwetsbare gebieden te verminderen. In dit gebied worden maatregelen genomen gericht op versterking van natuur- en landschapswaarden. Daarbij zullen eveneens ecologische verbindingzones worden gerealiseerd. Met de herstelmaatregelen worden ook recreatieve doelen gediend. Het betreft in dit geval een (ruimtelijke) kwaliteitsversterking van de zones rond de boskernen (binnen het landelijk gebied) waarmee de recreatieve betekenis van de omgeving van Chaam kan worden versterkt.

Verspreid in het gebied komen ook belangrijke cultuurhistorische en aardkundige waarden voor.

Het betreft niet alleen waardevolle historische bebouwing, maar ook historische structuren zoals intact gebleven kavelgrenzen, onverharde wegen en oude boomsingels. Deze elementen worden, waar mogelijk, versterkt. In het oostelijk deel van het gebied is een groot landbouwontwikkelingsgebied begrensd. Hier kan de intensieve veehouderij zich verder ontwikkelen. Bedrijven die elders tegen hun grenzen aanlopen, kunnen naar dit gebiedsdeel verplaatst worden. Een ander belangrijk landbouwontwikkelingsgebied ligt ten noorden van Ulicoten. Aan de inpassing (van intensieve veehouderijbedrijven) in het landschap zal veel zorg worden besteed.

Naast de landbouw is de recreatie een belangrijke economische drager. Bij Chaam is er binnen de zogenoemde 'Recreatieve Driehoek' ruimte voor recreatiebedrijven. In deze regio krijgen ook de toeristisch-recreatieve infrastructuur en de daaraan gekoppelde verkeersonveilige situaties aandacht. Door de aanleg van een zogenoemde Recreatieve Poort in de Recreatieve Driehoek is de recreatiedruk op de bossen van Chaam te sturen en kan de druk op kwetsbare delen van de Chaamse Bossen worden verminderd.

In Ulicoten is leefbaarheid een belangrijk aandachtspunt.

Kijkrichting zuid (Breda - Belgische grens)

Aan de zuidkant van de stad (Markdal en dal Aa of Weerij) wordt een belangrijk deel van de noodzakelijke waterberging gerealiseerd. Uitvoering van deze werkzaamheden vindt pas na 2008 plaats, met uitzondering van die plaatsen waar zich eerder kansen voordoen, zoals nabij Trippelenberg en in het dal van De Mark. In de eerste planperiode worden zowel 't Merkske als een deel van de Strijbeekse Beek hersteld. Dat betekent ook dat in belangrijke brongebieden, zoals op de Strijbeekse Heide, regenwater weer moet infiltreren. Na 2016 worden ook de overige beken hersteld, zoals de Hazeldonkse Beek. In het noordelijk deel van het Markdal is ruimte voor de ontwikkeling van extensieve vormen van recreatie zoals wandelen en fietsen.

Kijkrichting zuidwest (Rijsbergen, Zundert, Turfvaart-Bijloopgebied)

Zowel in de beekdalen van de Aa of Weerij als de Kleine Beek worden waterbergingsprojecten uitgevoerd. In de eerste periode betreft het gebieden bij Zundert en ten westen van de Pannenhoef. In de periode daarna (na 2008) volgen de overige delen van deze beekdalen alsmede de binnen het gebied liggende terreindepressies.

In de (natte) natuurgebieden binnen het Turfvaart-Bijloopsysteem en de Matjens wordt de waterhuishouding zodanig hersteld dat natuurdoelen kunnen worden gerealiseerd. Deze maatregelen worden vóór 2016 uitgevoerd. Wellicht gaat dit natuurherstel gepaard met een vernatting van aanliggende landbouwgronden. Indien vernatting van de landbouwgronden niet inpasbaar kan worden gemaakt, wordt in overleg met belanghebbenden naar oplossingen gezocht.

Ontwikkeling van recreatie wordt bevorderd in het dal van de Aa of Weerij en binnen het Turfvaart-Bijloopgebied. In beide gebieden zijn hier, vanwege natuur- en landschapswaarden, alleen extensieve vormen van recreatie, zoals wandelen en fietsen, mogelijk.

Liesbos en het Mastbos worden middels een 'groene zone' met elkaar, maar ook met het gebied van de Turfvaart/Bijloop verbonden.

Schijf is een kleine kern. Leefbaarheid krijgt hier aandacht in het dorpsontwikkelingsplan. Bewoners zijn betrokken bij het opstellen van dorpsontwikkelingsplannen. In deze plannen krijgen economie, ruimte en leefbaarheid veel aandacht.

Sterke economische dragers in het gebied zijn de boomteelt, intensieve teelten zoals aardbeien en grondgebonden rundveehouderij. Er worden projecten opgestart die deze landbouwsectoren

kunnen versterken. Om de sterke economische functie van dit gebied ook op langere termijn te behouden worden de mogelijkheden voor het gebruik van teeltondersteunende voorzieningen voor telers van kleinfruit vergroot.

Kijkrichting west (Liesbosch en omgeving, Rucphen)

De westzijde van de stad heeft een belangrijke functie als stedelijk uitloopgebied. Deze functie zal verder worden versterkt, onder meer door de aanwezige landschappelijke en cultuurhistorische waarden te versterken. Ontwikkeling van intensieve recreatie vindt plaats bij Rucphen. Aan de noordzijde van de Rucphense Bossen is er ruimte om een recreatiebedrijf, dat elders vanwege natuur en landschap niet verder kan ontwikkelen, in te plaatsen. In deze omgeving zal ook een zogenaamde Recreatieve Poort worden ontwikkeld. Daarmee kan de recreatiedruk enigszins worden gestuurd en ontstaan er nieuwe mogelijkheden voor het versterken van de economische betekenis van deze regio.

Zegge is een van de kleine kernen in de regio waar versterking van de leefbaarheid van groot belang is. In het dorpsontwikkelingsplan wordt hier aandacht aan besteed.

Herstel van de Bijloop gebeurt in de eerste planperiode en het bergen van water (in kleine laaggelegen terreindelen) vindt pas plaats na 2016. Indien zich echter reeds vóór dat jaar kansen voordoen om waterbergingsgebieden in te richten, dan worden die kansen benut.

4.2 Ook andere oplossingen

In een milieueffectrapport moeten de voorgenomen activiteit (het voorkeursalternatief) en het meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) worden beschreven. Het meest milieuvriendelijke alternatief is het alternatief dat de best bestaande mogelijkheden om het milieu te beschermen, toepast of combineert.

Het is gebruikelijk om ook andere alternatieven uit te werken. In dit reconstructieplan/milieueffectrapport zijn alternatieven uitgewerkt voor de twee kernkwesties in het reconstructieplan: de integrale zonering voor de intensieve veehouderij en de waterdoelen.

Naast de alternatieven is ook naar varianten gekeken. Een variant heeft betrekking op een gebiedsspecifiek aandachtspunt in een sector of een deelgebied.

In §4.2.1 wordt toegelicht hoe de alternatieven tot stand zijn gekomen. In §4.2.2 zijn de alternatieven en varianten van De Baronie beschreven.

4.2.1 Alternatiefontwikkeling

In de Startnotitie milieueffectrapportage is aangegeven hoe alternatieven worden ontwikkeld. Tijdens het opstellen van het reconstructieplan is meer inzicht ontstaan in de inhoud en het detailniveau van het plan en het beschikbare budget. Na het uitvoeren van een globale effectbepaling (quick scan) is bepaald welke alternatieven en varianten worden uitgewerkt. Daarbij is aangesloten op de inhoud en het detailniveau van het plan en de beschikbare middelen.

4.2.2 Beschrijving van de alternatieven en varianten

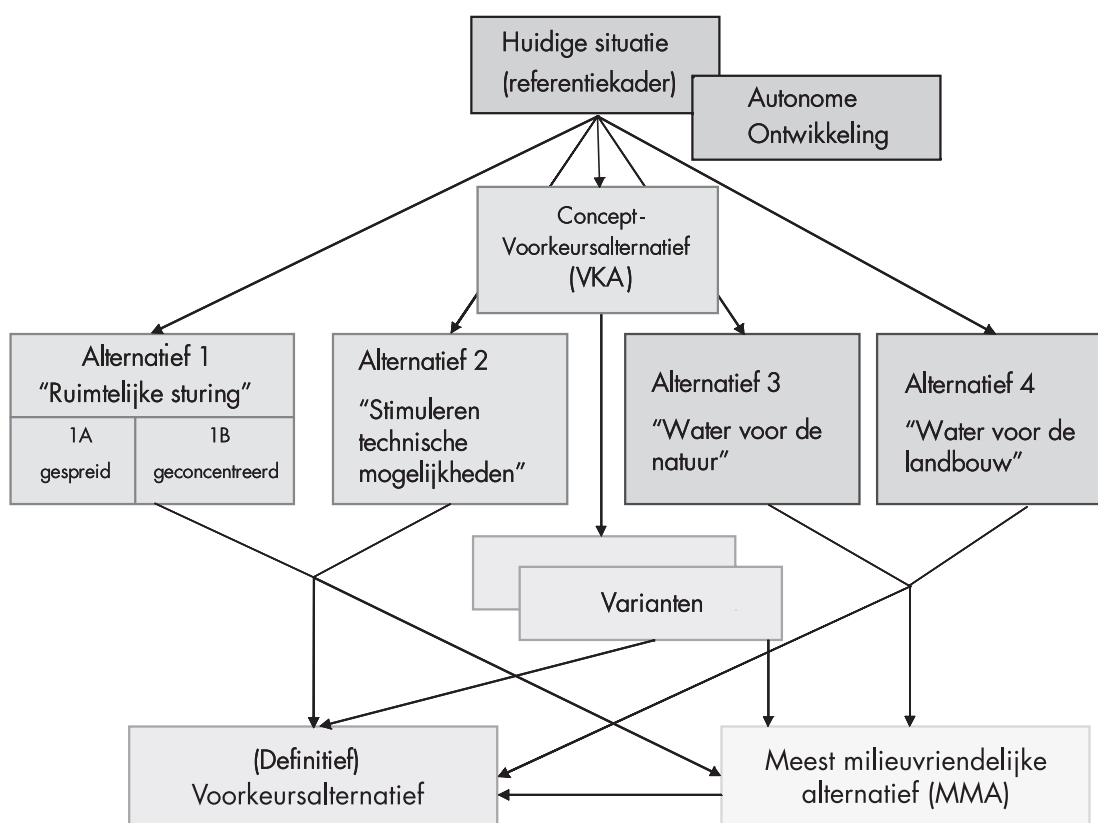
In deze paragraaf zijn de alternatieven en varianten beschreven. Het voorkeursalternatief is al beschreven in § 4.1. Het voorkeursalternatief is overigens aangepast nadat de m.e.r. is uitgevoerd. In § 4.1 staat het definitieve voorkeursalternatief. Wanneer in deze paragraaf (4.2 en in hoofdstuk 5) gesproken wordt over het voorkeursalternatief, wordt steeds het concept bedoeld. Figuur 4.1 geeft schematisch de alternatieven en varianten weer.

Alternatieven

De alternatieven zijn gericht op de meest cruciale onderdelen uit de planvorming, namelijk

- de integrale zonering;
- het creëren van de randvoorwaarden om de gewenste natuurdoeltypen en de kwaliteit van de natuurparels te realiseren (onder andere het treffen van anti-verdrogingsmaatregelen).

Schematisch kunnen de alternatieven als volgt worden weergegeven:

Figuur 4.1 Alternatieven en varianten in relatie tot huidige situatie, autonome ontwikkeling en voorkeursalternatief

Alternatief 1 ‘Ruimtelijke sturing’

Alternatief 1 is gebaseerd op de veronderstelling dat de doelstellingen voor ammoniak, stank, natuur en landschap het beste gehaald kunnen worden door een zo groot mogelijke ruimtelijke scheiding tussen de intensieve veehouderij en kwetsbare waarden. De extensiveringsgebieden worden groter dan in het voorkeursalternatief. De landbouwontwikkelingsgebieden worden kleiner: alleen de beste locaties voor inplaatsing zijn gekozen als landbouwontwikkelingsgebied. Binnen dit alternatief zijn twee subalternatieven onderscheiden:

Alternatief 1a: beperkte concentratie met in elk reconstructiegebied voldoende inplaatsingsruimte voor de bedrijven die willen verplaatsen uit de extensiveringsgebieden en voor een deel ook uit de verwevingsgebieden.

Alternatief 1b: Sterke concentratie in enkele landbouwontwikkelingsgebieden. Het gaat om de gebieden die binnen de zeven reconstructiegebieden als meest geschikt naar voren komen.

Alternatief 2 'Stimuleren en technische mogelijkheden'

Alternatief 2 is gebaseerd op de veronderstelling dat de doelstellingen voor ammoniak en stank het beste (meest kosteneffectief) gehaald kunnen worden door de inzet van extra technieken. Het gaat uit van een beperkte regulering. De extensiveringsgebieden zijn in dit alternatief kleiner dan in het voorkeursalternatief.

Alternatief 3 'Water voor de natuur'

In alternatief 3 worden in de hele ecologische hoofdstructuur (en niet alleen in de natte natuurplekels zoals is opgenomen in het voorkeursalternatief) maatregelen met gevolgen voor de omgeving genomen. Daarnaast worden in de natte natuurplekels waar dit zinvol is, verdergaande maatregelen voorgesteld in directe omgeving van deze plekken.

Alternatief 4 'Water voor de landbouw'

In alternatief 4 worden de maatregelen die in het voorkeursalternatief zijn voorgesteld, aangevuld met waterconserveringsmaatregelen op landbouwgronden die in de huidige situatie droogteschade ondervinden.

Varianten in De Baronie

De varianten zijn gericht op gebiedsspecifieke zaken en details. In De Baronie wil de streek de volgende zaken apart meenemen in de effectbepaling:

- een variant met een landbouwwontwikkelingsgebied ten oosten van Gilze;
- een variant met grotere landbouwwontwikkelingsgebieden bij Alphen (Dekt en Druisdijk)
- een variant waarbij de middelen voor waterdoelen sterk geconcentreerd ingezet worden in het stroomgebied van de Chaamse beek;
- varianten gericht op spreiding of concentratie intensieve teelten (glas en aardbeien);
- een variant met een geconcentreerde recreatie;
- een variant met ruimte voor nieuwe landgoederen;

Meest milieuvriendelijke alternatief

In het meest milieuvriendelijke alternatief staat het realiseren van de natuur- en milieudoelstellingen voorop, tenzij op voorhand kan worden aangetoond dat het realiseren van deze doelstellingen in De Baronie in de planperiode niet realistisch is.

Bij het uitwerken van het meest milieuvriendelijke alternatief is vooral gekeken naar het optimaliseren van de ruimtelijke inrichting. Alle realistische en haalbare effectbeperkende en compenserende maatregelen zijn onderzocht. Verder is gekeken naar stimulerende en/of technische maatregelen om emissies verder te beperken dan wettelijk verplicht is, naar extra maatregelen voor bodem-, grondwater- en luchtkwaliteit, naar extra en/of strenger regulerend beleid en naar het verbeteren van de landschappelijke en natuurkwaliteit.

Dit pakket aan maatregelen, voor zover reëel en haalbaar, is gecombineerd tot het meest milieuvriendelijke alternatief; het alternatief met de minste nadelige milieugevolgen en de meeste verbeteringen voor milieu, natuur en landschap. Figuur 4.1 geeft schematisch weer hoe het meest milieuvriendelijke alternatief en de andere alternatieven ontwikkeld zijn.

Verschillende elementen van het meest milieuvriendelijke alternatief zijn meegenomen in het definitieve voorkeursalternatief.

5 Effecten

De beschrijving van de effecten is de kern van het milieueffectrapport. Basis voor de beschrijving van de effecten is het beoordelingskader. Dit bestaat uit beoordelingscriteria voor zeven thema's (water en bodem, milieu, natuur, landschap en cultuurhistorie, landbouw, recreatie en toerisme en wonen, werken en leefbaarheid).

We beschrijven de effecten in 2016, dus na uitvoering van de reconstructie. Het effect is steeds vergeleken met de huidige situatie (2004, zie hoofdstuk 2). Door de autonome ontwikkeling (periode 2004-2016, zie ook hoofdstuk 2) te vergelijken met de effecten van het voorkeursalternatief wordt de meerwaarde van de reconstructie zichtbaar.

Opgemerkt wordt dat het voorkeursalternatief is aangepast nadat de effecten zijn bepaald. In §4.1 staat het aangepaste, definitieve, voorkeursalternatief. Wanneer in het hoofdstuk wordt gesproken over het voorkeursalternatief wordt het concept van het voorkeursalternatief bedoeld. Immers de effecten van het concept zijn bepaald.

In dit hoofdstuk is een samenvatting van de effecten van het *1^e concept reconstructieplan* De Baronie weergegeven. In het vervolg van dit hoofdstuk wordt dit het voorkeursalternatief of VKA genoemd. De samenvatting bestaat uit een totaal score tabel voor het voorkeursalternatief ten opzichte van de huidige situatie en de autonome ontwikkeling. Daarna worden de effecten per thema beschreven. In hoofdstuk 9 van deel B is beschreven welke belangrijkste veranderingen zijn aangebracht in ontwerpreconstructieplan, mede op basis van de effectbeschrijving.

5.1 Effecten voorkeursalternatief en alternatieven

In deze paragraaf zijn de effecten van het (eerste concept) voorkeursalternatief en de andere alternatieven beschreven.

Tabel 5.1 geeft een overzicht van de optredende effecten. In de tabel staat VKA voor voorkeursalternatief. HS betekent: huidige situatie. AO is de autonome ontwikkeling.

De effectscores zijn in de tabel als volgt weergegeven:

- = sterk negatief effect
- = negatief effect
- = licht negatief effect
- 0 = geen effect
- + = licht positief effect
- ++ = positief effect
- +++ = sterk positief effect

Tabel 5.1 : Overzicht van de optredende effecten in De Baronie

Criterium	VKA	VKA
	f.o.v. HS	f.o.v. AO
Water en bodem		
Beïnvloeding wateroverlast	+ / ++	+
Beïnvloeding grondwaterregime natuur	++	++
Beïnvloeding waterhuishouding landbouwgronden	0	0
Beïnvloeding vochtvoorziening landbouwgronden	+++	++
Beïnvloeding stikstof/fosfaat-concentratie in het grondwater	+	0
Beïnvloeding beekherstel	++ / +++	+
Milieu		
Verandering depositie van ammoniak en stikstof	++	+
Afname emissie van ammoniak	++	0
Afname van aantal stankgehinderden	++	+
Verandering kwaliteit stiltegebieden en donkere gebieden	- / 0	0 / +
Natuur		
Tempo realisering ecologische hoofdstructuur	n.v.t.	++
Kwaliteit gerealiseerde ecologische hoofdstructuur	+	0
Mate en kwaliteit realisatie ecologische verbindingzone's	+++	+
Verandering natuurwaarden in regionale natuur en landschapseenheden	++	+
Verandering instandhouding bijzondere soorten	+	0
Verandering kwaliteit "richtlijngebieden"	++	+
Landschap en cultuurhistorie		
Beïnvloeding cultuurhistorische waarden	+	+
Beïnvloeding archeologische en aardkundige waarden	-	-
Inpassing agrarische bedrijven	++	+
Ruimtelijke kwaliteit (o.a. regionale natuur en landschapseenheid, landschapsecologische zone)	+	0 / +
Landbouw		
Verandering perspectief voor verbreding van de economische basis van de landbouw	++	+
Verandering in perspectief intensieve veehouderij	+++	++
Veranderingen in perspectief voor biologische landbouw	+	0
Verandering perspectief voor de grondgebonden landbouw	+ / ++	+
Recreatie en toerisme		
Verandering perspectief toeristisch-recreatieve sector	++	+
Verbetering ruimtelijke structuur	+	0
Verandering in recreatieve belevingswaarde	++	+

Criterium	VKA t.o.v. HS	VKA t.o.v. AO
Wonen, werken en leefbaarheid		
Ontwikkeling van de werkgelegenheid in het buitengebied	-	+
Veranderingen in de leefbaarheid van kleine kernen	0	+

5.1.1 Water en bodem

Waterberging

Het voorkeuralternatief leidt in vergelijking met de huidige situatie tot een lichte toename van de capaciteit van regionale waterberging. Ook autonoom worden stappen genomen om de bergingsgebieden nader te begrenzen en te realiseren. Door het voorkeuralternatief treedt waarschijnlijk een versnelling op. Door het voorkeuralternatief vinden ook vernatting van natuurgebieden en peilopzet in landbouwgebieden plaats (verdrogingbestrijding). Hierdoor kunnen deze gebieden minder water vasthouden in perioden met grote hoeveelheden neerslag.

Waterdoelen en grondwaterstand

Door het voorkeuralternatief worden natuurgebieden extra vernat om meer natuurdoeltypen te realiseren. Ten opzichte van de huidige situatie vindt een aanzienlijke verbetering plaats. Op circa 1.285 hectare (26%) meer dan in de huidige situatie worden de hydrologische randvoorwaarden gerealiseerd. Ook autonoom zal verbetering plaatsvinden. Deze is echter slechts 8% (407 hectare) extra ten opzichte van de huidige situatie. Door het voorkeuralternatief wordt dus 18% (878 hectare) extra aan verdroogde natuur hersteld. De verbetering door het voorkeuralternatief kan alleen worden waargemaakt indien de ecologische hoofdstructuur ook daadwerkelijk in 2016 is gerealiseerd. Vertraging hierin leidt ook tot vertraging van het realiseren van de gewenste hydrologische condities. Uit berekening door het Nederlands Instituut voor onderzoek op technologisch gebied (TNO) blijkt dat door de voorgestelde ingrepen wordt voldaan aan de rijksdoelstelling die uitgaat van 40% herstel van de verdroogde natuur in 2010 (peiljaar 1994).

De meerwaarde van het voorkeuralternatief ten opzichte van de autonome ontwikkeling ligt vooral in de mogelijkheid van vernatting van omliggend landbouwgebied. De mate van vernatting leidt overigens nauwelijks tot opbrengstderving van de omliggende landbouwgrond; een opbrengstderving van 3% op 660 ha aan landbouwgrond. Op ruim 1.860 ha aan landbouwgrond worden de productieomstandigheden licht verbeterd met 3%.

Water- en bodemkwaliteit

Het voorkeuralternatief voegt weinig concrete maatregelen ter verbetering van de bodem- en waterkwaliteit toe ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Dit betekent dat er voor de water- en bodemkwaliteitsdoelstellingen nog steeds een grote opgave ligt om aan de gestelde normen te voldoen (Nitraatrichtlijn en de Europese Kaderrichtlijn Water).

Door maatregelen zoals het realiseren van ecologische hoofdstructuur, extensivering van het grondgebruik en het verhogen van de grondwaterstand levert het voorkeuralternatief een beperkte bijdrage aan verbetering van de waterkwaliteit voor nitraat en fosfaat.

Beekherstel

In 2016 is naar verwachting 100 km beeksystemen hersteld. Het voorkeursalternatief heeft hier waarschijnlijk geen invloed op. Door de gecombineerde inzet van instrumenten en integrale realisatie kan door het voorkeursalternatief wel een versnelling in de uitvoering optreden en een grotere landschapsecologische kwaliteit worden bereikt.

Effecten van de alternatieven “water voor de natuur” en “water voor de landbouw”

Alternatief 3, “water voor de natuur”

In het studiealternatief “water voor de natuur” is voor de natuurparels Lange Bunders, Slangwijk, en de Strijbeekse Heide nagegaan of verdergaande vernattingsmaatregelen zinvol zijn. Daarnaast is gekeken naar het effect van extra vernatting in de overige Ecologische hoofdstructuur. Gebleken is dat het effect beperkt is. Verdergaande vernatting leidt tot het behalen van de randvoorwaarden op een extra 107 ha. Dit is 2% van het areaal natte natuur. De toename van de natschade is echter wel aanzienlijk; circa 800 ha aan extra landbouwgrond ondervindt schade door deze verdergaande vernattingsmaatregelen en de gemiddelde opbrengstderving in de gebieden met natschade neemt toe. Op 1.000 ha aan extra landbouwgrond treedt een vermindering van de droogteschade op.

Alternatief 4, “water voor de landbouw”

Door extra waterconserveringsmaatregelen voor de landbouw wordt de droogteschade verminderd op 8.000 ha aan extra landbouwgrond. Deze waterconserveringsmaatregelen leiden nauwelijks tot verbetering voor de natuur maar wel tot een extra negatief effect op de fosfaatuitspoeling naar het oppervlaktewater.

5.1.2 Milieu

Emissie van ammoniak

De ammoniakemissie uit de landbouw in De Baronie bedraagt in 2016 naar verwachting circa 1,9 kiloton. De aanzienlijke afname ten opzichte van de huidige situatie (emissie 2,7 kiloton) is vrijwel geheel toe te schrijven aan de autonome ontwikkeling (veranderingen in stalsystemen en mesttoediening).

De extensiveringsgebieden zorgen voor extra bescherming tegen de toename van stalemissies in de zones rondom kwetsbare natuurgebieden. De verplaatsing en beëindiging van locaties maar ook het financieel stimuleren van toepassing van bovenwettelijke emissiereducerende technieken, leiden lokaal tot een aanzienlijke afname van stalemissies in de zones rondom de meest kwetsbare natuurgebieden (Wet ammoniak en veehouderij-A gebieden). Dit zijn positieve effecten van het voorkeursalternatief ten opzichte van de huidige situatie. Als gevolg van wetgeving is er autonoom ook al sprake van afname van de ammoniakemissie rondom kwetsbare natuurgebieden. Het voorkeursalternatief heeft daarom ten opzichte van de autonome ontwikkeling een licht positief effect.

Depositie van ammoniak en stikstof op natuurgebieden

De gemiddelde stikstofdepositie op de zeer kwetsbare natuurgebieden (Wet ammoniak en veehouderij-A gebieden) is in de huidige situatie 2700 mol per hectare per jaar. In 2016 is deze depositie 1900 mol per hectare per jaar. Deze afname wordt grotendeels veroorzaakt door de autonome ontwikkeling. Ten opzichte van de autonome ontwikkeling leidt het voorkeursalternatief slechts tot een extra afname van de gemiddelde stikstofdepositie van maximaal 3% (circa 60 mol per hectare per jaar). Door het voorkeursalternatief neemt vooral het aantal depositiepieken rond natuurgebieden sneller af. In 2016 zullen de depositieniveaus nog steeds boven het kritische niveau voor de kwetsbare natuur liggen.

Stank

Ten opzichte van de huidige situatie leidt het voorkeursalternatief tot een vermindering van het aantal stankgehinderden door stank uit stallen met 15%. Doordat de autonome ontwikkeling ook leidt tot afname van het aantal stankgehinderden (stalsystemen Algemene Maatregel van Bestuur-Huisvesting, IPPC-richtlijn, Streekplan) is het effect van het voorkeursalternatief ten opzichte van deze autonome ontwikkeling licht positief. Dit licht positieve effect wordt onder andere veroorzaakt door het subsidiëren van bovenwettelijke technische maatregelen. Een groot deel van de stankoverlast wordt veroorzaakt door veldemissies, na het uitrijden van mest. Het voorkeursalternatief neemt geen maatregelen gericht op het terugdringen van deze overlast.

Licht en geluid

Het voorkeursalternatief neemt weinig extra maatregelen om de toename van geluidsoverlast in de autonome ontwikkeling terug te dringen. Er wordt in het voorkeursalternatief veel aandacht besteed aan het versterken en uitbreiden van de toeristisch-recreatieve sector. Aangezien een groot deel van recreatie in en rond de stiltegebieden is gevestigd zal dit negatieve gevolgen hebben voor het geluidsniveau in en rond de stiltegebieden. Daarom scoort het voorkeursalternatief neutraal ten opzichte van de autonome ontwikkeling en licht negatief ten opzichte van de huidige situatie.

Voor licht geldt eigenlijk hetzelfde als voor geluid. Projecten worden ondersteund waar zich in het kader van de reconstructie kansen voordoen donkere gebieden te herstellen. Het voorkeursalternatief wil de lichtoverlast van de glastuinbouwbedrijven terugdringen, ook in overleg vanuit de glastuinbouw in België. Per saldo is het effect van het voorkeursalternatief ten opzichte van de autonome ontwikkeling licht positief beoordeeld. Vanwege de autonome toename van licht is de beoordeling van het effect van het voorkeursalternatief ten opzichte van de huidige situatie neutraal.

Effecten van de alternatieven integrale zonering op milieu

Alternatieven 1 a en 1b, Ruimtelijke sturing

Bij een sterke of zeer sterke ruimtelijke sturing van de intensieve veehouderij binnen Brabant (alternatief 1a en 1b), verandert de ruimtelijke spreiding van de emissie. Door de hoge achtergronddepositie van stikstof neemt de stikstofdepositie op natuurgebieden hierdoor slechts beperkt af ten opzichte van het voorkeursalternatief. De emissie neemt licht toe door per saldo uitplaatsing van intensieve veehouderij naar andere reconstructiegebieden.

Bij een sterke of zeer sterke ruimtelijke sturing neemt het aantal stankgehinderden door stank uit stallen extra af, doordat de groei van intensieve veehouderij op de voor dit aspect meest gunstige plekken is gesitueerd.

Alternatief 2, Stimuleren en technische mogelijkheden

In alternatief 2 (inzetten op technische maatregelen, grotere verwevingsgebieden en kleinere extensiveringsgebieden), is sprake van een extra afname van ammoniakemissie en stank. De stikstofdepositie op natuurgebieden neemt iets meer af dan in de alternatieven met ruimtelijke sturing. Dit komt omdat technische maatregelen goedkoper zijn dan het verplaatsen van bedrijven. Bij een zelfde budget kunnen meer knelpunten worden opgelost.

5.1.3 Natuur

Het voorkeursalternatief leidt tot een beperkte versnelling van verwerven en inrichten en het verbeteren van water- en milieumomstandigheden van de ecologische hoofdstructuur ten opzichte van de autonome ontwikkeling. Realisatie van de ecologische hoofdstructuur in 2010 ligt niet binnen bereik. Hiervoor is de noodzakelijke grondmobiliteit te laag en ontbreekt de benodigde

organisatorische en beheersmatige inspanningen. De beperkte versnelling wordt vooral veroorzaakt door de gecoördineerde inzet van de middelen via het voorkeursalternatief. Op basis hiervan wordt wel verwacht dat de extra inspanningen, vanuit het voorkeursalternatief, zullen leiden tot het verwerven en mogelijk inrichten van de ecologische hoofdstructuur in 2016. De verstoring van verstoringgevoelige natuur neemt licht af door concentratie van recreatie.

Verbindingszones

Vanwege de inzet van middelen voor ecologische verbindingszones en het aanpakken van knelpunten in het ecologische netwerk wordt door het voorkeursalternatief, evenals in de autonome ontwikkeling, de versnippering sterk afnemen, met name door de realisatie van natte ecologische verbindingszones. Ten opzichte van autonome ontwikkeling zal het voorkeursalternatief zorgen voor een versnelling van de realisatie en de extra aanleg van faunapassages. Hierdoor en door de gecoördineerde inzet van middelen vindt extra ontsnippering plaats.

Soortenbescherming

De realisatie van de ecologische hoofdstructuur en de verbindingszones, de verbetering van de milieuomstandigheden van de ecologische hoofdstructuur, agrarisch natuurbeheer en soortenbescherming door de Flora- en Faunawet leiden naar verwachting tot een verbetering van de kwaliteit van beschermde natuurgebieden en tot een vermindering van de achteruitgang van beschermde soorten. Vooral amfibieën profiteren hiervan. Wel overlappen landbouwontwikkelingsgebieden en intensieve recreatiegebieden voor een deel met de leefgebieden van beschermde soorten. Met name de overlap tussen het intensieve recreatiegebied Molenschot en het leefgebied van de zeldzame Boomkikker wordt als negatief aangemerkt. Door een zorgvuldige inpassing van de landbouw- en recreatiegebieden kunnen nadelige effecten op deze beschermde soorten grotendeels worden voorkomen. Bij aanwezigheid van in de flora- en faunawet genoemde soorten op de plaats van de ingreep, is een ontheffing nodig. Plaatselijk kunnen negatieve effecten optreden als gevolg van uitbreiding van intensieve teelten. Voor de soortenbescherming heeft het voorkeursalternatief per saldo een beperkte meerwaarde op de autonome ontwikkeling. Veel maatregelen worden ook autonoom uitgevoerd.

Effecten van de alternatieven integrale zonering in De Baronie op natuur, landschap en cultuurhistorie

Alternatieven 1a en 1b, Ruimtelijke sturing

In de alternatieven (zeer) sterke ruimtelijke sturing zijn de landbouwontwikkelingsgebieden die overlappen met leefgebieden struweelvogels en weidevogels, begrensd als verwevingsgebied. Bovendien zijn de uitbreidingsmogelijkheden voor bestaande agrarische bedrijven in de verwevingsgebieden beperkter (maximum bouwblok van 1,5 hectare i.p.v. 2,5). Door deze andere zonering en bijbehorend regulerend beleid, is de kans op aantasting van landschappelijke en natuurwaarden minder groot dan in het voorkeursalternatief.

Alternatief 2, Stimuleren en technische mogelijkheden

In alternatief 2 (minder extensiveringsgebieden dan in het voorkeursalternatief, meer verwevingsgebieden; meer inzetten op technische maatregelen en minder op verplaatsingen) is er kans op extra aantasting van landschappelijke en natuurwaarden door groei van bestaande bedrijven (t.o.v. het voorkeursalternatief) in de verwevingsgebieden. Omdat er minder bedrijven hoeven te worden verplaatst is minder landbouwontwikkelingsgebied nodig en kan de overlap van landbouwontwikkelingsgebieden, met de hiervoor genoemde leefgebieden, vermeden worden.

5.1.4 Landschap en cultuurhistorie

Behoud en herstel van landschap en cultuurhistorie

Over het algemeen biedt het voorkeursalternatief De Baronie ten opzichte van de huidige situatie, kansen voor een verbetering van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden in het gebied. De positieve impulsen voor landschap en cultuurhistorie zullen vooral tot uiting komen in de regionale natuur- en landschapseenheid De Baronie en in de beekdalen van onder andere de Chaamse Beek, de Mark, de Bijloop en het Merkske. Positieve veranderingen voor landschap en cultuurhistorie zijn onder meer het stimuleren van agrarisch landschapsbeheer en maatregelen ter behoud en versterking van landschap, cultuurhistorie en aardkundige waarden, zoals beekherstel en herstel van landgoederen langs de Chaamse Beek en de Mark. De meeste risico's op aantasting van landschappelijke en cultuurhistorische waarden liggen er bij nieuwe ontwikkelingen ten aanzien van de teeltondersteunende voorzieningen rond Zundert en mogelijk in de sociaal economische ontwikkelingszones rond de kernen.

De veranderingen in het landschapsbeeld als gevolg van het voorkeursalternatief zullen per saldo een licht positieve invloed op de ruimtelijke kwaliteit van het landelijk gebied hebben. Beeldkwaliteitsplannen bieden kansen voor goede inpassing van ontwikkelingen (bij voorbeeld van agrarische bebouwing) in het landschap. Een aantal maatregelen en activiteiten ten aanzien van dit thema zou ook in de autonome ontwikkeling plaatsvinden maar naar verwachting in beperktere mate. Immers een aantrekkelijker landschap is autonoom ook een belangrijk thema in plattelandsvernieuwing.

Het voorkeursalternatief biedt kansen voor versterking van beleving van archeologische waarden, bijvoorbeeld langs de beken of in gebieden waar recreatieve functies zijn voorzien, mits daar zorgvuldig mee om wordt gegaan. Anderzijds zijn er ook risico's op aantasting van deze waarden, met name bij bouwwerkzaamheden en grondverzet in of rondom archeologische monumenten. In De Baronie vormt het gebied rond Rijsbergen en Zundert een aandachtsgebied. De teeltondersteunende voorzieningen die daar voorzien zijn hebben een potentieel negatief effect op de archeologische waarden. Verder vormt het landbouwontwikkelingsgebied ten oosten van Alphen en de werkzaamheden die daarmee gepaard gaan ook een risico voor de archeologische waarden. Per saldo scoort het voorkeursalternatief beperkt negatief effect ten opzichte van de huidige situatie.

De verwachting is, dat de beoogde maatregelen bij uitwerking in concrete projecten inpasbaar zullen zijn zonder afbreuk te doen aan de aardkundige waarden. Daartoe is het wel nodig om niet alleen de maatregelen (aard en locatie) nader te specificeren, maar ook om de aardkundige kwaliteiten ter plaatse meer in detail in beeld te brengen. De Baronie kent een relatief groot aantal aardkundig waardevolle gebieden. De maatregelen zullen wellicht enerzijds een licht negatief effect hebben, echter vooral de werkzaamheden te aanzien van beekherstel en de regionale natuur- en landschapseenheid kunnen er ook toe leiden dat het geheel van de beeklopen beter beleefbaar wordt. Om die redenen scoort het voorkeursalternatief voor het criterium aardkundige waarden per saldo neutraal ten opzichte van de huidige situatie.

5.1.5 Landbouw

Ruimtelijke structuur intensieve veehouderij

Als gevolg van de zonerings in extensiveringsgebied, verwervingsgebied en landbouwontwikkelingsgebied zijn er per saldo beduidend meer intensieve veehouderij-locaties, die extra ontwikkelingsruimte krijgen dan bedrijven die beperkt worden in hun ontwikkelingsmogelijkheden. Daarnaast bevat het voorkeursalternatief ook ruime middelen om bedrijven die op hun huidige plek nu al of door de vaststelling van het reconstructieplan weinig ontwikkelingsmogelijkheden

hebben, te verplaatsen of te beëindigen. Daarom scoort het voorkeursalternatief zeer positief op verandering in het ruimtelijke ontwikkelingsperspectief van de intensieve veehouderij ten opzichte van de huidige situatie.

In het voorkeursalternatief De Baronie is ruim 1500 hectare landbouwontwikkelingsgebied aangewezen. Dit areaal is ruim in relatie tot het aantal te verplaatsen locaties uit de extensiveringsgebieden. Goed gelegen locaties binnen de verwevingsgebieden bieden ook kansen voor het hergebruik van een bestaande locatie voor verplaatsers uit de extensiveringsgebieden of van een minder goed gelegen locatie binnen het verwevingsgebied. Het voorkeursalternatief biedt voldoende geschikte locaties voor de intensieve veehouderijbedrijven van de toekomst.

Ruimtelijke structuur overige landbouw

Het perspectief voor de grondgebonden landbouw wordt door het voorkeursalternatief beperkt vergroot door een hogere grondmobiliteit en een verbeterde verkaveling, meer mogelijkheden voor verbreding in samenhang met andere functies en meer kansen op een financieel haalbare extensivering (melkveehouderij) in kwetsbare gebieden. Er zal zich autonoom ook een intensivering van de melkveehouderij blijven voordoen (meer koeien per hectare bedrijfsoppervlakte), hetgeen ongewenst is met het oog op uitspoeling van meststoffen naar grond- en oppervlaktewater. Het voorkeursalternatief onderschrijft het beleid zoals neergelegd in de Beleidsnotitie Ondersteunende Voorzieningen. In het voorkeursalternatief zijn nog geen concrete gebieden aangewezen voor intensieve teelten, boomteelt en teeltondersteunende voorzieningen. Glastuinbouwbedrijven worden gestimuleerd tot vestiging op duurzame projectlocaties. In het voorkeursalternatief worden twee doorgroeigebieden glastuinbouw vermeld. Nieuwe ontwikkeling van intensieve teelten is niet gewenst in kwetsbare gebieden. Het voorkeursalternatief scoort positief ten opzichte van de huidige situatie en licht positief ten opzichte van de autonome ontwikkeling.

Verbrede landbouw

Het voorkeursalternatief biedt ten opzichte van de huidige situatie meer mogelijkheden voor verbredingsactiviteiten dankzij verruimde planologische mogelijkheden. Ontwikkelingen gericht op verbreding zullen financieel worden ondersteund. De samenwerking tussen agrarische ondernemers onderling en met andere partijen wordt bevorderd. Het positieve effect van het voorkeursalternatief ten opzichte van de autonome ontwikkeling is minder groot doordat een aantal ontwikkelingen ook autonoom zouden plaatsvinden.

Duurzame productie

De in het voorkeursalternatief opgenomen maatregelen voor de biologische landbouw kunnen een verschil gaan maken met de autonome ontwikkeling, mits een concrete invulling aan vooral de vraagzijde vorm krijgt in de planperiode. Door gebrek aan zicht op de maatregelen die worden genomen, is het effect nu niet in te schatten. Het doel van 10% biologische landbouw in 2010 wordt waarschijnlijk niet gerealiseerd.

5.1.6 Recreatie en toerisme

Over het geheel genomen zorgen de stimulansen voor kwaliteitsverbetering en ervoor dat het voorkeursalternatief ten opzichte van de huidige duidelijk positief scoort op het onderdeel verandering perspectief voor de toeristisch recreatieve sector. Ten opzichte van de autonome ontwikkeling scoort het voorkeursalternatief wat minder positief. Vooral omdat initiatieven en ontwikkelingen naar verbreding en verbetering van het aanbod (Ontspannend Brabant) ook autonoom in gang worden gezet.

5.1.7 Wonen, werken en leefbaarheid Economische vitaliteit

Het autonome verlies aan arbeidsplaatsen in de agrarische sector is niet op te vangen met nieuwe werkgelegenheid in het buitengebied. Binnen de mogelijkheden van het voorkeursalternatief zijn echter diverse gelegenheden gecreëerd om deze ontwikkeling toch zoveel mogelijk op te vangen. Daarnaast kunnen initiatieven elders ook bijdragen aan opvang van het verlies aan werkgelegenheid, zodat het effect op de totale economische ontwikkeling beperkt zal zijn.

Leefbaarheid

Om de leefbaarheid op peil te kunnen houden moet er een economisch draagvlak zijn. Dit draagvlak kan negatief (bijvoorbeeld door het verminderen van de agrarische bedrijvigheid) of positief (door de ontwikkeling van nieuwe economische dragers) worden beïnvloed. Deze ontwikkelingen doen zich ook autonoom voor. Het voorkeursalternatief zal deze al bestaande dynamiek beïnvloeden.

In het voorkeursalternatief zijn enkele specifieke ingrepen opgenomen (bijvoorbeeld dorpsontwikkelingsplannen) die gericht zijn op een verbetering van de leefbaarheid in de kleine kernen. De kernen Zegge, Achtmaal, Wernhout, Molenschot, Schijf, Ulicoten en Hulten zijn als aandachtsgebieden aangewezen (die prioriteit krijgen). Hierbij gaat het om zowel organisatorische maatregelen zoals de ondersteuning bij het opstellen van dorpsontwikkelingsplannen voor de aandachtskernen leefbaarheid als om het ondersteunen van maatregelen. Dit zijn bijvoorbeeld verplaatsing van bedrijven, de bevordering en mogelijkheden voor nieuwe economische dragers en het terugdringen van stankhinder bij bedrijven.

Het effect ten opzichte van de huidige situatie is waarschijnlijk neutraal in verband met de reeds autonome afname van de leefbaarheid van de kleine kernen (zowel feitelijke leefbaarheid als mogelijkheden voor woningbouw). Ten opzichte van de autonome ontwikkeling kan door de opgenomen directe en indirecte maatregelen een beperkt positief effect worden verwacht.

Verkeer en vervoer

Rond de landbouwontwikkelingsgebieden (vrachtverkeer), de recreatieve poorten en de intensief recreatieve gebieden (personenverkeer) zullen verkeersstromen toenemen. In algemene zin wordt een afname van vooral landbouwverkeer verwacht in de extensiveringsgebieden. In het hele gebied wordt een afname van het landbouwverkeer verwacht door de ontwikkeling naar minder, maar grotere en meer gesloten bedrijven in de intensieve veehouderij. Per saldo wordt voor heel De Baronie verwacht dat deze verschuivingen in verkeersstromen met elkaar de toen afname in evenwicht houden (neutraal effect van het voorkeursalternatief ten opzichte van autonome ontwikkeling).

5.2 Effecten van de varianten

1. Landbouwontwikkelingsgebied ten oosten van Gilze

Het gebied ten oosten van Gilze is in het algemeen een goed landbouwontwikkelingsgebied. Nieuwvestiging lijkt vanuit milieuoogpunt goed mogelijk. Alleen het noordelijke en het zuidelijke deel zijn minder geschikt voor nieuwvestiging.

Indien nieuwvestiging plaatsvindt in het noordelijke deel, kan de stankoverlast op het dag-recreatieve object ten noorden van de A58 toenemen. Nieuwvestiging in het meest zuidelijke deel is nu niet mogelijk, omdat het binnen 250 meter van een kwetsbaar gebied (Wav B-gebied) ligt. Indien bij versoepeling van de Wav nieuwvestiging wel mogelijk wordt, is dit vanuit natuuroogpunt nog steeds niet wenselijk. Nieuwvestiging zal namelijk leiden tot nieuwe depositiepieken op dit gebied, waardoor de natuurdoelen niet gehaald zullen worden.

Overigens is er voldoende landbouwontwikkelingsgebied in De Baronie aanwezig. De aanwijzing van het gebied ten oosten van Gilze als landbouwontwikkelingsgebied is niet nodig om aan de inplaatsingsbehoefte te voldoen. Gezien de geschiktheid van dit gebied en de aansluiting op het landbouwontwikkelingsgebied in Beerze-Reusel, zou dit landbouwontwikkelingsgebied een minder geschikt deel van een ander landbouwontwikkelingsgebied kunnen vervangen.

2. Landbouwontwikkelingsgebied bij Alphen

Dekt

Het noordelijke deel ligt relatief dicht bij de kern Alphen. Nieuwvestiging in het noordelijke deel zal dan ook leiden tot toename van de stankoverlast in Alphen. Het gehele gebied Dekt heeft een hoge archeologische verwachtingswaarde. Dit betekent dat bij ingrepen in de bodem, dus bij nieuwvestiging, archeologisch onderzoek moet plaatsvinden. De kans dat archeologische vondsten worden gedaan is hoog. Nieuwvestiging in Dekt zal daardoor in het algemeen gepaard gaan met relatief hoge kosten. De aanwijzing van het gebied Dekt als landbouwontwikkelingsgebied is niet nodig om aan de inplaatsingsbehoefte te voldoen.

Druisdijk

Het gebied Druisdijk ligt in een struweelvogelgebied. Volgens het Streekplan mag hier geen nieuwvestiging van intensieve veehouderij plaatsvinden. Vanuit natuuroogpunt lijkt nieuwvestiging van intensieve veehouderij te combineren met de aanwezigheid van struweelvogels, mits voldoende mitigerende en compenserende maatregelen worden genomen om verstoring en verlies aan leefgebied te voorkomen of te compenseren. Het zuidelijke deel van Druisdijk ligt binnen 250 meter van een kwetsbaar gebied Wav B-gebied. Indien bij versoepeling van de Wav nieuwvestiging wel mogelijk wordt, is dit vanuit natuuroogpunt nog steeds niet wenselijk. De aanwijzing van het gebied Druisdijk als landbouwontwikkelingsgebied ligt vanuit natuuroptiek bekeken dan ook niet voor de hand. Overigens is er voldoende landbouwontwikkelingsgebied in De Baronie aanwezig.

3. Chaamse Beek

Op basis van eerder onderzoek is reeds geconcludeerd dat verdergaande maatregelen in de natte natuurparels niet per definitie zinvol zijn. Op de Strijbeekse Heide is dit wel het geval. Door meer uitstraling toe te staan (ten behoeve van herstel van kwelcondities) neemt het areaal waar aan de condities wordt voldaan toe met ruim 27 hectare (van 246 naar 273 hectare op een totaal van 356 hectare). Verdergaande maatregelen in het stroomgebied van de Chaamse Beek, waarvan de Strijbeekse Heide een belangrijk deel uitmaakt zijn dus wenselijk. Het toestaan van externe werking in de natte natuurparels van De Baronie zou leiden tot een vergroting van het hersteld areaal met 900 hectare. Hiervan ligt “slechts” 110 hectare op de Strijbeekse Heide. Dit betekent dat geconcentreerde inzet van middelen voor de Strijbeekse Heide niet per definitie een positiever totaalbeeld laat zien. Deze afweging zal via een gebieds-specifieke optimalisatie dienen te verlopen waarbij tevens de specifieke waarde van bepaalde natuurdoeltypen wordt betrokken.

Indien wel gekozen wordt voor verdergaande vernattingsmaatregelen kunnen de eventueel op te stellen natschaderegelingen worden gebruikt om tevens afspraken te maken over bemestingsdruk en aanverwante zaken zodat ook een verbetering van de waterkwaliteit bereikt kan worden.

4. Teeltondersteunende voorzieningen (TOV)

Samenvatting effecten varianten teelt ondersteunende voorzieningen

De geconcentreerde varianten (en dan met name variant B) scoren beter voor natuur en landschap. De criteria waterkwaliteit en archeologie zijn niet zo onderscheidend.

Water en bodem

De waterkwaliteit wordt beïnvloed indien de teeltondersteunende voorzieningen leiden tot grootschalige verharding van het oppervlak. Het neerslagafvoerproces versnelt daarmee, wat leidt tot extra piekafvoeren in het oppervlaktewaterstelsel. Aangezien uitbreiding van verharde oppervlakken, via het spoor van de watertoets, in alle gevallen gecompenseerd dient te worden door de aanleg van waterretentie, is dit geen onderscheidend aspect binnen de varianten. In het algemeen leidt vollegrondsteelt tot een grotere uitspoeling naar de omgeving. Bij gebruik van teeltondersteunende voorzieningen spoelen meststoffen en bestrijdingsmiddelen niet uit naar de omgeving aangezien het om gesloten systemen gaat. Alle subvarianten van de teeltondersteunende voorzieningen scoren daarmee positief voor de waterkwaliteit. Aangezien er in de aangegeven regio geen gronden liggen die gevoelig zijn voor uitspoeling (en dus vanuit wateroptiek eerder in aanmerking komen voor teeltondersteunende voorzieningen), is ook dit geen onderscheidend effect. In de gespreide variant krijgen de meeste bedrijven extra ruimte voor teeltondersteunende voorzieningen. Deze variant zal daarom iets beter scoren op waterkwaliteit dan de andere varianten.

Natuur

De verspreide variant overlapt met leefgebieden van 4 verschillende Habitatrichtlijnsoorten, namelijk de Rugstreeppad, de Heikikker, de Kamsalamander en de Poelkikker. Alvorens teeltondersteunend glas kan worden aangelegd dient onderzoek plaats te vinden naar de exacte verspreiding van deze diersoorten, zodat door aanpassing van het ontwerp op het voorkomen van beschermde diersoorten, negatieve effecten op deze diersoorten voorkomen worden. De gebieden die vallen onder de geconcentreerde varianten (A en B) overlappen niet met leefgebieden voor Habitatrichtlijnsoorten. Uitbreiding van teeltondersteunend glas zal hier dus niet tot effecten op Habitatrichtlijnsoorten leiden. Het glasboomteeltgebied rond Zundert overlapt met de Habitatrichtlijnsoorten Heikikker, Kamsalamander en Poelkikker. De negatieve effecten van variant B zijn duidelijk kleiner dan de negatieve effecten van variant A. Alle varianten overlappen met leefgebieden van Habitatrichtlijnsoorten. De verspreide variant geeft de meeste kans op effecten op beschermde soorten. De geconcentreerde variant B geeft de minste kans op effecten op beschermde soorten. Bij aanwezigheid van in de Flora- en faunawet genoemde soorten op de plaats van de ingreep, is een ontheffing nodig.

Landschap en cultuurhistorie

De verspreide variant, de beide geconcentreerde varianten en het glasboomteeltgebied overlappen met een groot gebied met een hoge archeologische verwachtingswaarde en tevens met archeologische monumenten. Doordat de verspreide variant een grotere oppervlakte heeft, vallen er meer ha met een hoge archeologische verwachtingswaarde en archeologische monumenten in. Bij ingrepen in de bodem, dus bij uitbreiding van glas, moet archeologisch onderzoek plaatsvinden. De kans dat archeologische vondsten worden gedaan is hoog. Uitbreiding van glas zal daardoor in het algemeen gepaard gaan met relatief hoge kosten. De varianten zijn op dit punt echter niet duidelijk onderscheidend.

De verspreide variant leidt tot een nivellering van het landschapsbeeld. In de geconcentreerde varianten is het effect op het landschap weliswaar groter, omdat er in een relatief klein gebied relatief veel glas bij komt, maar wordt het beperkt tot een relatief klein gebied. Bovendien verbetert het landschappelijk beeld in andere gebieden door verplaatsing van bedrijven naar de gebieden van de geconcentreerde variant. Hierdoor ontstaan relatief grotere verschillen in het landschap, wat de beleving in het algemeen positief beïnvloedt. In de geconcentreerde variant B nemen de mogelijkheden voor glasboomteelt af ten opzichte van het huidige beleid. Deze

variant zal daardoor waarschijnlijk positiever uitpakken voor het landschap dan de autonome ontwikkeling.

5. Geconcentreerde recreatie

De verplaatsing van de recreatiebedrijven uit Groene Hoofdstructuur-natuur naar de Recreatieve Driehoek wordt als positief beoordeeld, met name vanwege natuur maar ook van-uit recreatief oogpunt.

Recreatie

Voor het perspectief van de toeristische sector is geconcentreerde vestiging (in een projectlocatiegebied) over het algemeen gunstiger dan verspreide ligging van recreatiebedrijven. Hoe groter de aantrekkingskracht, des te meer ruimte er is om hetzelfde type bedrijven naast elkaar te laten bestaan. Daarnaast is verplaatsing gunstig voor het perspectief van de bedrijven, omdat zij nu door hun ligging in de Groene Hoofdstructuur-natuur veelal niet meer uit kunnen breiden.

Gezien het grote aantal toeristisch-recreatieve bedrijven dat in de Groene Hoofdstructuur-natuur is gelegen, lijkt het niet mogelijk deze allemaal naar het projectlocatiegebied te verplaatsen. De onderlinge concurrentie zal de winstmarges verkleinen, zeker ook in verhouding tot de kosten van verplaatsing.

Natuur

De verplaatsing is positief voor verstoringgevoelige natuur, omdat de verstoring op de huidige locaties vermindert en er op de nieuwe locatie alleen snippers Groene Hoofdstructuur zijn waarbij de recreatiebedrijven worden ingepast. Een aandachtspunt is dat de Recreatieve Driehoek deels leefgebied is van de Habitatrichtlijnsoorten Rugstreppad en Kamsalamander. Hierdoor ontstaat een kans op negatieve effecten op deze beschermde diersoorten. Alvorens tot aanleg van toeristisch-recreatieve voorzieningen over te gaan dient onderzoek plaats te vinden naar de exacte verspreiding van deze diersoorten.

Landschap

De Recreatieve Driehoek heeft voor een deel een middelhoge archeologische verwachtingswaarde en verder geen hoge landschappelijke/cultuurhistorische waarde. Verder wordt de verplaatsing van de recreatiebedrijven vanuit landschappelijk oogpunt neutraal beoordeeld.

6. Landgoederenvariant

Alleen voor de aspecten natuur en landschap is onderscheid te maken tussen de drie landgoederen. Zoekgebied Mariënville en Wernhoutse Heide is het meest gunstig en daarna zoekgebied Klein-Zundertse Heide. Zoekgebied Hazeldonk is het minst gunstig, vanwege een zeer beperkte aansluiting bij de ecologische hoofdstructuur.

Voor recreatie zijn nieuwe landgoederen positief, vanwege het recreatief medegebruik. Voor landschap en cultuurhistorie zijn ze eveneens positief, vanwege verhoging van de waarden. De zoekgebieden liggen alle drie ongeveer even ver van bebouwing (ligging van een landgoed dicht bij bebouwing is gunstig vanwege de toegankelijkheid voor burgers) en er is geen overlap met landbouwontwikkelingsgebieden.

Hazeldonk sluit nauwelijks aan bij ecologische hoofdstructuur en ligt buiten de regionale natuur- en landschapseenheid. Mariënville en Wernhoutse Heide sluiten goed aan op 3 verschillende ecologische hoofdstructuur-gebieden. Deze kunnen met landgoederen met elkaar verbonden worden. Een deel van het gebied is weidevogelgebied. Landgoederen in een weide-

vogel-gebied kunnen negatieve effecten hebben op de weidevogels door een toenemende verstoring door recreatie en verdichting van het landschap door bebouwing en bos of bossages. Klein-Zundertse Heide overlapt met de aangewezen gebieden voor teeltondersteunende voorzieningen. Een landgoed ligt minder mooi als het grenst aan een gebied met veel teeltondersteunende voorzieningen. Het gebied sluit aan op ecologische hoofdstructuur en ligt in de RNLE en kan hierdoor een bijdrage leveren aan versterking van de ecologische hoofdstructuur en de natuur- en landschapswaarden van de regionale natuur- en landschapseenheid.

6 Uitvoering

In de reconstructie staat de uitvoering centraal. Alle inspanningen en afspraken zijn erop gericht om in de periode tot 2016 de reconstructiedoelen uit te voeren.

De reconstructie van het landelijk gebied is een ambitieus, ingrijpend en nieuw proces. Gezamenlijk zetten overheden en maatschappelijke organisaties (de reconstructiepartners, zie §1.2) hun schouders onder de opgave van de reconstructie. Alleen op deze wijze kunnen de kansen voor een vernieuwing van het platteland optimaal worden benut.

De vorige hoofdstukken van dit plan bevatten de ambities voor De Baronie. Dit hoofdstuk geeft aan hoe we dit plan gaan uitvoeren. Hierbij gaan we eerst in op de uitvoeringsstrategie (§6.1) en de uitvoeringsorganisatie (§6.2). Vervolgens geven wij in §6.3 aan welke onderdelen van het reconstructieplan wij uit willen werken ten behoeve van de uitvoering. In §6.4 geven wij een indicatie van de kosten van dit plan en de verdeling van de kosten over de partijen. De inzet van regelingen en instrumenten komt aan bod in §6.5. Paragraaf 6.6 gaat in op het flankerend beleid.

6.1 Uitvoeringsstrategie

In dit plan staan de doelen centraal. Deze veranderen niet gedurende de planperiode, alleen de wijze waarop de doelen gerealiseerd worden kan veranderen. Door verschillen tussen regio's kunnen dezelfde doelen in het ene gebied anders aangepakt worden dan in het andere gebied. Bij dit alles houden we het totale programma in het oog. Om de doelen te realiseren hebben we een vierjarig uitvoeringsprogramma gemaakt. Hierin staat beschreven hoe we de doelen gaan realiseren, hoeveel dat kost en wie dat betaalt. Eén keer per jaar kijken we of dit uitvoeringsprogramma geactualiseerd moet worden. Verder monitoren we om te beoordelen hoe ver we van onze doelstelling af zitten, zodat we kunnen bijsturen.

De uitvoering van de reconstructie vergt een grote inzet van alle partijen. Maar vooral een grote creativiteit en bereidheid om samen te werken in de manier waarop het proces wordt opgepakt. Wij willen dit vorm geven door in een vroeg stadium betrokkenen bij elkaar te brengen om gezamenlijk te bepalen welke projecten nodig zijn om de gestelde doelen in de praktijk te realiseren. Reconstructie is geen vrijblijvend proces, alle partijen moeten hun verantwoordelijkheid nemen. Samenwerking is de sleutel tot succes. De samenwerking die daarbij de afgelopen jaren al is ontstaan is van essentieel belang om tot een effectieve uitvoering te komen. Waar nodig stimuleren we de totstandkoming van nieuwe samenwerkingsverbanden. Wij willen dat de mensen uit het gebied op een goede manier betrokken worden bij ons werk en kunnen participeren in projecten. Daarom communiceren we naar de streek waar we mee bezig zijn en betrekken we burgers actief bij de uitvoering waar dat nodig is.

6.2 Uitvoeringsorganisatie

6.2 ↔ 10.2

Voor het bereiken van de doelen van de reconstructie is een effectieve, gebieds- en oplossingsgerichte organisatie van groot belang. Daarbij staat voorop dat de uitvoering primair een verantwoordelijkheid van (partners in) De Baronie is.

De rol van de reconstructiecommissie De Baronie is tweeledig. Enerzijds is zij verantwoordelijk voor het op gang brengen en organiseren van het regionale uitvoeringsproces en het betrekken van de streek bij de uitvoering. Anderzijds heeft zij een belangrijke rol bij de (bestuurlijke) begeleiding van projecten in het uitvoeringsprogramma. Hiervan afgeleid zijn werkzaamheden op het gebied van planning en bewaking van de voortgang van de uitvoering (zie §10.7 van deel B).

De uitvoerende partijen in De Baronie streven naar een samenwerkingsverband waarbinnen ze hun inzet voor de uitvoering van het reconstructieplan kunnen bundelen. De medewerkers binnen dit samenwerkingsverband begeleiden initiatieven zonder op de stoel van de initiatiefnemer te gaan zitten. Het samenwerkingsverband bestaat uit een mix van medewerkers van de verschillende uitvoerende partijen in de streek. Daarmee ontstaat een gezamenlijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering en wordt kennisuitwisseling bevorderd.

6.3 Uitwerking van het reconstructieplan

6.3 ↔ 11.3

Het reconstructieplan moet op sommige onderdelen nog nader uitgewerkt worden, voordat met de uitvoering aan de slag kan worden gegaan.

Dit betreft onder andere de gebieden waar inzet van het instrument herverkaveling wordt beoogd. Voor deze gebieden wordt een planuitwerking (URP=uitwerking van het reconstructieplan) gemaakt. In De Baronie gaat het concreet om de volgende uitwerking(en): Weerij Zuid (inclusief de groene geleedingszone) en Breda-noord. Op plankaart 2 zijn de uitwerkingsgebieden aangeduid.

De uitwerkingsplannen doorlopen dezelfde procedure als dit reconstructieplan en maken na vaststelling onderdeel uit van dit reconstructieplan.

6.4 Indicatieve kosten

6.4 ↔ 10.3

De bekostiging van het uitvoeringsproces is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de reconstructiepartners.

Wij hebben op basis van normkosten de totale kosten tot 2016 berekend. Voor de realisatie van het voorkeursalternatief (doelen 2016) worden de kosten geraamd op € 378.500.000.

De volgende tabel geeft een overzicht van de indicatieve kosten per thema.

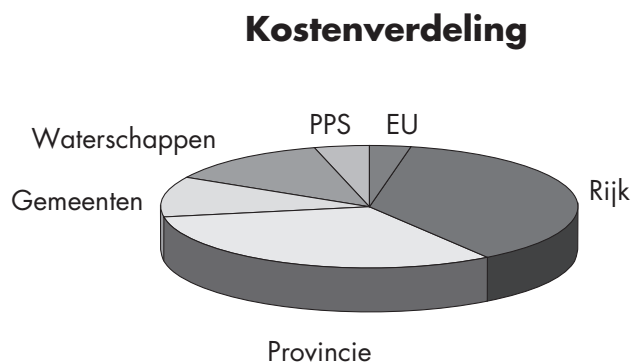
Tabel 6.1 **Indicatieve kostenverdeling**

Thema	Kosten t/m 2016	
Water en bodem	€	74.092.500
Milieu	€	65.400.000
Natuur	€	119.352.500
Landschap en cultuurhistorie	€	50.580.000
Landbouw	€	24.100.000
Recreatie	€	40.944.000
Wonen, werken en leefbaarheid	€	3.100.000
Uitvoeringsorganisatie ed.	€	900.000
Totaal	€	378.469.000

In tabel 6.2 en figuur 6.1 is per thema een indicatieve verdeling van de kosten over de verschillende partijen weergegeven. Bij deze verdeling is ook rekening gehouden met de bijdrage van maatschappelijke partijen en derden. Een indicatieve verdeling per doel is opgenomen in het regionaal uitvoeringsprogramma.

Tabel 6.2 **Indicatieve kostenverdeling**

kostenverdeling		(indicatief) bedrag	
EU (Europese Unie)	4%	€	15.139.000
Rijk	36%	€	136.249.000
Provincie	31%	€	117.325.000
Gemeenten	11%	€	41.632.000
Waterschappen	14%	€	52.986.000
Maatschappelijke partijen en derden	4%	€	15.139.000
Totaal	100%	€	378.469.000

Figuur 6.1 **Indicatieve verdeling van de kosten over de verschillende partijen voor de periode 2005-2016**

6.5 Samenhang in regelingen en instrumenten

6.5 ↔ 10.4

Ontwikkelingsgerichtheid is een belangrijk uitgangspunt voor de uitvoering van de reconstructie. De ontwikkeling van projecten en realisatie van doelen willen we zoveel mogelijk sturen door stimulerend beleid. Regulering zal op bepaalde punten nodig blijven. In de reconstructie streven we naar een optimale mix tussen stimulerende en regulerende maatregelen. Het accent ligt daarbij sterk op stimulering en minder op (extra) regulering.

Voor het landelijk gebied bestaan veel regelingen en instrumenten. Specifiek voor de doelen van de reconstructie zijn de afgelopen jaren bijvoorbeeld de regeling Ruimte voor Ruimte en de Ontwikkelingsmaatschappij Intensieve Veehouderij ontwikkeld. Deze laatste maatschappij is inmiddels omgevormd tot het Ontwikkelingsbureau Intensieve Veehouderij. In hoofdstuk 10 van deel B wordt uitgebreid ingegaan op de instrumentenpakketten.

Om alle goede projecten en projectideeën van de grond te krijgen, willen wij meer samenhang brengen in de inzet van bestaande instrumenten. Daarnaast willen we, waar nodig, nieuwe instrumenten ontwikkelen.

6.6 Flankerend beleid

6.6 ↔ 12

Flankerend beleid komt in beeld als de uitvoering van de reconstructie gevolgen heeft voor de belanghebbenden. De reconstructiecommissie heeft tijdens die voorbereiding van het reconstructieplan zoveel mogelijk gezocht naar oplossingen die zo min mogelijk schade toebrengen aan individuele belangen. Het reconstructieplan kan echter ingrijpende gevolgen hebben. Het is daarom niet te vermijden dat ten behoeve van het algemeen belang individuen nadeel ondervinden. Daarom is flankerend beleid ontwikkeld. Het begrip flankerend beleid wordt gebruikt voor verschillende vormen van compensatie. Het is gericht op het voorkomen van schade en op het aanbieden van alternatieven. Dit vraagt maatwerk.

Flankerend beleid

Het algemeen belang, dat gediend is met realisering van het reconstructieplan, heeft soms gevolgen voor individuele belangen. Daar moet bij de opstelling of bij de uitvoering van het plan rekening mee worden gehouden in die zin dat er een oplossing gevonden moet worden voor het individuele belang. Voorkomen moet worden dat een belanghebbende onevenredig nadeel ondervindt van het reconstructieplan.

Hierbij zijn twee situaties te onderscheiden:

- 1 De totstandkoming en uitvoering van het reconstructieplan. Hierin wordt actief gezocht naar een oplossing om te voorkomen dat er onevenredig nadeel ontstaat. Het gaat om verschillende compenserende maatregelen, die samen flankerend beleid worden genoemd.
- 2 De vaststelling van het reconstructieplan. Daarbij kan een belanghebbende als gevolg van het reconstructieplan schade lijden die niet of niet geheel ten laste van hem behoort te blijven en die niet op een andere wijze wordt vergoed. Hiervoor wordt de term planschade gebruikt.

Procedure

Het moet voor iedereen duidelijk zijn hoe het flankerend beleid gestalte krijgt. Er is een protocol opgesteld waarin staat tot wie mensen zich kunnen richten met een verzoek om flankerend beleid. De reconstructiecommissie speelt bij de behandeling van deze verzoeken een centrale rol. Gedeputeerde Staten zijn het bestuursorgaan dat uiteindelijk verantwoordelijk is voor de

uitvoering. Verder wordt de mogelijkheid van het instellen van een onafhankelijke commissie van deskundigen, die adviseert over verzoeken om flankerend beleid, onderzocht. De gebiedscoördinator, tevens secretaris van de reconstructiecommissie, draagt zorg voor de afwikkeling van dergelijke verzoeken.

Verzoeken om schadevergoeding

Hoe zorgvuldig dit flankerend beleid ook is en bij de totstandkoming en uitvoering ook wordt toegepast, de situatie kan zich voordoen dat flankerende maatregelen geen soelaas bieden. In dat geval kan de belanghebbende een verzoek tot schadevergoeding indienen. Dergelijke plan-schadeclaims kunnen pas worden ingediend nadat het reconstructieplan rechtskracht heeft gekregen.

Voor de behandeling van verzoeken om schadevergoeding is een procedure opgesteld, waarin iedereen kan lezen hoe de behandeling van het schadeverzoek plaatsvindt.

Bijlage 1 Verklaring begrippen

A- en B- gebieden A-gebieden: ‘zeer kwetsbare natuurgebieden’: gebieden die zeer gevoelig zijn voor verzuring (de kritische depositiewaarde ligt lager dan 1400 mol stikstof per ha per jaar). B-gebieden: ‘kwetsbare gebieden’: gebieden die gevoelig zijn voor verzuring (de kritische depositiewaarde ligt op of boven 1400 mol stikstof per ha per jaar). De A- en B-gebieden vormen samen de ‘kwetsbare gebieden’ zoals bedoeld in de Wet ammoniak en veehouderij.

Aandachtsgebieden landschap Gebieden waar projecten gestart worden die gericht zijn op verbetering van de landschappelijke kwaliteit.

Aanhoudingsplicht De plicht van burgemeester en wethouders om hun beslissing op een verzoek om bouwvergunning of aanlegvergunning, die niet in strijd is met het geldend bestemmingsplan, voorlopig niet te nemen (aan te houden) in afwachting van een aanpassing van dat bestemmingsplan.

Aankoopstrategieplan (ASP) Plan voor grondverwerving ten behoeve van de ecologische hoofdstructuur waarin staat welke knelpunten worden aangepakt, in welke planperiode dat gaat gebeuren en op welke wijze dat plaats zal gaan vinden.

Aardkundige waarden Verschijnselen en processen van de niet-levende natuur (geologie, reliëf, bodem, water) - al dan niet mede teweeggebracht door menselijk handelen - die een bijzondere betekenis hebben voor de mens omdat zij inzicht geven in de natuurlijke ontstaansgeschiedenis van een gebied en/of omdat zij (mede)bepalend zijn voor de identiteit en belevingswaarde van het landschap

Aardkundig waardevolle gebieden Gebieden van provinciale of (inter)nationale betekenis, aangewezen in het Streekplan Noord-Brabant 2002, waar de natuurlijke ontstaanswijze herkenbaar is doordat aardkundige verschijnselen er nog een gave vorm hebben en/of in onderlinge samenhang voorkomen

Achtergronddepositie De neerslag van stoffen uit de lucht (bijvoorbeeld ammoniak of stikstofdioxide) in een bepaald gebied, waarbij de herkomst van de stoffen buiten dit gebied ligt.

Agrarisch bedrijf, bouwwerk en bebouwing. Zie hoofdstuk 11.6.2 in deel B.

Agrarisch natuurbeheer Natuurbeheer op landbouwgronden uitgevoerd door boeren gecombineerd met de agrarische bedrijfsvoering.

Agrarische hoofdstructuur (AHS) Het gebied buiten de GHS en de bebouwde kernen en infrastructuur waar de instandhouding en de versterking van de landbouw voorop staan (aangeduid in het Streekplan Noord-Brabant 2002).

Agribusiness Bedrijven die goederen en diensten leveren aan land- en tuinbouwbedrijven of zorgen voor verwerking, afzet en transport van agrarische producten van de primaire land- en tuinbouwbedrijven.

Agrotoerisme Alle vormen van recreatie en toerisme op agrarische bedrijven.

Akkoord van Cork Akkoord tussen de reconstructiepartners in Noord-Brabant over het vervolg van de reconstructie/revitalisering, gesloten op 11 juli 2003.

(MER)-Alternatief Eén van de mogelijke (sets) oplossingen in het kader van de milieueffectrapportage.

Archeologie Wetenschap van menselijke samenlevingen op grond van bodemvondsten en opgravingen.

Archeologische Monumenten Kaart (AMK) Kaart waarop alle bekende archeologische monumenten staan. Hierop staan de wettelijk beschermde archeologische terreinen, terreinen waarvoor wettelijke of planologische bescherming in voorbereiding is, en zijn de niet-wettelijke archeologische terreinen afgebeeld. Deze terreinen met bekende archeologische waarden zijn gewaardeerd op basis van kwaliteit, zeldzaamheid en contextwaarde.

Archeologische vindplaats Locatie waar zich archeologische sporen en vondsten bevinden.

Autonome ontwikkeling (AO) Ontwikkelingen die plaatsvinden zonder dat één van de alternatieven wordt uitgevoerd en waartoe al wel besloten is.

Bebouwingscluster Een vlakvormige verzameling van gebouwen in het buitengebied.

Bebouwingsconcentratie Een kernrandzone, bebouwingslint of bebouwingscluster.

Bebouwingslint Een lijnvormige verzameling van gebouwen langs een weg in het buitengebied, doorgaans dubbelzijdig

aanwezig, met geringe afstanden tussen de bouwkevels, veelal met een historisch gegroeide menging van kleinschalige buitengebied- en niet-buitengebiedfuncties.

Beeldkwaliteitsplan Een plan, opgesteld als aanvulling op het ruimtelijke plan dat zich doorgaans vooral richt op functionele kwaliteiten, dat de na te streven beeldkwaliteit beschreven. Dat gebeurt onder meer door aan te geven op welke ruimtelijke kenmerken van landschap en bebouwing en landschappelijke structuren en elementen moet worden ingespeeld en welke streefbeelden daarbij gelden.

Beheersovereenkomst Overeenkomst die een grondeigenaar en de overheid afsluiten om in de overeenkomstig aangegeven gebieden het beheer van een bepaald grondoppervlak aan te passen ten gunste van de natuur. De grondeigenaar krijgt hiervoor een financiële vergoeding.

(m.e.r.)-Beoordelingskader Set van toetsingscriteria op basis waarvan het plan beoordeeld wordt op (milieu-) effecten.

Bevoegd gezag Het orgaan dat bevoegd is ter zake besluiten te nemen in de zin van de Algemene wet bestuursrecht. Bij bijvoorbeeld een bestemmingsplan is het bevoegd gezag de gemeente, bij een Streekplan is dat de provincie.

Biologische landbouw Gecertificeerde vorm van landbouw waarbij zoveel mogelijk gebruik wordt gemaakt van korte gesloten kringlopen en natuurlijk evenwicht. Daarom wordt er geen gebruikgemaakt van kunstmest en chemische bestrijdingsmiddelen. Belangrijke elementen zijn een goede mineralenbeheersing, een ruime vruchtwisseling, een goede bodemvruchtbaarheid, het gebruik van resistente gewassen en mechanische onkruidbestrijding. Er is ook veel aandacht voor het welzijn van dieren.

Blauw knooppunt Een blauw knooppunt bevindt zich op de overgang tussen twee deelstroomgebieden. Ter plaatse van een blauw knooppunt dient de kwaliteit van het water te voldoen aan de eisen die door het benedenstrooms gelegen gebied gesteld worden.

Bodemarchief De archeologische informatie die in de bodem aanwezig is. Deze informatie is de weerslag van menselijke activiteiten in het verleden.

Bouwblok Een in een bestemmingsplan vastgelegde ruimtelijke eenheid, waarbinnen de bebouwing ten behoeve van een bestemming moet worden geconcentreerd.

Bouwblok op maat. Het bouwblok op maat principe gaat uit van de normaal te voorziene ontwikkelingsmogelijkheden binnen een planperiode met een afweging naar de kwaliteiten van het omliggende gebied en de concrete bedrijfseconomische omstandigheden. Hierbij worden de bestaande bebouwing en voorzieningen vervat in een bouwvlak, wordt rekening gehouden met een uitbreiding van ca 15% (zie bijlage 5 voor een toelichting).

Bouwrecht. Een rechtstreeks – zonder vrijstellings- of wijzigingsprocedure – aan een bestemmingsplan c.q. een daarbinnen opgenomen bouwblok te ontfangen recht om bebouwing te mogen oprichten, uitgezonderd omschakeling

Brongebieden Het water in dit gebied stroomt het gehele jaar langzaam, maar gestaag naar een beek. Deze gebieden zijn belangrijk voor de basisafvoer van beken.

Bufferzone Beschermingszone rond kwetsbare gebieden, bijvoorbeeld ter voorkoming van vervuiling van het grondwater in waterwingebieden.

Chemische luchtwater Luchtzuiveringssysteem (kolommen met vloeistof) waardoorheen stallucht wordt geleid voordat het naar buiten wordt geblazen. Een chemische wasser verwijdert ammoniak (95 % of meer) uit de stallucht door deze te binden aan een zuur, meestal zwavelzuur.

Commissie m.e.r. Onafhankelijke commissie die het bevoegd gezag adviseert over de richtlijnen voor de inhoud van het milieueffectrapport en de kwaliteit ervan.

Compenserende maatregel Maatregel om de nadelige gevolgen van een ingreep voor de natuur, het milieu of het watersysteem te compenseren.

Cultuurhistorie De overblijfselen van de geschiedenis van de door de mens gemaakte en beïnvloede leefomgeving.

Depositie Neerslag van stoffen (zoals ammoniak) uit de lucht op een bepaald gebied.

Diffuse bronnen Een bron van verontreiniging die niet eenduidig op een bepaalde plek zijn oorsprong heeft, maar over een groter gebied plaatsvindt. Voorbeelden zijn verontreinigingen afkomstig uit de landbouw en het verkeer die via atmosferische depositie en uit- en/of afspoeling van gronden het grond- en oppervlaktewater bereiken.

Doelenboom Schematisch overzicht van de rangorde van hogere beleidsdoelen, plandoelen, maatregelen en randvoorwaarden. Een doelenboom beschrijft een toekomstige situatie die ontstaat ná het oplossen van de geïdentificeerde problemen, identificeert en beschrijft de hiërarchie in doelstellingen, en visualiseert de oorzaak-gevolg relaties in diagramvorm.

Droogteschade Derving van inkomsten ten gevolge van een lagere gewasproductie door een tekort aan water in de land- en tuinbouw.

Dorpsontwikkelingsplan Ontwikkelingsplan voor een dorp, opgesteld met alle betrokkenen (inwoners, gemeente, bedrijfsleven) waarin aandacht wordt besteed aan ruimtelijke, sociale en economische en/of leefbaarheidsaspecten. Naast een visie zijn in het plan ook nadrukkelijk projecten opgenomen.

Duurzame locatie intensieve veehouderij Een bestaand agrarisch bouwblok met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieuoogpunt (ammoniak, stank en dergelijke) als vanuit ruimtelijk oogpunt (natuur, landschap en dergelijke) verantwoord is om het in verwevingsgebied te laten groeien tot een bouwblok van maximaal 2,5 ha. voor een intensieve veehouderij.

Duurzame productie Productie die bij voortzetting ook in de toekomst rendabel is en geen problemen oplevert voor het milieu.

Duurzame projectlocatie intensieve veehouderij Een locatie met een zodanige ligging dat het zowel vanuit milieuoogpunt als ruimtelijk oogpunt verantwoord is om er enkele bouwblokken voor intensieve veehouderijen te projecteren. Op een duurzame projectlocatie is nieuwvestiging dus mogelijk. De omvang van een duurzame projectlocatie ligt in de orde van grootte van 10 ha.

Ecologische hoofdstructuur (EHS) Samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden.

Ecologische verbingszone (EVZ) Zone die dienst doet als migratieroute voor planten en dieren tussen verschillende natuurgebieden. Aanleg van verbingszones heeft als doel barrières tussen deze gebieden op te heffen. De zone moet zowel in kwalitatief als in kwantitatief opzicht zijn ingericht en beheerd volgens de eisen van de doelsoorten.

Economische drager (Cluster van) economische activiteit die een bijdrage levert aan de versterking van de structuur in een gebied.

Emissie Het in de lucht brengen van stoffen (zoals ammoniak) vanuit een bepaalde bron.

Extensieve recreatie Recreatie met weinig dynamiek die nauwelijks druk uitoefent op de omgeving. Bijvoorbeeld wandelen, fietsen en natuurkamperen. Er zijn weinig of geen gebouwen nodig en het aantal recreanten (per tijdseenheid of oppervlakte-eenheid) is beperkt.

Externe effecten Veranderingen of invloeden die optreden buiten het gebied waar een concrete ingreep of activiteit plaatsvindt.

Fasering Het indelen van de reconstructiedoelen in elkaar opvolgende fasen.

Flankerend beleid Beleid omvattende een breed pakket aan maatregelen voor diegene die nadelige consequenties onderkennen als gevolg van de vaststelling en uitvoering van het reconstructieplan.

Gebiedsvreemd water Van elders aangevoerd water met een afwijkende samenstelling.

Gedeputeerde Staten (GS) Het dagelijks bestuur van de provincie bestaande uit zeven gedeputeerden en de Commissaris van de Koningin.

Generiek beleid Algemeen geldend beleid.

Geomorfologie Wetenschap die de natuurlijke vorm van het landschap bestudeert, zoals die ontstaan is door geologische processen en eventueel beïnvloed is door menselijk handelen.

Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR) Gewenste toestand van het grondwater en het oppervlaktewater voor elke (gebruiks)functie in een begrensde gebied vastgesteld na integrale ruimtelijke afweging.

Gradiënt Verloop in de ruimte, bijvoorbeeld van nat naar droog, van hoog naar laag of van voedselrijk naar voedselarm.

Groenblauwe diensten Extra maatregelen of beheer dat boeren of particulieren uitvoeren ter realisering van natuur-, landschaps-, milieu- en waterdoelstellingen.

Groenblauwe dooradering Een vlechtwerk van landschapselementen (watergangen met oevers, moerasjes en poelen, brede bermen, kleine bosperceeltjes en paden) in het agrarisch cultuurlandschap.

Groene hoofdstructuur (GHS) Een samenhangend netwerk van alle natuur- en bosgebieden, landbouwgebieden en andere gebieden met bijzondere natuurwaarden en landbouwgebieden die bijzondere potenties hebben voor de ontwikkeling van natuurwaarden (aangeduid in het Streekplan Noord-Brabant 2002).

Groene rivier Een binnen een dijkkringgebied gelegen, aan weerszijden bedijkte strook land met agrarische en waterstaatkundige bestemming, die tijdens hoogwatersituaties dienst kan doen als waterafleidingskanaal om de wettelijke veiligheid tegen overstromen te kunnen waarborgen.

Grondgebonden teelten Teelten die in de volle grond plaatsvinden. Grondgebonden teelten zijn in ieder geval: akkerbouw, fruitteelt en volleggrondbouwen en vormen van boomteelt waarbij de bomen rechtstreeks in de grond zijn geplant.

Grondgebonden agrarisch bedrijf: Een agrarisch bedrijf waarvan de productie geheel of in overwegende mate afhan-

kelijk is van het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond in de directe omgeving van het bedrijf. Grondgebonden bedrijven zijn in ieder geval: akkerbouw-, fruitteelt- en vollegrondstuinbouwbedrijven en boomteeltbedrijven, waarvan de bomen rechtstreeks in de grond zijn geplant. Melkveebedrijven zijn doorgaans ook grondgebonden

Grootvee eenheid (GVE) Het aantal GVE op een bedrijf is de optelsom van het aantal landbouwdieren op het bedrijf omgerekend naar de fosfaatproductie van één melkkoe.

Habitat Leefgebied van planten of dieren.

Habitatrichtlijn(gebied) De Habitatrichtlijn is een EU-richtlijn die zich richt op het waarborgen van de biologische diversiteit door het instandhouden van natuurlijke habitats en de wilde flora en fauna op het Europese grondgebied. Het betreft zowel de bescherming van gebieden als soorten. Een Habitatrichtlijngebied is een gebied dat aan de criteria van deze EU-richtlijn voldoet en daarom beschermd dient te worden.

Handhaving Het door toezicht en het toepassen van (of dreigen met) bestuur(srechtelijke), strafrechtelijke of privaatrechtelijke middelen bereiken dat de algemeen geldende rechtsregels en individueel geldende voorschriften worden nageleefd. Handhaving bestaat uit toezicht, opsporing en sanctionerend optreden.

Hervestiging van een agrarisch bedrijf Het verplaatsen van een bestaand agrarisch bedrijf van het ene agrarisch bouwblok naar een ander agrarisch bouwblok.

Huiskavel Kavel waarop de bedrijfsgebouwen staan.

Hydrologie De leer van het voorkomen, het gedrag en de chemische en fysische eigenschappen van water in al zijn verschijningsvormen op en beneden het aardoppervlak.

Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW) Kaart met een driedeling in gebieden met hoge, gemiddelde en lage archeologische waarden. Deze waarden geven aan of de kans op het aantreffen van archeologische (nog niet bekende) belangrijke vindplaatsen groot, gemiddeld of klein is.

Infiltratie Het doorsijpelen van water door de bodem naar het grondwater (ook wel inzijging of wegzijging genoemd).

Ingreep-effectrelatie Relatie tussen een bepaalde ingreep en het daaruit volgende effect. Op grond van ingreep-effectrelaties kunnen binnen bepaalde marges voorspellingen worden gedaan over het effect van nieuwe ingrepen.

Inplaatsing Het toestaan van voortzetting van landbouwbedrijvigheid in het betreffende gebied door een bedrijf dat elders moet beëindigen.

Integrale zonerings Gebiedsdekkende indeling van het reconstructiegebied in drie zones, te weten landbouwontwikkelings-, verwevings- en extensiveringsgebieden.

Landbouwontwikkelingsgebied Ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat landbouw dat geheel of gedeeltelijk voorziet, of in het kader van de reconstructie zal voorzien, in de mogelijkheid tot uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van intensieve veehouderij.

Verwevingsgebied Ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied, gericht op verweving van landbouw, wonen en natuur. Hervestiging of uitbreiding van intensieve veehouderij is mogelijk mits de ruimtelijke kwaliteit of functies van het gebied zich daar niet tegen verzetten.

Extensiveringsgebied Ruimtelijk begrensd gedeelte van een reconstructiegebied met het primaat wonen of natuur, waar uitbreiding, hervestiging of nieuwvestiging van in ieder geval intensieve veehouderij onmogelijk is of in het kader van de reconstructie onmogelijk zal worden gemaakt.

Intensief recreatief gebied (Legenda-eenheid van de themakaart recreatie) Gebied waar ruimte wordt geboden voor de nieuwvestiging van kleinschalige of verdere ontwikkeling van (groot- of kleinschalige) intensieve toeristisch-recreatieve bedrijven en voorzieningen, indien de randvoorwaarden (Afsprakenkader Recreatie Streekplan) dit toelaten.

Intensieve veehouderij Een niet-grondgebonden agrarisch bedrijf waarin het houden van vee of pluimvee de hoofdzaak is. Nertsenhouderijen worden eveneens tot de intensieve veehouderij gerekend.

Intermediaire gebieden Gebieden waar afwisselend kwel en infiltratie optreedt.

Kansrijk extensief recreatief landelijk gebied (Legenda-eenheid van de themakaart recreatie) In recreatief opzicht kansrijke gebieden voor kleinschalige extensieve bedrijven, voor recreatief medegebruik, extensieve waterrecreatie en verschillende routestructuren.

Kapitaalintensieve functies Functies die om hoge investeringskosten per m² vragen zoals woonwijken, bedrijventerreinen, vestigingsgebieden voor de glastuinbouw, landbouwontwikkelingsgebieden, projectlocaties voor de intensieve veehouderij en grote recreatiecomplexen.

Kapitaalintensieve ontwikkelingen Ontwikkeling van kapitaalintensieve functies: ontwikkelingen waarvoor grote inves-

teringen worden gedaan en die een concentratie van kapitaal (mensen, bedrijvigheid, materiaal) tot gevolg hebben.

Kavelruil Het op meer praktische en efficiënte wijze verdelen van het grondeigendom van verschillende eigenaren.

Kerngebieden (van de ecologische hoofdstructuur) Kerngebieden bestaan uit natuurterreinen, landgoederen, bossen, grote wateren en waardevolle agrarische cultuurlandschappen. Ze zijn minimaal 250 hectare groot. Het zijn gebieden met al bestaande bijzondere ecologische waarden van nationale en/of internationale betekenis. [Natuurbeleidsplan Min LNV] Het beleid voor de kerngebieden is gericht op behoud en verdere ontwikkeling van de aanwezige natuurwaarden.

Kernrandzone Een overgangszone tussen de bebouwde kom en het buitengebied met daarin relatief veel bebouwing op korte afstand van elkaar en met een ondergeschikte en/of afnemende agrarische functie.

Ketenbeheer Het zodanig beheer van de keten grondstof-productie-gebruik-verwijdering dat er zo weinig mogelijk grondstoffen worden verspild en er zo min mogelijk emissies plaatsvinden.

Koopmansgelden Gelden, beschikbaar gesteld door het Rijk op advies van de Commissie Koopmans, ten behoeve van een lagere veebezetting en daarmee minder milieubelasting in en rond kwetsbare natuurgebieden en drinkwaterwinningen.

Kwel Opwaarts gerichte grondwaterstroming.

Kwetsbaar gebied Voor verzuring gevoelig gebied conform de Interimwet ammoniak en veehouderij, dat onderdeel uitmaakt van de ecologische hoofdstructuur.

Lagenbenadering Werkwijze om ruimtelijke keuzen meer in relatie te brengen met de onderste lagen. Water, bodem, landschap en hiermee verweven natuur- en cultuurhistorische waarden zijn structurerend voor het ruimtegebruik. Het grote belang van deze onderste laag hangt samen met de lange reproductietijd en de daarmee samenhangende onvervangbaarheid en de mate van uniciteit van deze waarden en systemen. Ook de tweede laag, de infrastructuur, is steeds meer sturend voor de functies wonen en werken. De derde en bovenste laag bestaat uit het ruimtegebruik voor wonen, werken, landbouw en recreatie. Dit ruimtegebruik moet worden afgestemd op de onderste twee lagen.

Landelijke regio Deel van Brabant dat niet in de stedelijke regio's ligt. In de landelijke regio's is beperkt ruimte voor woningbouw en bedrijven. Het voorkomen van verdere aantasting van het buitengebied staat centraal.

Nieuw landgoed Een functionele eenheid, bestaande uit bos of andere natuur al dan niet met agrarische gronden met een productiedoelstelling. Vormen van bos- en landbouw kunnen onderdeel uitmaken van de bedrijfsvoering. Het geheel omvat minimaal tien hectaren grond en is (voor tenminste 90 %) openbaar toegankelijk. Op het landgoed staat en woonhuis met tuin van allure en uitstraling. Als ruimtelijk kenmerk geldt dat er een raamwerk van wegen, waterlopen, lanen en singels is, waarbinnen de verschillende ruimtegebruiksvormen zijn gerangschikt. Het geheel is een ecologische, economische en esthetische eenheid waarvan de invulling is geïnspireerd door het omringende landschap, de cultuurhistorie en de bodemgesteldheid.

Landinrichting Instrument voor het inrichten van de ruimte in het landelijk gebied voor de functies die het gebied vervult (landbouw, natuur, recreatie, verkeer, landschap).

Landinrichtingswet Een Rijksregeling (of wet in formele zin) die dient tot het verbeteren van de inrichting van het landelijk gebied.

Landschap De waarneembare ruimtelijke verschijningsvorm van het aardoppervlak die wordt bepaald door de onderlinge samenhang en wederzijdse beïnvloeding van de factoren reliëf, bodem, water, klimaat, flora en fauna alsmede de wisselwerking met de mens.

Landschappelijke inpassing een zodanige vormgeving en inpassing dat deze optimaal is afgestemd op bestaande dan wel nog te ontwikkelen ruimtelijke, natuurlijke en cultuurhistorische landschapskwaliteiten.

Landschapscamping Campings met maximaal zestig kampeerplaatsen met een beperkte dichtheid, op grond die aan de landbouw onttrokken is en aansluit bij bestaande of voormalige (agrarische) bouwblokken. De gemiddelde grootte van een standplaats is bruto minimaal 300 m². Bij de inrichting van dergelijke campings moeten de natuur- en landschapswaarden worden verhoogd door een passende, robuuste en duurzame beplanting op en rond het kampeerterrein. De oppervlakte voor de nieuwe natuur dient ten minste drie maal zo groot te zijn als de oppervlakte voor de standplaatsen.

Landschapsecologische zone Een structurerende groene bufferzone tussen twee stedelijke kernen in een stedelijke regio. Deze bestaat uit een combinatie van gebieden voor de grondgebonden landbouw, de natuur en de recreatie. De zone heeft een verbindende functie voor aangrenzende landelijke regio's, zowel in landschappelijk als in ecologisch opzicht.

Leefgebied kwetsbare soorten Landbouwgronden en andere gronden - met name defensie terreinen - waarop zeldzame planten of dieren voorkomen die hoge eisen stellen aan de inrichting en het gebruik van hun omgeving, of waarop het voorkomen van zulke planten of dieren wordt nagestreefd.

Leefmilieuverordening Verordening die betrekking heeft op een gebied dat in hoofdzaak wordt gebruikt voor bewoning, het midden- en kleinbedrijf of kantoren of voor een samenstel van twee of meer van deze doeleinden. De verordening strekt tot wering van dreigende en tot stuiting van reeds ingetreden achteruitgang van de woon- en werkomstandigheden en het uiterlijk aanzien van het betreffende gebied. Ter verwezenlijking van dit doel kunnen voorschriften worden gegeven ten aanzien van op te richten of door verbouwing tot stand te brengen bouwwerken en de toelaatbaarheid van werken (geen bouwwerken) en werkzaamheden voor het gebruik van gronden en opstallen.

Meander Natuurlijk bochtig verloop van een beek, kreek of rivier.

Meest milieuvriendelijke alternatief (MMA) Alternatief waarbij de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu zijn toegepast.

Mestbewerking Behandelen van dierlijke mest, zodat deze beter als mest kan worden gebruikt, of voor andere functies geschikt wordt (i.t.t. mestverwerking). De mest ondergaat een fysieke verandering, waarbij het totaal aan elementen in de meststoffen behouden blijft.

Mestvarkeneenheid (mve) Meeteenheid waarin stankproductie van veehouderijbedrijven en van opslag en aanwending van mest wordt uitgedrukt.

Mestverwerking Het proces om (drijf)mest af te breken door o.a. mestvergisting, om te zetten in nieuwe, bruikbare producten zoals energie uit biomassa, of te bewerken tot kwalitatief hoogwaardige meststoffen (mestbewerking).

Milieueffectrapportage (m.e.r.) Een milieueffectrapportage is procedure die dient als hulpmiddel voor de overheid bij de besluitvorming. de procedure bestaat uit het maken, beoordelen en gebruiken van een milieueffectrapport en het achteraf evalueren van de milieugevolgen die samenhangen met de uitvoering van een mede op basis van het milieueffectrapport genomen besluit.

Mineralenaangiftesysteem (MINAS) Sinds 1998 verplicht systeem voor mineralenboekhouding waarmee de mineralenstromen op een agrarisch bedrijf in beeld kunnen worden gebracht. Hierbij gaat het om fosfaat en stikstof.

Mitigerende maatregel Maatregel om de nadelige gevolgen van de voorgenomen activiteit voor het milieu te voorkomen of te beperken.

Monitoring Metingen waarmee de ontwikkelingen in het milieu worden gevolgd.

Natuurbeschermingswetgebied Met deze term wordt de verzameling van Beschermd Natuurmonumenten en Staatsnatuurmonumenten bedoeld.

Natuurdoeltype Een nagestreefde combinatie van abiotische en biotische kenmerken. Abiotische kenmerken bestaan onder meer uit bodem, reliëf, voedingstoestand, hydrologie, erosie en sedimentatie. Biotische kenmerken bestaan uit soorten en soortencombinaties met bijbehorende processen als primaire productie, herbivorie en predatie.

Natuurmonument Op grond van de Natuurbeschermingswet zijn door het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedsel veiligheid natuurgebieden aangewezen als Beschermd Natuurmonument of Staatsnatuurmonument.

Natuurmonumenten zijn terreinen en wateren, welke van algemeen belang zijn uit een oogpunt van natuurschoon of om hun natuurwetenschappelijke betekenis.

Natuurontwikkeling Het scheppen van zodanige omstandigheden dat natuurlijke ecosystemen zich kunnen ontwikkelen.

Natuurontwikkelingsgebieden Natuurontwikkelingsgebieden zijn gebieden met goede mogelijkheden voor het ontwikkelen van natuurwaarden, van nationale en/of internationale betekenis. In deze gebieden ligt veel sterker dan in kerngebieden het accent op wijziging van het grondgebruik en herinrichting.

Natuurparels Zogenaamde begeleidnatuurlijke eenheden en de daarbuiten gelegen bos- en natuurgebieden die bijzondere natuurwaarden hebben vanwege specifieke omstandigheden van de bodem of het (grond)water.

Nevenactiviteiten Het ontplooiën van activiteiten op een agrarisch bouwblok die niet rechtstreeks de uitoefening van de agrarische bedrijfsvoering betreffen

Niet-grondgebonden agrarisch bedrijf: Een agrarisch bedrijf waarvan de productie niet in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond in de directe omgeving van het bedrijf. Niet-grondgebonden bedrijven zijn in ieder geval: intensieve veehouderijen, glastuinbouwbedrijven en gebouwgebonden teeltbedrijven en kwekerijen, zoals champignonteeltbedrijven, willofkwekerijen, sommige viskwekerijen en sommige wormenkwekerijen

Niet-grondgebonden teelten Productiewijze waarin de teelt niet in overwegende mate afhankelijk is van het voortbrengend vermogen van onbebouwde grond.

Nieuwvestiging van een agrarisch bedrijf De projectie van een agrarisch bouwblok op een locatie die volgens het ter plaatse geldende bestemmingsplan niet is voorzien van een bouwblok.

Nulalternatief Alternatief waarbij wordt uitgegaan van de bestaande situatie. Dit alternatief dient als referentiekader voor de effectbeschrijvingen van alle alternatieven in het milieueffectrapport.

Omgevingskwaliteit Omgevingskwaliteit is het samenhangende systeem van water, milieu-, natuur- en landschapskwaliteit.

Omschakeling van een agrarisch bedrijf Het geheel of gedeeltelijk overstappen van de ene agrarische bedrijfsvorm in een andere agrarische bedrijfsvorm danwel het overstappen van een niet-agrarisch gebruik in een agrarische bedrijfsvorm

Ontsnippering Het terugdringen van de versnippering van natuurgebieden.

Ontstening Het terugdringen van aantal en/of volume aan gebouwen in het buitengebied.

Overig landelijk gebied (Legenda-eenheid van de themakaart recreatie) Gebieden die geen bijzondere aanduiding hebben omdat ze vanuit toeristisch-recreatieve optiek minder aantrekkelijk en kansrijk zijn.

Overstort Punt waar het rioolstelsel op het oppervlaktewater loost.

Particulier natuurbeheer Het beheren van gronden als natuur, uitgevoerd door particulieren (agrariërs of privé-personen).

Piekafvoer Extreem hoge afvoer.

Plangebied Het gebied waarop het plan betrekking heeft.

Planperiode De reconstructie heeft een duur van 12 jaar, verdeeld over drie planperiodes. De eerste periode is van 2005 tot 2008, de tweede is van 2009 tot 2012, de derde is van 2013 tot 2016.

Planologische doorwerking (in de zin van artikel 27 Reconstructiewet) De verplichte formele vertaling van normen en beleid geformuleerd in het reconstructieplan, in het Streekplan of in gemeentelijke bestemmingsplannen, voor gebieden, aangewezen in het reconstructieplan. Dit betekent dat voornoemde normen en beleid vanaf bekendmaking van het reconstructieplan gelden alsof zij opgenomen zijn in het streek- of bestemmingsplan.

Platteland vernieuwing: Het geheel aan activiteiten en beleidsimpulsen dat leidt tot nieuwe ontwikkelingen in het landelijk gebied (zoals nevenfuncties en verbrede landbouw, hergebruik van voormalige bedrijfslocaties) met als doel een vitaal en leefbaar platteland te behouden en een bijdrage te leveren aan de ruimtelijke kwaliteit en identiteit van het landelijk gebied

Projectlocatie Zie duurzame projectlocatie.

Projectlocatiegebied recreatie (Legenda-eenheid van de themakaart recreatie) Gebied waar een clustering mogelijk is van grootschalige en kleinschalige verblijfsrecreatieve bedrijven, dagattracties, intensieve watersportlocaties, intensieve toeristisch-recreatieve voorzieningen en openluchtrecreatiegebieden, indien de randvoorwaarden (Afsprakenkader Recreatie Streekplan) dit toelaten. Er is ruimte voor (incidentele) nieuwvestiging van zowel grootschalige verblijfsaccommodaties, dagattracties en dagrecreatieve voorzieningen als kleinschalige bedrijven en voorzieningen. De gebieden op de kaart zijn veelal zoeklocaties. Dit gezien het feit dat er nog geen volledige planologische afweging heeft plaatsgevonden met betrekking tot deze locaties.

Projectvestigingslocatie Duurzame projectlocatie, maar geschikt te maken voor het gebundeld vestigen van meerdere individuele bedrijven op één locatie. Deze bundeling kan naast voordelen voor de omgevingskwaliteit ook financiële voordelen voor de bedrijven met zich meebrengen, bijvoorbeeld door gebruik te maken van gezamenlijke voorzieningen

Provinciale staten (PS) Het algemeen bestuur van de provincie, bestaande uit 79 leden.

Publiek- Private samenwerking (PPS) Samenwerking tussen overheid en bedrijfsleven.

Puntbron Een bron van geconcentreerde lozingen van verontreinigende stoffen.

Reconstructie zandgronden Samenhangende aanpak van de opeenstapeling van problemen in de concentratiegebieden door intensieve veehouderij, met brede doelstellingen op het gebied van onder meer milieu, water en economie.

Reconstructiewet Concentratiegebieden Een Rijksregeling met als doel het bevorderen van een goede ruimtelijke structuur en van een goed (sociaal) economisch klimaat in de concentratiegebieden.

Recreatieve poort (Legenda-eenheid van de themakaart recreatie) Vormt de toegang tot een natuur- en bosgebied met ruime parkeermogelijkheden, een horecavoorziening en informatie over het gebied.

Referentie Vergelijking (-smaatstaf).

Regionale natuur- en landschapseenheid (RNLE) De kern van een RNLE wordt gevormd door bestaande bos- en natuurgebieden, de zogeheten 'begeleid natuurlijke eenheden'. Rondom deze eenheden zijn kleine natuur- en landbouwgebieden als buffer opgenomen. Hierbij is met name gelet op de hydrologische en landschappelijke samenhang. De hoofddoelstelling van een RNLE is de bescherming en ontwikkeling van hydrologische, natuur-, landschap- en cultuurhistorische waarden.

Retentie van water Het vasthouden van water met als doel piekafvoeren af te vlakken.

Revitalisering Proces met als doel verschillende problemen op het gebied van de veterinaire kwetsbaarheid, natuur, landschap, milieu en ruimtelijke kwaliteit integraal aan te pakken. Hierbij gaat het in Noord-Brabant om in totaal 9 gebieden (7 reconstructiegebieden en de 2 revitaliseringsgebieden Wijde Biesbosch en Brabantse Delta).

Robuuste ecologische verbindingzone (REV) Robuuste lijnvormige natuur dat twee natuurkernen verbindt.

Staatsnatuurmonument Natuurmonument in eigendom van de Staat.

Stankcirkel Denkbeeldige cirkel van rond een veehouderij (de stankbron). Het is een hulpmiddel bij de beoordeling van aanvaardbare stankhinder door veehouderijen en geeft de afstand aan die aanwezig moet zijn tussen een veehouderij en een stankgevoelig object. De afstand is afhankelijk van het vergunde aantal dieren en de categorie waar het voor stankgevoelige object in ligt (l t/m IV).

Startnotitie Het document waarmee de m.e.r.-procedure start. Het biedt op hoofdlijnen informatie over de aanleiding, het doel en het verloop van de procedure. Via inspraak op de startnotitie wordt aan betrokkenen en wettelijke adviseurs gevraagd welke aspecten in het milieueffectrapport onderzocht moeten worden en welke mogelijke alternatieven zij relevant achten.

Stedelijke regio's Ruimtelijk samenhangende, verstedelijkte gebieden waarbinnen mogelijkheden liggen voor verdere verstedelijking.

Stedelijk uitloopgebied (Legenda-eenheid van de themakaart recreatie) Multifunctionele gebruiksgebieden in de stadsrandzones van de grotere kernen. In deze gebieden is sprake van een gevarieerde ruimtelijke structuur en een eveneens gevarieerd (extensief en intensief) recreatief gebruik van de ruimte. Stedelijke uitloopgebieden kunnen bestaan uit parken, bos- en natuurgebieden, landbouwgebieden, gebieden met struinnatuur, openluchtrecreatiegebieden en landgoederen.

Stiltegebied Gebieden die aangewezen zijn op basis van de Provinciale Milieuverordening waar de doelstelling is om de huidige geluidsbelasting van het betreffende gebied ten minste niet te laten toenemen.

Streefbeeld Wensbeeld en bijbehorende doelstellingen, die aangeven hoe een gebied er in de toekomst in grote lijnen uit zou moeten zien.

Stroomgebied Gebied waaruit het afstromende water uiteindelijk door één bepaalde waterloop wordt afgevoerd.

Studiegebied Gebied waarin effecten van een ingreep optreden. In dit geval het gebied waarin effecten van het reconstructieplan optreden.

Teeltondersteunende voorzieningen Voorziening in, op of boven de grond die door agrarische bedrijven met plantaardige teelten wordt gebruikt om de productie onder meer gecontroleerde omstandigheden te laten plaatsvinden. Er zijn verschillende soorten van teeltondersteunende voorzieningen te onderscheiden naar hoogte en mate van tijdelijkheid. Voorbeelden zijn aardbeelteeltafels, afdekfolies, anti-worteldoek, boomteelthekken, hagelnetten, insectengaas, plastic tunnels, ondersteunende kassen, schaduwhallen, vraatnetten, regenkappen, (semi)permanente vloerverhardingen (potcultures).

Uitbreiding Onder uitbreiding van een agrarisch bedrijf wordt verstaan een vergroting van het bestaande bouwblok.

Uitplaatsing Het beëindigen van landbouwbedrijvigheid in het betreffende gebied en het voortzetten van het bedrijf elders.

Uitspoelingsgevoelige grond Grond die zowel voedingsstoffen als vervuilingen moeilijk in de bodem kan vasthouden waardoor ze gemakkelijk uitspoelen naar het grondwater.

Uitwerkingsplan Uitwerking van het reconstructieplan met inachtneming van de in het plan vervatte regels.

Varkensvrije zones (VVZ) Ruimtelijk begrensde gedeelte van een verwevings- of extensiveringsgebied dat vrij is van varkensbedrijven of in het kader van de reconstructie vrij zal worden gemaakt van varkensbedrijven.

Verbrede landbouw Het ontplooiën van activiteiten op een agrarisch bouwblok, die ruimtelijk inpasbaar zijn en verbonden zijn aan de bestaande en te behouden agrarische bedrijfsvoering.

Verdroging Alle nadelige effecten voor natuurwaarden als gevolg van structureel lagere dan gewenste grond- en/of oppervlaktewaterstanden door menselijk ingrijpen. In landbouwgebieden kan door te lage grondwaterstanden sprake zijn van opbrengstderving, maar in dat geval wordt gesproken van droogteschade.

Vermesting De belasting van natuurgebieden, grond- en oppervlaktewater door de meststoffen nitraat, stikstof en fosfaat.

Vernatting Structureel verhogen van de grond- en/of oppervlaktewaterstanden.

Versnippering Proces in het landschap waarbij eerder aaneengesloten natuurgebieden worden verkleind en de onderlinge afstand tussen deze gebieden wordt vergroot (als gevolg van bijvoorbeeld intensieve landbouw en aanleg van infrastructurele werken).

Verstening Ongewenste (verspreide) bebouwing in het landelijk gebied.

Verstoring Het verstoren van natuurwaarden bijvoorbeeld door recreatieve druk, betreding, licht- en geluidhinder.

Verzuring Het zuurder worden van water en bodem door depositie van ammoniak, stikstofoxiden en zwaveldioxide.

Verzuringgevoelige grond Podzolgrond, enkeerdgrond, kalkloze zandgrond, zandbrikgrond, veengrond en moerige grond met een zanddek of veenkoloniaal dek, keileemgrond, stenige grond of een associatie van twee of meer bodemtypen waarvan ten minste één van de in het voorgaande genoemde bodemtypen deel uitmaakt. Een opsomming van deze bodemtypen is opgenomen in bijlage 1 van de Interimwet ammoniak en veehouderij.

Veterinaire veiligheid Een structuur van de sector die erop gericht is een zo hoog mogelijke diergezondheid te waarborgen.

Vogelrichtlijngebied De Vogelrichtlijn is een EU-richtlijn die zich richt op de instandhouding van alle in het wild levende vogelsoorten op het Europese grondgebied. Dit gebeurt door zowel de bescherming van gebieden (SPA's: speciale beschermingszones) als de bescherming van soorten. Een Vogelrichtlijngebied is een gebied dat aan de criteria van deze EU-richtlijn voldoet en daarom beschermd dient te worden.

Voorlopige reserveringsgebieden 2050 Gebieden die - met de huidige kennis en vooruitlopend op het definitieve waterbergingsplan - gezien worden als de benodigde oppervlakte voor de wateropgave tot 2050. In deze gebieden worden grootschalige kapitaalintensieve ontwikkelingen tegengegaan op basis van een watertoets. De voorlopige reserveringsgebieden 2050 zijn een indikking van de in het Streekplan opgenomen gebieden.

Voormalige agrarische bedrijfslocatie Een agrarisch of niet-agrarisch bouwblok waarop in het verleden een agrarisch bedrijf werd uitgeoefend, waarvan de bedrijfsgebouwen nog geheel of gedeeltelijk bestaan.

Waterbergingsgebied Gebied waar, in tijden van overvloedige neerslag, water tijdelijk vastgehouden kan worden.

Waterconservering Het zo lang mogelijk vasthouden van water in de bodem ter bestijding van verdroging en het voorkomen van droogteschade.

Waterdoelen Gewenst Grond- en Oppervlaktewater Regime (GGOR).

Waterhuishouding De wijze waarop water in een bepaald gebied wordt opgenomen, zich verplaatst, gebruikt, verbruikt en afgevoerd wordt.

Waterkwaliteit De chemische en biologische kwaliteit van water.

Watertoets Het hele proces van vroegtijdig informeren, adviseren, afwegen en uiteindelijk beoordelen van waterhuishoudkundige aspecten (veiligheid, wateroverlast, waterkwaliteit, verdroging) in ruimtelijke plannen en besluiten.

Zoekgebied projectlocatie recreatie Zie Projectlocatiegebied recreatie.

Zoekgebied rivierverruiming Gebieden waarbinnen gezocht kan worden naar geschikte plekken voor rivierverruiming in het kader van de Rijksbeleidslijn Ruimte voor de Rivier.

Zorgboerderij (Voormalig) agrarisch bedrijf dat zorg aanbiedt, zoals kinderopvang of gehandicaptenzorg.

Bijlage 2 Samenstelling reconstructiecommissie

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de personen die zitting hebben in de regionale reconstructiecommissie (RRC) van De Baronie (ten tijde van de advisering aan Gedeputeerde Staten). Een omschrijving van hun taken en bevoegdheden kunt u vinden in paragraaf 1.1 van deel B.

Gedurende het reconstructieproces is de samenstelling van de commissie, als gevolg van gemeenteraadsverkiezingen, fusie van waterschappen etc gewijzigd. Niet alle (oude) namen zijn in onderstaande tabel opgenomen.

Voorzitter	Dhr. M.A. van Weel	
Leden namens gemeenten	Dhr. C. Kerremans Dhr. J. Niederer Dhr. A. Huijben Dhr. M.J.C.M. van Tilburg Dhr. J.C.J. Koenen Dhr. H.T.M. Wagemakers	Gemeente Baarle-Nassau Gemeente Breda Gemeente Alphen-Chaam Gemeente Zundert Gemeente Rucphen Gemeente Gilze en Rijen
Leden namens natuur en milieu	Dhr. N. Verdaasdonk Dhr. R. Joosse	BMF BMF/terreinbeheerders
Leden namens Land- en tuinbouw	Dhr. J.L. van de Avoird Dhr. J.D.M. Martens	ZLTO ZLTO
Leden namens waterschappen	Dhr. J. Coppens	Brabantse Delta
Leden namens recreatie en toerisme	Dhr. J. van Loon	Platform Brabants Toeristisch Bedrijfsleven
Leden namens SEOB/KvK	Dhr. L. van der Kallen	sociaal-economisch platform
Overige leden / adviseurs	Dhr. G.v.d. Sar Dhr. J. Muris Dhr. J. Smeijers Mw. D.A.D. Moonen	Ministerie van LNV, Directie Zuid Kadaster Dienst Landelijk Gebied Ministerie van VROM
Gebiedsgedeputeerde	Dhr. P. van Vugt	Provincie Noord-Brabant
Gebiedsadviseur	Dhr. B.J.M. Timmers	Provincie Noord-Brabant

De reconstructiecommissie wordt ondersteund door

Secretaris	Dhr. F.T.M. Schippers	Provincie Noord-Brabant
-------------------	-----------------------	-------------------------

Planschrijver	Dhr. M.K.N.M. Helmich	Provincie Noord-Brabant
----------------------	-----------------------	-------------------------

Projectmedewerkers	Dhr. P.A.M. Janssen	Provincie Noord-Brabant
	Dhr. A.G.J. Murray	Provincie Noord-Brabant

Bijlage 3 Samenstelling sociaal-economisch platform

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de personen die zitting hebben in het sociaal-economisch platform (SEP) van De Baronie. Een omschrijving van hun rol en taken kunt u vinden in paragraaf 1.1 van deel B.

Voorzitter	Dhr. J. Hendriks	
Secretaris	Dhr. J. van Gulp	SES West-Brabant
Leden	Dhr.R. Stoop	Gemeente Alphen-Chaam
	Dhr. J. Huijben	Gemeente Baarle-Nassau
	Dhr. A. Greven	Gemeente Breda
	Dhr. W. van der Haven	Gemeente Gilze en Rijen
	Dhr. H. Poppelaars	Gemeente Zundert
	Dhr. B. van Strien	Gemeente Rucphen
	Dhr. G. Oomen	ZLTO
	Mw. W. de Jong	ZLTO Vrouw en Bedrijf
	Dhr. T. Aerts	AJK Breda
	Dhr. R. de Bont	AJK Roosendaal
	Mw. C. Jochems	KVO kring Breda
	Dhr. R. Vos	Rabobank Baarle-Nassau
	Dhr. R. Nelemans	Vitaal Platteland / SAG
	Dhr. R. Joosse	Staatsbosbeheer, Regio West-Brabant/Deltagebied
	Mw. E. Riedé	KVK
	Dhr. W.H. Harmsen	REWIN
	Dhr. J.W.van der Werff	SES West-Brabant
	Dhr. P. Kijken	Stimulus
	Dhr. F.F. Bevoort	Brabants Particulier Grondbezit
	Dhr. L.H. van der Kallen	Kamer van Koophandel
Adviseurs	Dhr. F.T.M. Schippers	Provincie Noord-Brabant
	Mw. E.W. Koch-van der Spek	Provincie Noord-Brabant
	Mw. JM Orbon	Provincie Noord-Brabant

Bijlage 4 Kaarten en CD-ROM

Structuur CD ROM 2: Baronie

Titel: Reconstructieplan / Milieueffectrapport Baronie april 2005

Tekst, kaarten en achtergronden

knop 1: LEESMIJ inhoud CD-ROM reconstructieplan Baronie

knop 2: Reconstructieplan-milieueffectrapport Baronie

- Reconstructieplan deel A
 - *Plantekst deel A*
 - *Kaarten deel A*
 - A1 Topografie
 - Plankaart 1 Omgevingskwaliteit
 - Plankaart 2 Sociale en economische vitaliteit
- Reconstructieplan deel B
 - *Plantekst deel B*
 - *Kaarten deel B - huidige situatie en autonome ontwikkeling*
 - A1 Topografie
 - 1 Geomorfologie
 - 2 Grondwatersysteem en grondwaterbeschermingsgebieden
 - 3 Uitspoelingsgevoeligheid nitraat en fosfaat
 - 4 Oppervlaktewatersysteem
 - 5 Verdroogde natuur en droge-natte gebieden landbouw
 - 6 Natte natuurparels en stroomgebieden natuurbeken
 - 7 Verzuringsgevoelige en wettelijk beschermde gebieden
 - 8 Stikstofdepositie in GHS-natuur
 - 9 Stankproductie uit stallen
 - 10 Groene Hoofdstructuur (GHS) en stiltegebieden
 - 11 Cultuurhistorische, aardkundige en archeologische waarden
 - 12 Structuurkaart landschap
 - 13 Ligging veehouderijbedrijven
 - *Kaarten deel B - plan- en ontwikkelingskaarten*
 - 14 Water
 - 15a Natuur
 - 15b Natuur 2
 - 17 Melkveehouderij, extensivering
 - 18 Plantaardige teelten
 - 19 Intensieve veehouderij - integrale zonering

- 20 Recreatie
- 21 Wonen, werken en leefbaarheid
- *Kaarten deel B - alternatieven (milieueffectrapport)*
 - 22 Voorkeursalternatief (basis voor effectbepaling in het MER)
 - 23a Alternatief 1a en 1b
 - 23b Alternatief 2
 - 24 Meest milieuvriendelijk alternatief (MMA)

knop 3: Achtergronden reconstructieplan-MER De Baronie

- Streefbeeld
- Visiekaart (streefbeeld)
- Sociaal-economische visie
- Sociaal economische kaart
- Toeristisch-recreatieve visie
- Toelichting op de integrale zonering

knop 4: Achtergronden bij het milieueffectrapport

- Factsheets De Baronie
 - Factsheets Water en Bodem
 - Factsheets Milieu
 - Factsheets Natuur
 - Factsheets Landschap en cultuurhistorie
 - Factsheets Landbouw
 - Factsheets Recreatie en toerisme
 - Factsheets Wonen, werken en leefbaarheid
- Kaarten effecten De Baronie
 - B25 Ammoniak VKA
 - B26 Stankhinder VKA
 - B27a Uitspoeling nitraat
 - B27b Uitspoeling fosfaat
 - B28a Doelrealisatie natte natuur VKA
 - B28b Doelrealisatie natte natuur, alternatief water voor de natuur
 - B28c Productieverandering nat VKA
 - B28d Productieverandering nat, alternatief water voor de natuur
 - B28e Productieverandering droog VKA
 - B28f Productieverandering droog, alternatief water voor de natuur
- (Milieu-)effecten van reconstructie- en revitaliseringsplannen
- Alternatieven integrale zonering iv – uitgangspunten
- Effecten van de wateralternatieven
- Richtlijnen voor het milieueffectrapport De Baronie

knop 5: Achtergronden over de reconstructie Brabant

- Beleidsnota Buitengebied in Ontwikkeling
- Reconstructiewet concentratiegebieden
- Rijkskader reconstructieplannen
- Spelregels begrenzing integrale zonering
- Toelichting spelregels begrenzing integrale zonering
- Zicht op de RNLE

Knop 6: – Installeer acrobat reader

- install
- leesmij

Overig (alleen op CD-ROM)

Visiekaart

Toeristisch-recreatieve kaart De Baronie

Sociaal-economische kaart De Baronie (visie Sociaal-economisch Platform De Baronie)

Landschappelijk raamwerk voor De Baronie (Brabantse Milieu Federatie)

